

DATED
NEWS
DELIVER BY
SATURDAY
SEPTEMBER 8

LAIKS

Published 49 times per year except the last week in June, the second week in September, the last week in December
Published weekly by: Latvian Newspaper "Laiks", Inc., 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
POSTMASTER: Send address change to: "Laiks", 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840
Phone: 732-549-0445; Fax: 732-549-0466; E-mail: LaiksDSR@aol.com

WEEKLY NEWS
PERIODICAL
POSTAGE PAID
AT METUCHEN, NJ
AND ADDITIONAL
MAILING OFFICE
(USPS 301-500)

Volume LXIII Nr. 35 (5589)

2012. gada 8. septembris – 21. septembris

Nākamais laikraksta numurs iznāks 22. septembrī!

LAIKS in the Catskill Mountains

Every summer for two weeks the camp in the New York "draudzes" Catskill Mountains is home to "Valodas Periods". This session is for children of Latvian decent that do not speak the language fluently but are interested in their own rich cultural heritage. This year the theme for camp was "LAIKS". This word has various meanings in Latvian and we explored all of them: time, seasons, weather and this newspaper were all incorporated in the daily activities. "Laiks" was discussed in our religion and language classes, incorporated in many games and for our final concert we even sang four songs representing each of the seasons. The campers in the photograph are doing a scavenger hunt with the "LAIKS" newspaper-thank you Diana Rudzitis for sending us 100 copies of the paper. The campers also participate in folk dancing sessions along with art, singing, hiking, sports and other fun activities. The children grow up and return as dishwashers (or as we affectionately have nicknamed them "kitchen slime") and even counselors. There is something magical about 'nometne' that keeps all of us coming back

Laika jaunie lasītāji Katskiļos

year after year.

We are a family that has its reunion once a year in the beautiful Catskill Mountains. A huge 'Paldies' to the New York

Evangelical Lutheran Church for maintaining these wonderful memories for us and helping us make new ones.

Irene Upenieks-Jasuta

„Sveika, Latvija!” ciemos Laika redakcijā

Foto: Pēteris Jansons

10. augusta rītā *Laika* redakcijā tradicionāli viesojās ALAs atbalstītā jauno Amerikas, Kanadas un Austrālijas latviešu Tēvzemes apceļotāju grupa „Sveika, Latvija!” Šogad – jau 28. pēc skaita. Latvijas koordinatore – Anita Ozola. Grupas vadītāji – Aija Abene un Pēteris Jansons, ALJAs priekšsēdis Kārlis Lenšs, un ceļotājiem redakcijā pievienojās ALAs Informācijas nozares vadītāja Taira Zoldnere. Taira ir arī mūsu avīzes korespondente ASV, un viņa arī mudināja jauniešus droši iesaistīties latviešu organizācijas un *Laika*, kā arī *Jauno Laika* sadarbībā.

Par tradīciju kļuvis arī referāts

par *Laika* vēsturi un šodienu, ko šai reizē nolasīja Aleksandra Sīpols no Ņudžersijas. Jāatzīst, ka jauniešu referāti gadu no gada kļūst arvien labāk sagatavoti un interesantāki. Bet paši bērni – arvien runīgāki un aktīvāki. Jauki bija redzēt priecīgo pārsteigumu Andreja Rumpētera acīs, redakcijas grāmatu plauktā ieraugot vecmāmiņas Baibas Bičoles grāmatu.

Tā tiekoties un pārrunājot, veidojas saikne starp jauno paaudzi un sabiedriskajiem darbiniekiem, kas savus spēkus un laiku iegulda tā sauktajās latviešu lietās. *Laikam* kā mūsu visu saziņas līdzeklim šīs tikšanās ir liels ieguvums.

Akcijas komanda

(Vairāk lasiet 12.lpp.)

„Garezers runā, pasaule klausās”

Ar sajūsmu un aplausiem Garezera vasaras vidusskola saņēma vēsti no NBC, kad tā dienu pirms Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas izplatīja preses relīzi, apstiprinot, ka NBC tiešraide „ietvers katru (NBC pasvītrots) valsts delegācijas iesaistošanu atklāšanas ceremonijā”. GVV audzēkņi un darbinieki jutās patiesi gandarīti un puda pārliecību, ka ir spējuši šo procesu ietekmēt. Par to liecināja NBC strupā atbilde vienai no GVV skolotājām: „Mēs paziņojām vakar, ka visas 204 nācijas būs redzamas NBC. Lūdzu pasakiet to saviem draugiem!” Šāda reakcija apliecināja, ka GVV uzsāktā akcija patiešām bija veiksmīga un spēja panākt šķietami nepaveicamo!

Latvian newspaper

LAIKSFrequency: WKLY EXC 1ST WK - MAY; LAST WK - JUN;
2nd WK - SEPT; LAST WK - DEC**Latviešu nedēļas laikraksts**

Iznāk sestdienās, 48 reizes gadā

Redakcija Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,

e-pasts - redakcija@laiks.usmājaslapa - www.laiks.usKantoris ASV: 596 Middlesex Ave., Metuchen, NJ 08840, USA
Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466, e-pasts - LaiksDSR@aol.comAbonēšanas maksa ASV dolāros: 1 gadam US \$ 136.00;
6 mēn. US \$ 78.00; 3 mēn. US \$ 45.00.Neizlietotus manuskriptus un fotoattēlus redakcija neuzglabā.
Redakcijai ir tiesības iesūtītos materiālus izmantot arī saīsinātus.
Laikrakstā iespējams, ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos
rakstos izteiktās domas ar redakcijas viedokli par pašu jautājumu
var arī nesaskanēt.

Par reklāmas vai sludinājuma saturu atbild reklāmdevējs.

Redaktore: Ligita Kovtuna

Tālr.: +371 67326761, +371 29439423, fakss: + 371 67326784,

e-pasts: ligita@laiks.us

Rīgā, Ausekļa ielā 14-2, LV-1010

Redaktore ASV: Astra MooraTālr./fakss: 818-980-4748, e-pasts: laiks@juno.com,

astere2000@aol.com (fotografijām)

6157 Carpenter Ave. North Hollywood CA 91606 USA

Kanadas ziņas: Mārtiņš Štauers: tālr.: 514-639-8722,
e-pasts: stauvers@yahoo.ca, 104-3000 Notre Dame Street,
Lachine, QC, H8S 2H1Rūdolfs Norītis: tālr.: 416-425-4613, fakss: 416-425-4615,
5 Shady Golfway, Unit 1416 Don Mills, ON M3C 3A5Reklāma laikrakstā *Laiks* un mājaslapā www.laiks.us

ASV - Tālr. 732-549-0445, fax. 732-549-0466,

e-pasts - LaiksDSR@aol.com

Rīgā - Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010, Latvija.

Tālr. +371 67326761, fax +371 67326784,

e-pasts - redakcija@laiks.us**JAUNLAUCIŅI** www.jaunlaucini.lv

1. BEZMAKSAS KONSULTĀCIJA MEŽA APSAIMNIEKOŠANĀ;
2. MEŽA TAKSĀCIJAS (PROJEKTA) IZSTRĀDE;
3. MEŽA ĪPAŠUMA VĒRTĒŠANA;
4. MEŽA IZSTRĀDE UN PĀRDOŠANA;
5. JAUNAUDŽU KOPŠANA, ROBEŽU ATJAUNOŠANA;
6. EIROPAS LĪDZEKĻU PIESAISTE MEŽA ĪPAŠUMIEM;
7. NEKUSTAMO ĪPAŠUMU ATGŪŠANA, MANTOJUMA DOKUMENTU KĀRTOŠANA

ASV - **Ivars A. Petrovskis**

504 Grand Avenue N.E.

Grand Rapids, MI 49503

Tel: (616) 454-8012

Email: latcreun@tds.netLV - **Arnis Zvaigzne**

Duntes 28-192,

Rīga LV 1005

Tel: (371) 29115477

Email: arniszv@gmail.comASV - **Sigurds Strautmanis**

9995W. NORTH AVE, 356

Wauwatosa, WI 53226

Tel: (414) 6070390

120x120 Filadelfijā. Vai esi redzējis visjaunāko mākslinieku darbus?

Septembris allaž saistās ar jauno akadēmisko gadu, ar jaunu cilvēku atgriešanos savās mājvietās no vasaras izpriešām, un ar jauniešu enerģijas pieņemumu nākamajai sabiedriskajai sezonai. Tā notiks arī Filadelfijā, kad Brīvo latvju

biedrības 120. jubilejas programmā 7.-9. septembrī izstādē "30 zem 30" rādīsīm (vismaz) 30 visjaunākās paaudzes mākslas darbu, apkopojot ģeogrāfiski izkaisīto jauno latviešu devumu, kā arī no vietējo mākslas skolu darbus. Šīs sko-

las Filadelfijā ir sagādājušas apbrīnojamā skaitā un kvalitātē. Izstādē varēs redzēt ļoti dažādu mākslas darbu piedāvājumu, ne tikai zīmējumus, grafiskos darbus, un gleznas, bet arī izaicinošas modes, dziļdomīgas metaforiskas instalācijas, miksto skulptūru, un daudz ko citu.

Izstāde būs atvērta piektdien, 7. septembrī, 19:00-22:00 (ieklaujoties Filadelfijas ikmēneša atvērto galeriju vakarā); sestdien, 8. septembrī, 14:00-18:00, un svētdien, 9. septembrī, 14:00-17:00. Paredzētie mākslinieki ir latvieši Aleksis Hāgelis, *Nicole Marie Harvey*, *Lily Howell*, Krišs Judovics, Laila Milevska, un Marisa Rasuma. No vietējām mākslas skolām piedalīsies *Marah Carpenter*, *Carissa Marinelli*, *Nathaniel Mell*, un *Emily Schnellbacher*. Paredzēta arī minizstāde lejas zālē ar latviešu rotām uz latvisko audumu un izšuvumu fona.Ziņas un jaunumus par BLB jubilejas gada notikumiem var atrast tīmeklī www.latviansociety.com; var atskatīties uz jau notikušo 120. jubilejas gada blogā www.fblb120.blogspot.com. Brīvo latvju biedrība pateicas ALAs Kultūras fondam par atbalstu vēsturisko gleznu restaurācijai un jaunās gleznu iekāršanas sistēmas iegādei. Visus 120. jubilejas gada sarīkojumus atbalsta Latviešu fonds, kuŗa gadskārtējā dalībnieku sapulce *Nedēļas nogale nākotnei* notiks Filadelfijā 28.-30. septembrī ar politikai vērtīgu Vairas Paegles uzrunu un latviešu protesta dzejas lasījumu.

Sandra Milevska

Riga Ven Travel Inc. Ceļosim līdz Inesei uz
SPĀNIJU
No 4.-14. aprīlim**11 dienas - Madride~Toledo~
Sevilla~Cordoba~Granada~Barcelona**

Zvaniet - INESEI ZAĶIS

32 South Penataquit Ave., Bay Shore, NY 11706-8815

Tālr.: 631-665-4455, 1-800-291-8311

Fax: 631-665-6164

E-pasts: rigaventtravel@gmail.com**IZDEVĪGAS CENAS LIDOJUMIEM UZ LATVIJU**

tiešie (non-stop) lidojumi Ņujorka - Rīga

AIREX - AVE SOL TRAVEL**A. JANSONS**

73 Glenwood Ave., Leonia, NJ 07605

Runājam latviski:

201-944-1273

Runājam angļiski:

1-866-944-1273

e-pasts: jansonsa@gmail.com**VYTIS TOURS****LATVIJA -
2011**Zemākās cenas
lidojumiem
uz Rīguar SAS un citām lidfirmām no Ņujorkas,
Čikāgas un citām ASV pilsētām

* Viesnīcas * Pasūtiet lidojumus internetā

* Latvijas "Extravaganza Tour"

VYTIS TOURS40-24 235th Street, Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161 1-800-778-9847

Fax: 718-423-3979

E-mail: VYTTOURS@EARTHLINK.NETWeb site: www.vydistours.com

Mārtiņam Štauveram – 85

Aizvadītās vasaras steigā un notikumu virpulī aizritēja mūsu laikraksta Kanadas redaktora Mārtiņa Štauvera nozīmīgā dzīves jubileja – 13. jūnijā viņam apritēja 85. Jubilejas vasara, tāpat kā citas, Mārtiņam paskrēja darbojoties. Viss viņa mūžs ir viena vienīga darbošanās, un acīmredzot tāpēc Mārtiņš joprojām saglabājis možu garu, ir rosīgs un nenogurdināms. Bija tik aizkustinoši vērot Mārtiņu, piemēram, šovasar, jūlijā Mazajā Mežotnes pili, klausāmie meitas Daces Aperānes skaņdarba pirmatskaņojumu. Pēc tam, kad kārtējo reizi viņš līdzdarbojies Daces inspirētajos jauno mūziķu meistarkursos, veidojot šā notikuma chroniku. Rosība, māksla, mūzika nenoliedzami ir tas, kas piešķir Mārtiņa Štauvera personībai garīgo jauneklīgumu.

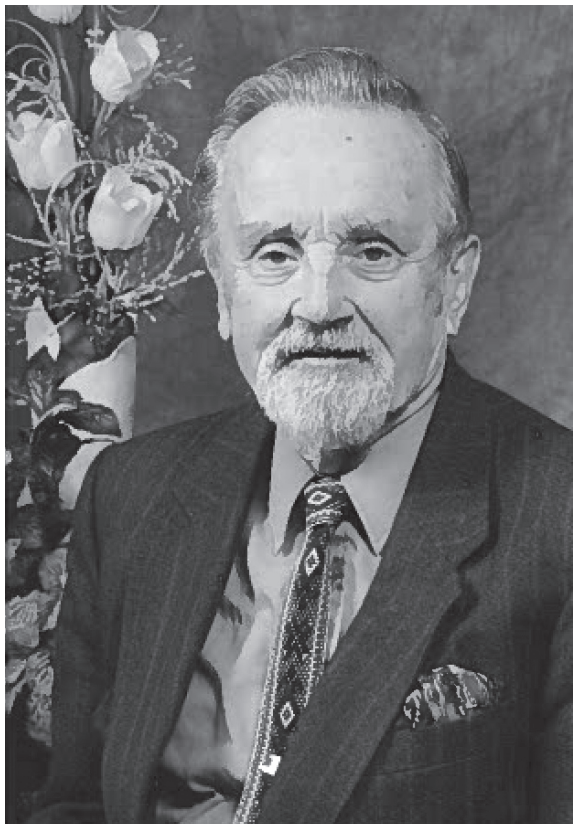
Mārtiņš Štauers dzimis 1927. gada 13. jūnijā Vecpiebalgā,

Kaudzišu Kalna Kaibēnos. 1953. gada 31. janvārī salaulājies ar Ilgu Rozenbachu. Ģimenē izaudzīnātas un labu izglītību ieguvušas trīs meitas – Dace, Ilze un Māra. Nu jau Mārtiņam ir deviņi mazbērni un mazmazdēliņš. Ilga šo pasauli atstāja 1995. gada 19. oktobrī.

Mārtiņš Štauers vairāk nekā 60 gadus darbojies ne vien žurnālistikā, bet arī bijis sabiedrisks darbinieks. Bijis Viniņas latviešu skolas pārzinis (19 gadus) un Montrealas latviešu skolas skolotājs (7 gadus). Bijis sešu Jaunatnes dziesmu svētku ASV un Kanādā rīkotāju vidū, bijis Latviešu jaunatnes Dziesmu svētku padomes dibinātājs, trīs Starptautisko latviešu jauno mūziķu nometņu Kanādā idejas autors un mūzikas nometņu un meistarklašu Latvijā avīzes redaktors.

Žurnālista gaitas Mārtiņš Štauers sāka jau 1947. gadā, būdams Memingenas ģimna-

zijas avīzes „Rīta Blāzma” redakcijas darbinieks un autors, turpinājis izdot „Rīta Blāzmu” ar jaunu nosaukumu „Ceļinieks” Viniņegā, Manitobā, un bijis „Ceļinieka” – pašā pirmā latviešu jaunatnes izdevuma redaktors. „Ceļinieka” paspārnē vēlāk iznāk žurnāli „Jaunā Gaita” un „Mazputniņš”. No 1960. gada strādā par žurnāla „Mēs” redaktoru. Bijis Montrealas

latviešu biedrības izdevuma „Ziņotājs” redaktors (no 1975. līdz 2006. gadam). Kopš 1949. gada bijis laikraksta *Laiks* korespondents, no 2002. gada viens no *Laika* Kanadas redaktoriem. Latviešu preses biedrības ilggadīgs biedrs, vadījis Kristīgās namturības seminārus Kanādā, ASV, Zviedrijā, Anglijā, Brazīlijā un Latvijā (1996-2002), LELBA virsvaldes loceklis no 1991. līdz 2001. gadam. Saņēmis daudzas ievērojamas balvas – *J. Labatt's J.H. Moore Award for Excellence*, Triju Zvaigžņu ordeni (V pakāpi), LNAK PBLA Atzinības rakstus, Ē. Raistera fonda balvu.

Laika izdevēji un kollēgas redakcijā no sirds vēl Mārtiņam saglabāt viņa lielo bagātību – dzīves un darba milestību, novēl veselību un radošu garu. Lai Tev labi klājas, Mārtiņ, un lai visi Tavi eņģeļi vienmēr ir ar Tevi!

Tavs *Laiks*

Basām kājām pēc veselības un dzīvesprieka

Ejot pa baskāju taku, liekam asinīm riņķot straujāk, stiprinām kāju muskuļus, atslābstam, nomierināties, veicinām iekšēju stabilitāti – gan fizisku, gan psiholoģisku. Šo taku ejot, esam īsti dabas bērni

Baskāju takas atklāšanā šisvasaras sākumā piedalījās arī LR veselības ministre Ingrida Cīrcene, pazīstama kā veselīga dzīvesveida piekritēja un veicinātāja

Ejam pa labirintu, domājot tikai labas domas

Gleznainā apkārtne Ķemeru Nacionālā parka teritorijā, Valguma ezera krastā pēc divu *Latvijas Avīzes* žurnālistu – **Viestura Serdāna** un **Vitas Beļavnieces** ieceres un ar viņu līdzdalību iekārtota unikāla dabas taka, vieta aizraujošai pastaigai ar veselības rituālu nobeigumā. Un vēl arī stūrītis ekoloģiskajai izglītībai. (Skat. attēlā pa labi)

Viesturs un Vita citīgi vērojuši un paši izmēģinājuši līdzīgas veselības stiprināšanas vietas Austrijā, Vācijā un Šveicē un baskāju takā papildinājuši jau izgudroto ar tikai Latvijai un tikai Valguma ezera un Sloceņu upes apkārtnē un Ķemeru parkam raksturīgo. Rezultātā izveidota taka, pa kuru skaistā, sakoptā, smaržīgā mežā cilvēks var pa oļiem, olišiem, sūnām, čiekuriem, akmeņiem, smiltīm, niedrām, kūdrām, saulē sasīlušu granti utt.

doties gandrīz pusotru kilometru garā pastaigā, pa rasotu pļavu izstaigāt labirintu, domājot labas domas, „pamīcīties” pa baltajiem māliem un noskaļot kājas veldzējošā upītē. Par to samaksājot... 1 latu. Ja vēlas arī zaļu vanniņu kājām un zaļu tēju pilnīgai labsajūtai – jāsamaksā 3 lati. Pēdas tīkami kņud, ķermenī skaidri jūtams enerģijas pieplūdums. Un, kā apgalvo Viesturs un Vita, „galva izvejojusi, raizes, īgnums un stresi pagaisuši, prāts un sirds atbrīvoti svaigām, nepieradinātām idejām.” Tā patiesi ir, un par to pārliecinājāties arī mēs ar fotogrāfu Imantu Urtānu.

Ligita Kovtuna

P. S. „Valguma pasaulē” ir vēl jo daudz ko redzēt un izbaudīt – pirtiņa, dabas gleznas, pikniku vietas un arī viesu nams un restorāns (ar interesantu vēsturi). Bet par to – citreiz.

Vairāk skatīt www.valgumapasaule.lv

LATVIJA DIENU RITĒJUMĀ

Valsts prezidents par pilsonību

Intervijā LNT raidījumam *900 sekundes* Valsts prezidents Andris Bērziņš puda veidoli par pilsonību. Pēc prezidenta domām, brīva pilsonības piešķiršana visiem nepilsoņiem, izdarot likuma grozījumus, nav atbalstāma, bet nepilsoņu jautājums ir aktuāls, un šī problēma būs jārisina. Divdesmit gadus pēc Latvijas neatkarības atgūšanas nav normāli, ka ir vairāki simti tūkstošu nepilsoņu. Šim jautājumam būs jāpievērš uzmanība nākotnē, tomēr patlaban "nepilsoņu referendumu" iniciatoru piedāvātie likuma grozījumi nav pareizais veids, kā šo problēmu risināt, un jāmeklē citi ceļi. Būtu nepieciešams noskaidrot, cik daudz nepilsoņu īsti vēlētos pilsonību iegūt. Zināms, ka daļai nepilsoņu šis statuss ir privilēģija, nevis ierobežojums.

***

Valsts prezidents pārceļas uz Melngalvju namu

Rīgas Pili notiks lieli rekonstrukcijas un pārbūves darbi, tāpēc Valsts prezidents Andris Bērziņš no Rīgas Pils pārceļas uz Melngalvju namu. Mēbeles un darba telpu iekārtojums tika pārvests 2. septembrī. Priekšmeti tiek pārvietoti ne tikai uz Melngalvju namu, bet arī uz Rundāles pils mūzeju, Rīgas Techniskās universitātes ēku, Latvijas Nacionālo mākslas mūzeju, Rīgas Biržas ēku, Rīgas Vēstures un kuģniecības mūzeju, Latvijas Mākslinieku savienības galeriju un uz noliktavu. Uz Melngalvju nama jumta izvietoti karogu masti. Salīdzinājumā ar Rīgas pili, Melngalvju namā varēs uzņemt krietni vairāk cilvēku.

Valsts prezidents Andris Bērziņš 4. septembrī piedalījās Latvijas valsts karoga un Valsts prezidenta standarta pacelšanas ceremonijā pie Melngalvju nama.

***

Saeimas priekšsēde sveic skolēnus

Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa 1. septembrī apsveikuma uzsvē skolēnu un studentu atbildību par savām zināšanām un nākotni. Lai īstenotos sapņi, papildītos apņemšanās un izglītošanās sasniegtu savu mērķi, ir vajadzīga ikkatra cilvēka atbildība, un vissvarīgākā ir pašu izglītojamo atbildība pret sevi, savām zināšanām un savu nākotni.

Rietumu kultūrā cauri gadsimtiem valsts ir bijusi cieši saistīta ar sabiedrības izglītošanu, izglītību darot pieejamu katram sabiedrības loceklim. Tikai brīvā un demokrātiskā valstī izglītots cilvēks ir vērtība. Tikai izglītots cilvēks var būt patiesi brīvs, veidot savu un savas valsts likteni, norāda politiķe.

***

Ministru prezidenta apsveikums jaunajā mācību gadā

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis apsveica skolēnus, studentus un pedagogus, viņiem uzsākot jauno mācību gadu. Apsveikumā teikts, ka jāapgūst zināšanas matemātikā, fizikā, angļu valodā un citos priekšmetos, bet papildus tiem jāizkopj vēl

kāda ļoti svarīga prasme - prasme mācīties. Neatkarīgi no tā, kāda būs izvēlēta profesija, mācīšanās jāturpina visu mūžu.

Latvijas lielākā vērtība ir zināšanas - to mūsu tautieši zināja jau 19. gadsimtā. Tāpēc viņi spēja pārvarēt visus šķēršļus, lai dotos uz Tērbatu un citām Eiropas augstskolām remdēt slāpes pēc izglītības. 1862. gadā *Pēterburgas Avīzēs* Krišjānis Valdemārs uzsvēra, ka latviešiem vajadzīgas trīs lietas: pirmām kārtām skolas, otrām kārtām skolas un trešām kārtām skolas. Simt piecdesmit gadus vēlāk tieši šis pašas trīs lietas - pamatskolas, arodskolas un augstskolas ir pamatā Latvijas panākumiem. Mūsu konkurētspēju noteiks pievienotā vērtība - idejas, kas radīsies skolēnu galvā un tiks īstenotas ar viņu zināšanām un prasmēm.

„Mūsu tautas teiciens vēstī - katrs pats ir savas laimes kalējs. Pēdējais uzdevums ir dot jums zināšanas un instrumentus, lai katrs no jums šo savu dzīves laimi varētu izkalt. Taču tikai no katra paša būs atkarīgs, vai būs gatavi saviem dzīves izaicinājumiem. Tāpēc novēlu katram no jums - vairāk nekā 200 000 skolēniem un 90 000 studentiem - pilnvērtīgi izmantot visas iespējas, ko jums sniedz skolas un studiju laiks!” teikts Valža Dombrovskā apsvējumā.

***

Okupācijas muzejs saņem atzinību

Latvijas Okupācijas muzejs, kuŗa krājumā atrodas nozīmīgs nacionālais dokumentārais mantojums - **Sibirijā rakstītas vēstules uz bērza tāss**, saņēma UNESCO pazīstamības zīmi, jo šīs vēsturē nozīmīgais mantojums ir iekļauts UNESCO programmas "Pasaules atmiņa" Latvijas nacionālajā reģistrā.

Muzeja direktore Gundega Michele norādīja, ka Okupācijas muzejs ir viens no septiņiem Latvijas muzejiem, kur glabājas vēstules, kas pag. gs 40. un 50. gados rakstītas uz bērza tāss. „Līdz muzejiem nonākuši tikai daži desmiti šādu vēstuļu, taču domājams, ka šādu vēstuļu bijis vairāki desmiti tūkstošu, jo uz bērza tāss vēstules vai apsvējumus saviem tuviniekiem no Sibīrijas uz mājām sūtīja ne tikai latvieši, bet arī lietuvieši,” sacīja Michele. Tā kā vēstuļu palicis tik maz, tās tiek uzskatītas par retumu. UNESCO pazīstamības zīmes saņemšana apliecina muzeja krājuma nozīmīgumu.

***

Oficiāli kļūst par vēstnieku

Latvijas vēstnieks Indulis Ābelis iesniedzis akreditācijas vēstuli Norvēģijas karalim Haraldam V, tādējādi oficiāli kļūstot par mūsu valsts vēstnieku Norvēģijā. Sarunas laikā karalis augstu novērtēja Latvijas veikumu ekonomiskās krīzes pārvarēšanā. Latvijas vēstnieks iezīmēja galvenos Norvēģijā plānotā darba virzienus. Tikšanās laikā tika apspriesta arī darbaspēka migrācija un ar to saistītā ekonomiskā krīze.

***

Latvijas kaŗavīri Afgānistānā

Aizsardzības ministrija pazi-

ņojusi, ka Latvijas kontingenta kaŗavīri no Afgānistānas Meimēnas bāzes uz Mazarešarīfu, kur no Jaunā gada sāks darbu kopā ar trim Ziemeļvalstīm - Norvēģiju, Somiju un Zviedriju, pārvietosies oktobrī. Gatavošanās spēku pārvietošanai notiek jau kopš vasaras vidus, jo tā ir saistīta ar apjomīgiem loģistikas darbiem, taču kaŗavīru pārvietošana plānota pēc Meimēnas bāzes nodošanas vietējo drošības spēku pārziņā oktobrī. Tad arī norvēģi, ar ko Latvijas kaŗavīri dien kopā, aizies no šīs provinces.

Maijā panākta politiskā vienošanās, ka Latvija turpmāko laiku Afgānistānā varētu uzturēties vienā grupējumā jeb formātā ar trim Ziemeļvalstīm. Aizsardzības ministra Arta Pabriķa ieskatā šis ir ļoti veiksmīgs formāts, jo mums ir tuvi partneri Afgānistānā un vienlaikus veidojas ciešāka sadarbība reģionā starp Baltiju un Ziemeļvalstīm.

Pašreiz dienesta pienākumus NATO vadīto Starptautisko drošības atbalsta spēku sastāvā veic 185 Latvijas kaŗavīri, no kuŗiem vairākums izvietoti Afgānistānas ziemeļu provincē Farjābā. Tur viņi darbojas Norvēģijas vadītajā Provincu atjaunošanas vienībā, kas izvietota Meimēnas bāzē. Pērn Afgānistānā dienēja 344 kaŗavīri.

***

Albānijas parlamenta delegācijas vizīte

Vizītē Latvijā bija ieradušies Albānijas parlamenta deputāti un darbinieki, lai iepazītos ar mūsu valsts pieredzi Eiropas Savienības integrācijas procesā. Delegāciju vadīja Eiropas integrācijas komisijas priekšsēdis Dītmīrs Bušati. Vizītes programmā bija tikšanās ar Latvijas amatpersonām un Saeimas deputātiem.

***

Gatavojas Latvijas Tautas frontes 25 gadu jubilejai

Nākamgad Latvijas Tautas fronte (LTF) būs 25 gadu jubileja. Sarīkojumu organizēšanai izveidotās darba grupas pirmajā sanāksmē tika spriests, ka plānotie jubilejas sarīkojumi būtu ne vien jāsvin visā Latvijā, bet tiem būtu jāpiespē arī starptautisks skaņējums, it īpaši tos popularizējot Eiropas mērogā.

Ministru prezidents Valdis Dombrovskis (*Vienotība*) uzsvēra, ka svinībām būtu jākoncentrējas uz LTF biedriem un līderiem, parādot, ka ar sabiedrības pašorganizēšanos diezgan īsā laikā ir iespējams sasniegt savus mērķus. Svētki jāsvin visā Latvijas teritorijā, par mērķauditoriju izvirzot jauniešus, kuŗi patlaban par šo Latvijas vēstures nozīmīgo lapu uzzina no grāmatām. LTF izveidošana bija viens no spilgtākajiem notikumiem Latvijas vēsturē, tā mobilizēja simtiem tūkstošu cilvēku neatkarības atjaunošanai.

Arī bijušais LTF priekšsēdis Dainis Irvāns uzsvēra, ka LTF dibināšana ir bijis ne tikai vietējs notikums. Tas saskaņēja arī ar līdzīgām kustībām Lietuvā un Igaunijā, kā arī toreizējā Čehoslovākijā un Polijā. "Ir loģiski, ka valsts atceras šo notikumu un to novērtē," uzsvēra Irvāns. Viņš

pauda cerību, ka pēc gada izdosies noorganizēt "īstus tautas svētkus", atceroties, cik brīva var būt tauta, kad tā spēj sevi pārvaldīt.

***

Latvijas skolnieku zelts un bronza

Divi Latvijas skolnieki izcīnījuši zelta un bronzas medaļas 9. starptautiskajā ģeografijas olimpiādā, kas no 21. līdz 26. augustam notika Ķelnē, Vācijā. Olimpiādā piedalījās 32 valstis vairāk nekā ar 120 dalībniekiem. Zelta medaļu izcīnīja Rīgas Valsts 1.ģimnazijas skolnieks Māris Seržāns, bronzas medaļu saņēma Lizuma vidusskolas skolnieks Armands Sebris.

Zināšanas tika pārbaudītas četras dienas. Teorētiskajā daļā bija jāatbild uz dažādiem komplētiem, ar ģeografijas problēmām saistītiem jautājumiem par dažādu cēloņu, sakarību un risinājumu meklējumiem, kā arī jāizpilda multimediju tests. Tajā Latvijas komanda parādīja ļoti labu sniegumu.

Latvijas komandā startēja arī Kārlis Bernāns no Salaspils 1. vidusskolas un Roberts Georgs Fimbauers no Valmieras Valsts ģimnazijas. Skolēnu komandu Vācijā pavadīja E. Birznieka Jauno ģeografu skolas pārstāvi Uldis Klepers, Gatis Kampernovs un Toms Purgailis.

***

Šveices Stipendiju fonda konkurss

Valsts izglītības attīstības aģentūra (VIAA) Komunikācijas un programmu publicitātes nodaļa paziņojusi, ka līdz 1. novembrim Latvijas doktorandi un jaunie zinātnieki var pieteikties uz finansējumu no Šveices Stipendi-

ju fonda, lai savā doktorantūras vai pēcdoktorantūras darbā izstrādātu augstas kvalitātes pētījumus Šveicē. Doktorantūras studenti konkursā var piedalīties ne agrāk kā vienu gadu pēc maģistra grada, bet jaunie zinātnieki - ne vēlāk kā piecus gadus pēc doktora grada iegūšanas. Latvijas dalībniešu institūciju sarakstā ir iekļautas 18 Latvijas augstskolas un 125 zinātniskie institūti.

Stipendijas apjomu nosaka tās veids un Šveicē pavadītais laiks. Doktorantiem stipendiju var piešķirt no sešiem līdz 24 mēnešiem, jaunajiem zinātniekiem - no sešiem līdz 18 mēnešiem, savukārt pētījuma vadītājiem - pieredzes apmaiņas vizītei līdz piecām dienām. Aptuvenais stipendijas apjoms doktorantūras studentiem ir 2400-2600 lati mēnesī, jaunajiem zinātniekiem - ap 3900 lati mēnesī.

***

Stradiņa slimnīcā veikta unikāla operācija

Paula Stradiņa Klīniskajā universitātes slimnīcā pirmo reizi Latvijā pacientam vienlaicīgi veikta aortas - cilvēka galvenā asinsvada - un aortas vārstaļa nomaiņas operācija. Deviņas stundas ilgās operācijas laikā ārsti 51 gadu vecam vīrietim pilnīgi protezēja aortas vārstuli un aortu, nomainot to ar sintētisku asinsvadu. Līdz šim Latvijā veikta tikai atsevišķu aortas posmu nomaiņa, tāpēc šoreiz bija nepieciešama kompleksa pieeja. Lai veiktu operāciju, uz laiku tika apturēta ne tikai pacienta sirdsdarbība, bet arī asins cirkulācija visā ķermenī.

Ziņas sakopojis **P. Karlsons**

Sāc rītu ar Preses apskatu!

- ◀ Latvijas preses publikāciju anotācijas
- ◀ jaunākās valūtas un laika ziņas
- ◀ nozīmīgākie dienas notikumi
- ◀ šodienas jubilāri

Apskatu Jums izdevīgā veidā - internetā vai e-pastā piegādāsim katru darba dienu līdz plkst. 9:00

Vairāk par pakalpojumu vari uzzināt: www.leta.lv
LETA, tālr.: +371 67222509, e-pasts: marketing@leta.lv

LAIKU UN VIETU MIJĀS

Anonimitātes aizsegā zvēro naidis

VĒROJUMI UN PĀRDOMAS

Internets jeb tīmeklis ir brīnišķīgs izgudrojums. Kā mēs varētu dzīvot bez tā? Taču ir te kāds drūms, nomācošs aspekts: anonimitāte, kuŗas aizsegā komentētāji atļaujas visriebigākās lamas, izbrīvo viszemākos instinktus, žults izplūdimi liek lasītājam noskurnāties.

Lūk, ko nācās pārdzīvot Rīgas Krievu teātra aktierim Jakovam Rafalsonam. Savā laikā, kad viņš vērsās pret skolu reformu, viņš Latvijas krievu publikas acīs bija "naš čelovek" (mūsu cilvēks), bet, tiklīdz šis gan krievu, gan latviešu iecienītais, apdāvinātais aktieris bija at-

ļāvis savā intervijā žurnālam *Sestdiena* teikt, ka, "kamēr Krievija nenožēlos zināmus pagātnes grēkus, tāpat kā to izdārīja vacieši, kamēr Krievija (..) neatzīs, ka rīkojusies noziedzīgi, kamēr galvenais liķis guļ mauzolejā, tikmēr šī zeme diemžēl būs nolādēta," - pār viņu ir gāzies anonīmu antisemitisku dubļu straume: "Lai šis smirdošais žīds lūdz piedošanu krievu tautai - par Leibu Trocki - Bronšteinu, par krievu genofonda iznīdēšanu, par Berezovski un Abramoviču" - un tā tālāk, un tamli dzīgi.

Rafalsona anonīmie gānītāji aicināja krievu publiku viņa dēļ boikotēt Rīgas Krievu teātra izrādes.

Viss par Rafalsonu teiktais atgādina krievvalodīgo anonīmo tīmekļa lietotāju prasību,

lai, teiksim, Dombrovskis, Āboltiņa un it īpaši Dzintars atvainotos par latviešu sarkano strēlnieku izdarībām Krievijas pilsoņkarā gados.

Anonīmu antisemitu netrūkst arī latviešos, īpaši ja runa ir par t. s. ebrēju īpašumu restitūciju: "Nevis izredzētā, bet nolādētā tauta", "Ādolf, atgriezies", "Rumbulā vēl ir brīvas vietas", "Izraēlas vēstniece - "riebīgā židene" - un tā tālāk.

Par maniem rakstu gabaliem atsauksmes ir kopumā pozitīvas, bet ir divi cilvēciņi, kuŗi pat necenšas slēpt savu identitāti un, var teikt, nepiedod man etnisko izcelsmi, manas žīdu asinis. Viens ir Mīnsterē mītošais Linards Grantiņš, kas allaž izsakās odiozā "tautas tribunāla" vārdā: viņš ik reizi uzsvē, ka man nevarot ticēt, jo Dievs nolādējis žīdus un krie-

vus. Un ir te kāds, kas parakstās kā AG un ik reizi, kad parādās mans raksts, sauc mani par "smirdošu žīdu vepri". Tas, ka vepris nav "košer", viņu nemulsina. Es zinu, kas ir AG, zinu viņa vārdu un uzvārdu, viņa devīzi - "88!". Nelabojams, ko tu viņam padarīsi!

Latviešos ir ne mazums skauģu un nelabvēļu, kas gatavi anonīmi brukt vīrsū visgaišākajiem prātiem. Te raksturīgs piemērs: tiklīdz Anna Žīgure *Latvijas Avīzes* tīmekļa variantā 23. augustā uzdrošinājās asi kritizēt Aivara Lemberga histērisko interviju 13. augusta *Dienā*, kāds "Andris" pasteidzās viņai pārmest, ka reiz bijusi korektore (!) žurnāla *Padomju Latvijas Komūnists* redakcijā, un norāda, ka viņa, būdama LR vēstniece Somijā, baudījusi dzīvi - "nu putna piena varbūt

pietrūkst, toties viss cits ir gan". Uzbrukums *ad hominem*, gana nekītrs...

Visvairāk no - latviskām - anonīmām lamām nākas ciest apdāvinātajam žurnālistam Kārlim Streipam, kas audzis Čikāgā un rosīgi darbojas Latvijas plašsaziņas līdzekļos, rakstot arī sleju *Laikā/BL*. Par ko arī viņš rakstītu un izteiktos - par politiku un tautsaimniecību, demografiju un vēsturi, Vašingtonu vai Rīgu, - allaž atrodas kāds, kas piemin viņa netradicionālo seksuālo orientāciju, bārstīdams jēlas rupjības. Šāda tumsonīga homofobija nav ne par matu labāka kā antisemitisms un, jāpiebilst, rusofobija: saukt krievu tautības cilvēkus par "utainiem urlām" nav civilizētas uzvedības cienīgi.

Franks Gordons

Jaunie viduslaiki Krievijā

Grupas Pussy Riot dalībnieču protesta akcija šā gada februārī Krievijas pareizticīgās Baznīcas Maskavas Kristus Pestītāja katedrālē, tiesas sēdes Maskavas Hamovņiku rajona tiesā un 17. augusta tiesas spriedums - divi gadi cietumā par grupveida huliganismu, kas pastrādāts aiz reliģiska naida, radijais protesta akcijas daudzviet Eiropā un ārpus tās robežām. Protestu saistībā ar trīs grupas dalībnieču tiesāšanu ir paudušas arī pasaules popmūzikas zvaigznes Madonna, Bjorka, Stings, Pols Makartnijs un vēl daudzi mūziķi, mākslinieki, rakstnieki un dzejnieki. Tikmēr tiesa darbojās pēc jau iepriekš paredzama scēnārija, un brīžiem tās norise atgādināja viduslaiku inkvizīcijas un čekas metožu apvienojumu - tiesas sēdes norisinājās pa 10 - 12 stundām, to laikā tiesājamām nebija pieejams ne ēdiens, ne arī dzēriens, bet cietumā, protams, viņas nepaspēja ne uz vienu ēdienreizi (grupas dalībnieces tika apcietinātas dažas nedēļas pēc protesta akcijas baznīcā). Vienai no tiesājamām nācās izsaukt neatliekam medicīnisko palīdzību. Tiesas sēdēs viņas apsargāja arī suns, kas pirmais neizturēja karstumu un bezgaisa telpu, - tiesas sēdes laikā sāka riet - tiesas nebija tik vienkārši nomierināms, bet kādudien suns sakoda apsargu, ar kuŗu kopā uzmanīja trīs tiesājamās. Tā sakot, tragēdija un farss vienlaikus.

Tiesa bija pieprasījusi ekspertu atzinumu par grupas dziesmu tekstiem un divas reizes noraidīja atzinumu, ka dziesmu tekstos nav nekā tāda, kas liecinātu par

religijsku naidu. Beidzot tiesa atrada trešo ekspertu grupu, kas bija ar mieru atzīt to, ko tiesa gribēja dzirdēt. Gan tiesas sēdē, gan vēl pirms tās grupas dalībnieces bija atzinušas, ka viņām nav naida pret reliģiju un ticību, ka viņu protesta akcija ir bijusi politiska un vērsta pret Krievijas varu un to, ka pareizticīgo Baznīca un politiskā vara saplūst. Piemēram, apsūdzētā Nadežda Tolokoņņikova liecināja, ka viņu nav apmierinājis tas, ka 2012. gada 4. martā bija jānotiek vēlēšanām, kuŗas par valsts prezidentu tiks ievēlēts Putins, bet par premjēru kļūs Medvedevs. Tolokoņņikova vērsoties arī pret to, ka Krievijas pareizticīgo Baznīcas Patriarchs ir aicinājis balsot par Putinu un piebalsojis politiķu Surkova un Kadirova paustajai domai, ka Putina vara ir no Dieva.

Kas tāds bija noticis, lai trīs jaunās sievietes tomēr apsūdzētu reliģiska naida izraisītā huliganismā un piesprieztu tām divus gadus cietumā?

Šā gada 21. februārī *Pussy Riot* dalībnieces sarīkoja akciju - lūgšanu Kristus Pestītāja katedrālē, kuŗas laikā sāka dziedāt „Dievmāte, padzen Putinu!”. Viņām bija spilgtas, aditas sejas maskas ar izgriezumiem acīm un mutei, viņas paspēja tikai uzkāpt uz paaugstinājuma iepretim ikonostasam jeb svētbiļžu sienai, nodziedāt vienu savas dziesmas pantu, un baznīcas apsargi jau viņas dabūja ārā pa durvīm. Plašāk par šo akciju cilvēki Krievijā un citur pasaulē uzzināja pēc dažām dienām, kad *Youtube* tika ievietots videoklips, kuŗš bija filmēts gan akcijas laikā, gan studijā un kuŗā izskanēja visa dziesma. Tad arī trīs grupas dalībnieces cita pēc citas tika apcietinātas un pret viņām

izvirzīta apsūdzība par reliģiska naida izraisītu huliganismu. Jāpiebilst, ka *Pussy Riot* arī agrāk ir rīkojušas dažādas akcijas saistībā ar politiku.

Pati tiesa, tās spriedums un plašās diskusijas par *Pussy Riot* arī Latvijas tīmeklī liecina par divām bīstamām tendencēm: Krievijā veidojas jaunie viduslaiki, un Latvijas cilvēki lielākoties nesaprot, kas patiesībā ir noticis. Protams, var diskutēt, vai minētajai grupai ir kāds sakars ar mākslu, vai tās dalībnieces ir mūziķes vai arī tā ir tikai forma, kādā paust protestu pret Krievijas politikā notiekošo. Tāpat var strīdēties, vai *Pussy Riot* ir pankgrupa, popmūzikas grupa vai būtu ievietojama vēl kādā citā „mūzikas plauktiņā”. Daudz bīstamāki jau ir apgalvojumi, ka grupas dalībnieces ir schizofreniķes, narkomanes un visādi citādi nožēlojamās būtnes, kuŗas pelna vienīgi nicinājumu un kuŗām istā vieta ir cietumā. Akcijas rīkošana baznīcā, protams, varēja aizskart ticīgo jūtas, un arī vecās demokrātijas valstīs tāda rīcība, visticamāk, būtu izpelnījies sodu - piemēram, noteiktas stundas sabiedriskos darbos.

Tīmeklī krievu valodā ir izlasāms tiesas spriedums. Manuprāt, tajā atrodamas interesantas niansas, kas klaji liecina, ka Putins un viņa vara izmanto baznīcu, lai izrēķinātos ar nevēlamu opozīciju un liktu ikvienam saprast, ka slikti klāsies katram, kas uzdrošināsies iebilst.

Spriedumā tāad rakstīts, ka apsūdzētās pēc iepriekšējās vienošanās aiz reliģiska naida un nepatikas ir izdarījušas rupju sabiedriskās kārtības pārkāpumu, kas vērsti pret vienu no sabiedrības sociālajām grupām - pret ticīgajiem. Četrdesmit divu

lappušu tekstā var atrast arī apgalvojumus, ka apsūdzētās ir vērsušās ne tikai pret pareizticīgo Baznīcu, bet arī pret pašu kristietību. Virtuozī un demagoģiski ir tiesas apgalvojumi, ka par motīvu protesta akcijai reliģisku naidu un neiecietību apliecinot fakts, ka apsūdzētās sevi pozicionē par feministēm, tāad cīnās par sieviešu un vīriešu līdztiesību. Seko Krievijas Federācijas Konstitūcijas 19. panta izklāsts - valsts garantē visu cilvēku līdztiesību neatkarīgi no viņu dzimuma, rases, ticības utt., tāad Krievijā sievietēm un vīriešiem ir vienādas tiesības. Feminisms Krievijā nav likuma pārkāpums un nav noziegums, bet feministi ielaužas tādās sabiedrisko attiecību jomās kā morāle, pieklājības normas, attieksme pret ģimeni, seksualitāte (arī netradicionāla), kas vēsturiski veidojušās uz reliģiskā pasaules uzskata pamata. Vārdu sakot - feminisms Krievijā nav noziegums, bet par grupas dalībnieču noziegumu liecina tas, ka viņas ir feministes!

Spriedumā ir arī psiholoģiski psihiatriskās ekspertīzes slēdzieni, kas apsūdzētās atzīst par pieskaitāmām, tāad atbildīgām par protesta akciju. Ekspertīzes atzinums ir absolūti fantastisks teksts, to lasot, prātā nāk vienīgi čekas laiku nostāja: katrs, kuŗš kritizē varu un nostājas pret to, ir traks! Ekspertu slēdzienā rakstīts, ka grupas dalībniecēm ir dažādi personības traucējumi, par ko liecinot aktīva dzīves pozīcija, tas, ka viņas pieņemot lēmumus, pamatojoties uz savu dzīves pieredzi, tiecoties pēc pašrealizācijas, vienlaikus stingri aizstādot sociālās vērtības, kuŗām viņu acīs ir svarīga nozīme. Dalībnieces esot ļoti katēgoriskas, aizstādot savas vērtības, esot vērstas uz opozicionāru domāšanu, emocionālas un tā tālāk. Ekspertīzes slēdziens labi saskan ar vārdiem, ko tiesneses

sacījusi vienā no tiesas sēdēm, - tikai ne visai normāls cilvēks vienmēr grib domāt ar savu galvu. Tā sacīt, vispār jau viņas ir slimas (ķertas), bet ne tik slimas, lai neatbildētu par savu rīcību.

Ja sprieduma teksts būtu daļa no Orvela grāmatas „Dzīvnieku ferma”, tas nepārsteigtu nemaz, bet lasīt kaut ko tādu 21. gadsimtā valstī, kuŗa sevi sauc par demokrātisku, civilizētu valsti, kas var un grib iekļauties Eiropā, - ir prātam neapņemami. Patiesībā tas liecina, kā Krievijas vara pārdomāti un neatlaidīgi cenšas katru opozicionāru sabiedrības acīs padarīt par pusjukušu antiņu, kuŗš taču nav nopietni ņemams. Tam, ka notiesātajām grupas dalībniecēm ir laba izglītība (vienai šogad vajadzēja pabeigt Maskavas universitātes Filozofijas fakultāti, otra studējusi Žurnālistikas institūtā, bet trešā ir programmētāja un nodarbojas arī ar fotogrāfiju), ka divas no viņām ir māmiņas un neviena nekādi nav pierakstāma pie padibenēm, - tam nav nozīmes. Sprieduma „spārnotie teksti” ir atraduši dzirdīgas ausis visur, arī Latvijā, un pār grupas dalībniecēm tīmeklī gāžas dubļu straumes. Tiek diskutēts, vai viņas ir vai nav mūziķes, vai baznīcu drikst vai nedrikst kritizēt, vai baznīcā ir pieļaujams rīkot tādas akcijas un galu galā vai viņas ir vai nav lētas palaistuves. Komentētāji pauž atziņas, ka nav mums ko jautties Krievijas darīšanās, lai Putins tiek ar viņām galā, kā grib, un vispār - notikums ar *Pussy Riot* nav nekas nopietns, tāda muļķīga meitenišu lēkāšana vien. Vai grupas protesta akcija un tiesa kaut ko ir mainījusi Krievijas politikā, - visticamāk, nekas nav mainījies. Taču notikušais ir skaidri parādījis: jaunie viduslaiki Krievijā ir sākušies!

Sallija Benfelde

23. augusta atceres seminārs Rīgā

Šī gada 23. augustā sarīkojumā „Stalinisma un nacisma upu atceres diena” Latvijas Kara muzejā Rīgā notika Daugavas Vanagu Centrālās valdes (DV CV) prezidija rīkotais „Informācijas seminārs” Latvijā rezidējošiem ārzemju diplomātiem. Kaut arī šajā dienā notika dažādi atceres sarīkojumi Rīgā un citur Latvijā, DV CV prezidija rīkotais seminārs bija labi apmeklēts, piedaloties diplomātiem no Polijas, Dānijas, Turcijas, Čehijas, Apvienotās Karalistes (Anglijas), Šveices, Norvēģijas, Ungārijas, ASV, Izraēlas, Kanadas, Ukrainas, Igaunijas, Itālijas, Azerbeidžānas un dažādām organizācijām un augstskolām, kā arī mazāks skaits Latvijas Saeimas deputātu un Rīgas domes domnieku.

Seminārs tiek rīkots jau vairākus gadus pēc Andreja Mežmaļa iniciatīvas. Semināru atbalstīja Kara muzejs ar telpām un Latvijas Okupācijas izpētes biedrība (LOIB) priekšsēdes Rutas Pazderes vadībā. Seminārs notika angļu valodā; to atklāja un vadīja DV priekšnieks atv. flotilesadmirālis Andrejs Mežmalis, aicinot „mājestēvu” Kara muzeja direktora vietnieku Juri Ciganovu teikt dažus vārdus, uzņemot semināra viesus „savā mājā” Kara muzejā. Ievadrunu bija paredzējusi teikt Saeimas priekšsēde Solvita Āboltiņa, taču, veicot arī Valsts prezidenta pienākumus, viņa neparedzēti atradās ārpus Latvijas, un ievadrunu viņas vietā teica Latvijas aizsardzības ministrs Artis Pabriks. Sekoja prof. Ineses Vaideres (ES Parlamenta deputāte), Andreja Mežmaļa (DV CV priekšsēdis), Andra Stakļa (DV CV kasieris) un Ivara Švānfelda (DV CV sekretārs) runa. Artis Pabriks un Inese Vaidere runāja par Latvijas vēstures notikumiem, norādīja, kā pēc staļinisma un nacisma upu atceres diena vēl šodien ir tik nozīmīga Latvijas iedzīvotājiem, latviešiem, kā arī visiem iedzīvotājiem Austrumeiropā.

Visas semināra prezentācijas notika angļu valodā. Andrejs Mežmalis sniedza pārskatu par Latvijas neseno vēsturi saistībā ar *Stalinisma un nacisma upu atceres dienu*, par Molotova-Ribentropa pakta iedarbību uz Austrumeiropas mazajām nācijām, par Sarkanās armijas okupāciju 1940. gada jūnijā,

PSRS uzspiesto marionešu valdību, nelikumīgām Saeimas vēlēšanām 1940. gada 14. -15. jūlijā un nelikumīgo Latvijas inkorporāciju Padomju Savienībā. „Baigajā gadā” (1940.-1941.) padomju terora apstākļos Latvija zaudēja vairāk nekā 34 000 Latvijas pilsoņu, arī 50% Latvijas armijas virsnieku. Tā bija jau otrā Padomju Savienības okupācija Latvijā. Pirmā bija 1918. -1919. gadā, kad latviešu tautas pasludinātā jaunā valsts un Latvijas Nacionālie bruņotie spēki izcīnīja Latvijas neatkarību un 1920. gada 11. augustā Krievija parakstīja miera līgumu ar Latviju, apsot uz mūžīgiem laikiem respektēt Latvijas neatkarību. 1934. gada 15. maijā Latvijā nodibinājās autoritārā vara, kas tomēr ievēroja valsts likumus. Ulmaņa laiki tiek uzskatīti par valsts uzplaukuma sprīdi; tie turpinājās līdz Padomju Savienības uzbrukumam Latvijas robežai, Padomju ultimātam un okupācijai 1940. gada 17. jūnijā. Visi deportētie, noslepkavotie un bojā gājušie latvieši ir Stalinisma un nacisma upuri, kurus mēs pieminam 23. augustā.

Nākamais runātājs - DV CV kasieris Andris Staklis (Dr. phil.) referēja par Otro pasaules karu - par vācu okupāciju 1941. -1944. gadā un trešo Padomju Savienības okupāciju Latvijā (1944. -1945.). Andris Staklis runāja arī par Vācijas armijas (*Wehrmacht*) sadarbību ar vācu „speciālo operāciju” vienībām (*Einsatzgruppen*), kas vācu okupētajās teritorijās slepkavoja ebrējus, vācu uzveļot vietējiem iedzīvotājiem. Prof. Andrievs Ezergailis raksta: „Ir pārpilnus pietiekoši pierādījumi, ka Latvijā pirmos organizatoriskos soļus ebrēju slepkavošanā spēra *Wehrmacht*.”

A. Staklis runāja arī par padomju dezinformāciju, mēģinot latviešiem uzveļot vainu par Rīgas ebrēju geto likvidēšanu, ko izdarīja vācu SS un vācu policija. Baismīgo slepkavību pastrādāja paši vācieši SS un policijas šefa ģenerāļa Frīdriha Jekelna (*Friedrich Jekeln*) vadībā, bet vainu Padomju Savienība uzveļ latviešu militārajiem formējumiem, slēpdami patiesību no pasaules, kaut gan liecības par Rīgas geto iemītnieku slepkavībām Rumbulā bija sniedzis pats šo „speciālo operāciju” vadītājs ģenerālis Jekeln. Šī

informācija ir pieejama Maskavas arhīvos.

Kāpēc latviešu kaņavīri cīnījās? Viņi cīnījās par Latviju, sacīja A. Staklis, cerēdami, ka atkārtosies Pirmā pasaules kara un Brīvības cīņu apstākļi un Sabiedrotie respektēs Vinstona Čērčila un Franklina D. Rūzvelta 1941. gada 14. augusta Atlantijas chartas deklarāciju, kas paredzēja „atjaunot pašnoteikšanos tautām, kurām tā tika ar varu atņemta”. Pēc tam A. Staklis pieminēja Hitlera pavēli un Latviešu leģiona pretlikumīgo dibināšanu, latviešu kaņavīru upu lielo skaitu cīņā pret nežēlīgā ienaidnieka atgriešanos Latvijā, pieminot arī latviešu kaņavīru varonību un Kurzemes cietoksni, kas palika neieņemts līdz Otrā pasaules kara beigām. Visi kritušie latviešu kaņavīri ir staļinisma un nacisma upuri!

Trešo referātu - pārskatu par trešo Padomju Savienības okupāciju Latvijā, par pēckāra gadiem un „aukstā kara” laiku sniedza DV CV sekretārs Ivars Švānfelds. Tiklīdz Padomju armija 1944. gada 13. oktobrī bija okupējusi Rīgu, no Padomju Savienības Latvijā ieradās liels skaits padomju varas „administrātoru” un NKVD (KGB) personāls, un visi ciетumi tika pārpildīti ar Padomju Savienības „ienaidniekiem”. Ievainotie leģionāri bieži tika nošauti, ja bija ģērbusies vācu uniformās. Padomju Savienība saņēma gūstā apmēram 50 000 latviešu kaņavīru, arī gaisa izpaligus un vecāka gadagājuma vīriešus, ko vācieši bija mobilizējuši; visi viņi tika deportēti uz Gulaga vergu nometnēm, kur lielākā daļa gāja bojā. Šāda rīcība ir pretrunā ar internacionālām normām un ir uzskatāma par Padomju Savienības kara noziegumu. Tie latviešu kaņavīri/leģionāri, kas nonāca Sabiedroto gūstā, gandrīz visi izdzīvoja un pēc tam varēja turpināt dzīvi un būt produktīvi sabiedrības locekļi. I. Švānfelds arī uzsvēra, ka pēc 1949. gada deportācijas Latvijas iedzīvotāju zaudējumi pārsniedza 600 000 jeb vairāk nekā 30% no valsts iedzīvotājiem. Līdz ar teroru, arestiem un slepkavībām tika istenoti kolonizācijas un pārkrievošanas plāni. Vairāk nekā 80% Latvijas iekšējā kopprodukta (IKP) tika novirzīti Padomju bruņoto spēku uzturēšanai Latvijas teritorijā.

Sabiedrotie pēc kara drīz vien

Kara muzejā 23. augustā. No kreisās: DV priekšnieks, atv. flotiles admirālis Andrejs Mežmalis; ES Parlamenta deputāte no Latvijas prof. Inese Vaidere; DV CV kasieris Dr. phil. Andris Staklis; DV CV sekretārs Ivars Švānfelds, Okupācijas muzeja pārstāvis

noskaidroja atšķirību starp latviešu leģionāriem un vācu SS. Jau 1946. gadā tika noformētas angļu un amerikāņu sardžu un inženieru vienības, tostarp arī „Viestura rota”, kas pēc Otrā pasaules kara apsargāja SS un vācu kara noziedzniekus Nirnbergas tribunāla laikā. Arī SS ģenerāļa Jekelna liecībā konkrēti norādīts, ka latvieši nekad nav bijuši iesaistīti vācu rīkotajā Rīgas ebrēju geto likvidācijā.

I.Švānfelds stāstīja arī par Maskavas melu kampaņu pret Rietumos dzīvojošiem latviešiem, lai viņus „apklusinātu” ar melu rakstiem un dezinformāciju, piemēram, ar KGB radītu grāmatu „Kas ir Daugavas Vanagi”, ko izdeva vairākās valodās. Visi nevainīgie, nepamatoti apsūdzētie un bojā gājušie ir staļinisma un nacisma upuri.

Semināra nobeigumā Andrejs Mežmalis minēja kopējos skaitļus, ko sakopojusi vairāki pētnieki/vēsturnieki, par Baltijas valstu zaudējumiem (nogalināti un deportēti) 1940. -1941. un 1944. -1952. gadā. Pirms Staļina nāves igauņi bija zaudējuši 135 000, lietuvieši - 170 000 un latvieši 320 000 iedzīvotāju. Visi kritušie 80 000 latviešu kaņavīri/leģionāri un padomju gūstā nonākušie kaņavīri, arī gaisa izpalīgi, kopā apmēram 50 000, visi ir Stalinisma un nacisma upuri; par viņu nāvi atbildīgas pamatā ir divas diktatoriskās valstis - Padomju Savienība un nacistiskā Vācija, sākotnēji militārstratēģiski sabiedrotās, pirms sāka karu viena pret otru.

Nobeigumā A. Mežmalis norādīja, ka 16. marts, 8. maijs un 9. maijs ir datumi, par kuriem

ārzemniekiem nav izpratnes un kurus izmanto dažādi Latvijai nelabvēlīgi grupējumi. Latvieši Latvijā 16. martā atceras savus kritušos un bojā gājušos jaunekļus, kurus mobilizēja svešas varas, arī padomju gūstā nonākušos un Gulaga vergu nometnēs bojā gājušos jauniešus. Uzskatīt šo datumu, šo piemiņas dienu, par fašisma atdzimšanu ir absolūts absurds! Šai dienā cilvēki iet baznīcā, noliek ziedus pie pieminekļiem un apmeklē kapsētas, lai atcerētos un pieminētu savus Otrā pasaules kara kritušos - vectēvus, tēvus, brāļus un tautiešus. Otrā pasaules kara upu piemiņas dienu, Nacisma sagraves dienu 8. maija atcerē latvieši piemin kā Kurzemes cietokšņa dienu. 8. maijā Brāļu kapos Rīgā piedalās ārzemju vēstnieki un militārie atašeji. Izņēmums ir Krievijas Federācijas vēstnieks un militārie atašeji. 9. maiju latvieši nesvin, un tā arī nav Latvijā atzīmējama svētku diena. Šo dienu svin tikai Krievijas Federācijā kā uzvaras dienu un tikai maza daļa Latvijā dzīvojošās minoritātes. 9. maijs patiesībā ir Padomju Savienības un Krievijas kauna diena, jo tā simbolizē 46 gadus garo PSRS neierobežoto varu un okupāciju visā Baltijā un Austrumeiropā. Latvijā 9. maijs ir sākums gadu desmitiem garajam Padomju Savienības okupācijas laika posmam Latvijā un visā Austrumeiropā.

Pieminēsim un atcerēsimies visus staļinisma un nacisma upurus katru gadu 23. augustā, kas arī ir oficiālā Stalinisma un nacisma upu atceres diena visā Eiropas Savienībā.

Semināram sekoja atspirdzinājumi un uzkodas.

VĒSTULE

God. V. Dombrovska kungs!

Nolēmu Jums nosūtīt šos divus rakstus, kas publicēti Ņujorkas un Toronto latviešu presē. (Vairas Paegles raksts „Lai sprīdīši atgrieztos mājās” ASV latviešu laikrakstā *Laiks* un Eiropas latviešu laikrakstā *Brīvā Latvija*, un Tālvālža Pētersona raksts Kanadas latviešu laikrakstā *Latvija Amerikā - red.*) Abi raksti ir pārdomas rosinoši un atklāj Latvijas un ārzemju latviešu atšķirīgo sadzīves kultūru.

Es kopš 2003. gada atkal dzīvoju Latvijā, un arī man dažkārt ir dūrisies acis Latvijas un ārzemju latviešu atšķirīgā attieksme pakalpojumu sfairā. Latvijā vēl nav gluži izzudusi strupā, augstprātīgā attieksme pret pircēju, kuŗa mani pārsteidza, kad ciemojos Latvijā krievu laikā. Ne bieži, bet arī tagad mani dažkārt uzrunā augstprātīgā, nelaipnā tonī. Acīmredzot ierēdnei vai pārdevējam krievu laiku „paradumi” tik ātri neaizmirstas... Vairas Paegles raksts lieku reizi atgā-

dina, ka mēs tagad dzīvojam Rietumos un cilvēku saskarē dominē **civilizēta** uzvedība un manieres.

Otrs raksts par „ieklausīšanos tautas balsī” ierosina domu, ka Tālvāldim Pētersonam ir liela taisnība. Vai Ministru prezidentam un Valdībai nav pienākums uzmanīgāk ieklausīties, ko domā un runā tauta? Varbūt tomēr nepietiek ar pāris likumiem, noteikumiem un pabalstiem, - Jums biežāk jārunā ar tautu PERSONĪGI, ne televīzijā. Jo daudziem trūcīgajiem televīzijas

vispār nav. Kopš Eiropas Savienība Jūs apsveic ar panākumiem Latvijas finanču sākātošanā, Jūs esat kļuvis pašapzinīgāks un arī mazliet arrogantāks. Un esat attālinājies no „mazo ļaužu” rūpēm.

Ministru prezidenta kungs, lūdzu, palieciet „tautas vidū”. Nekāpiet slavas Olimpā, tur Jūs drīz sāksiet justies ļoti vientuļš.

Es piedzimu reizē ar Latviju. Arī man novembrī būs 94. Esmu Spānijas un Amerikas Savienoto Valstu pensionāre, un mans materiālais stāvoklis ir apmie-

rinošs. Bet ir neskaitāmi mūsu pensionāri, kuri tik tikko izdzīvo ar savu niecīgo pensiju. Un man sāp sirds, zinot, ka daudziem ir jāizvēlas starp ēdienu un medikamentiem, jo **abiem** nepietiek naudas. Un tas mūsu finansiālā stāvokļa „uzlabošanās” laikā ir nožēlojami. Šo veco cilvēku un savā vārdā es Jūs lūdzu - ieklausieties savā tautā, kuŗas dzīves vakars ir daudz, daudz grūtāks nekā Jums un man.

Cieņā

Aina Rodriguez-Mata

Svētki Vītolu fondā

2012. gada 16. augusts, un atkal Vītolu fonds sauc kopā savējos. Šoreiz tas ir ļoti svinīgs sarīkojums un notiek viesnīcā

Radisson Blu Latvija, otrā stāva lielajā zālē. Tiek svinēta Vītolu fonda desmit gadu jubileja. Ištā gadadiena jau nosvinēta 4. aprīlī pie Brīvības pieminekļa, kad vairāki simti ziedotāju un stipendiātu ar svecītēm izveidoja skaisto, aizkustinošo Gaismas ceļu. Toreiz ļoti daudzi ārzemēs dzīvojošie ziedotāji nevarēja ierasties, tāpēc Vītolu fonds jau par paražu kļuvis tikšanās rīko augstā.

Kā man tas ierasts, ierodos mazliet agrāk. Zālē tiešām viss izskatās svinīgi. Galdi balti klāti, uz galdiem puķes, skaisti trauki un atspirdzinājumi. Pie vienas sienas neliela skatuve, virs tās liels ekrāns, kam katrā pusē pa vienam mazākam ekrānam, kur nepārtraukti mainās fotogrāfijas no Vītolu fonda pirmajiem desmit gadiem. Tur redzami gan fonda dibinātāji – Vītolu pāris – Vilis un Marta, gan padome, gan stipendiāti. Tur redzami gan ziedotāji, gan tie, kam veltītas piemiņas stipendijas, redzami arī stipendiāti kopā ar saviem labvēļiem un fotogrāfijas no dažādiem iepriekšējiem sarīkojumiem. Redzu ļoti daudzus savus labus draugus, pat radus un vairākkārt – pati sevi.

Man jau tūlīt ir skaidrs, ka esmu fantastiskā kompanijā. Te ir ļoti daudz to trimdas latviešu, kuŗus interesē, kas Latvijā notiek, un kuŗi grib un var atļauties palīdzību Latvijai veidot gaišāku nākotni. Redzami arī daudzu Latvijas uzņēmumu vadītāji, kuŗi spēj nopelnīt pietiekami daudz, lai daļu peļņas ziedotu Latvijas nākotnei. Jo kas gan var būt vēl nozīmīgāks kādas tautas un valsts nākotnei kā izglītota, patriotiska jaunatne. To, ka Vītolu fonda stipendiāti tādi ir, rāda gandrīz vai ikviens no 1500 augstskolu beigušajiem, kas to paveikuši ar ziedotāju palīdzību. Jau vairāk nekā simt no viņiem tagad ir kļuvuši par ziedotājiem, un mēs varam lepoties ar viņiem visiem. Tie ir un būs Latvijas gaišāka nākotne. Sarīkojumu sāk divi skaisti

jaunieši – bijušie stipendiāti Gunita un Kārlis ar dzeju par uguntiņu un gaismas ceļu, kas ir simbols Vītolu fonda mērķim – rādīt gaismu mūsu tēvzemei. Pa to laiku uz ekrāniem redzami skati no 4. aprīļa tikšanās pie Brīvības pieminekļa. Arī tur redzami vairāki simti šo brīnišķīgo jauniešu ar svecītēm un gaismu rokās.

Vītolu fonda idejas autors un dibinātājs Vilis Vītols vienkāršiem un sirsnīgiem vārdiem pateicas visiem savējiem, kas šajā svinīgajā brīdī ir kopā ar Vītolu fondu, un arī tiem, kuŗi nav varējuši ierasties. „Varam pateikties tikai jums un jūsu ticībai Latvijas nākotnei, ka vairāk nekā divi tūkstoši Latvijas centīgo jauniešu ir varējuši uzsākt studijas un 1500 no viņiem tās spējuši beigt un strādāt Latvijai. Vairāk nekā 100 no viņiem sasnieguši tādu līmeni, lai varētu palīdzēt citiem, un to viņi jau dara. Tie ir Latvijas zelts un nākotne.

Pēc tam mūs uzrunā Rundāles pilsdrūzijas direktors Imants Lancmanis, vispirms pateicies Vītolu ģimenei. Viņš runā par to, cik svarīga ir izglītība, jo latviešu tautas Atmodas ir sākusi tautas izglītota daļa. Vārdā izglītība ir vārds glīts un tas nozīmē nevis glīts no vaiga, bet glīts sirdī, un to latvieši panāca, jo līdz ar izglītību latvieši kļuva par personībām, kas citus spēja aizraut un iedvesmot. Izglītība latviešiem vienmēr ir bijusi svarīga, un pirmajā brīvvalsts laikā studentu skaita ziņā Latvija ieņēma pirmo vietu visā Eiropā. Imants Lancmanis vēl atgādina, ka tagad mums ir vajadzīga ceturta atmoda, jo Latvijā vēl arvien viss neiet, kā tauta bija cerējusi, un tāpēc mums būs atkal vajadzīgi sirdsizglītoti cilvēki un Vītolu fonda nozīme tikai pieaugs. Uzrunu Imants Lancmanis beidz ar vārdiem: *Vītolu fonda jubilejas gadā var atskatīties uz savas darbības progresu – šogad jau piešķirtas 605 stipendijas, ko veidojuši 190 ziedotāji. Bet šo cildeno izglītības atbalsta kustību jāspēj izvērst aizvien plašāk. Fonda vēlējumus vienmēr ir bijis: „Ar izglītību dzīvē sasniegt tādu līmeni, lai varētu nākotnē palīdzēt citiem!” Patiesi, tas ir izaicinājums palīdzēt ne tikai katram cilvēkam,*

kas to grib un var atļauties, bet arī bijušajiem stipendiātiem. Būtu skaisti, ja katrs stipendiāts par savu iekšējo goda uzdevumu izvirzītu vēlmi nākotnē arī pašam radīt vismaz vienu stipendiju. Paldies Vītolu fondam, Martai un Vilim Vītoļiem, paldies visiem ziedotājiem, kas jau bijuši, ir un būs, kā arī tiem studējušajiem, kuŗi ziedojumus pratuši ņemt pretī ar pašcieņu un atbildības apziņu! Pēc šīs uzrunas jauniešu koris „Balsis”, tērpušies skaistos senlatviešu tautastērpos, diriģenta Inta Teterovska vadībā nodzied „Tev mūžam dzīvot, Latvija!”. Mēs visi kā viens pieceļamies kājās, jo dziesma skan tik aizkustinoši un svinīgi, ka mums tā šķiet kā lūgšana, un skudriņas ir atkal atradušas ceļu pār manu muguru. Dziesmas laikā uz ekrāniem redzam zaļu mežu, kam pāri plīvo sarkanbaltsarkanais karogs, un pēc tās Kārlis nolasa dzejoli „Manai tēvzemei”. Koris nodzied vēl pāris dziesmu, kas ir tikpat patriotiskas un aizkustinošas. Dziesma par zaļojošu, ziedošu un dziedošu Latviju, un uz ekrāna parādās ceļš. Abi jaunieši nolasa rindkopu par ceļu, – būt ceļā nozīmē atgriezties un ieskatīties tautas dvēselē. Viņi piemin pasaku par ezīti, kas pārvēršas skaistā princī.

Ekrānā parādās ceļš ar ceļa zīmi un Vita aizved Vītolu pāri publikas priekšā. Plūst pateicības vārdi tiek pasniegti spilgti sārta gadagrāmata un katrai grāmatai līdzī nāk Latvijas jaunākā monēta skaistā, tikpat spilgti sārta minimaisiņā – ezītis! Pa vienam tiek nosaukti visi ziedotāji, un tie, kas ieradušies, šo dāvanu saņem, bet tiem, kas

šodien nav kopā ar mums, tiek veltīti sirsnīgi pateicības vārdi, un viņu attēls parādās uz visiem trim ekrāniem. Un es uzzinu, ka ir ziedotāji, kas ziedojuši vienu vai divas stipendijas, ir tādi, kam ir 20, 30 vai 62 stipendijas, un ir tādi, kas ziedojuši simtiem tūkstošu latu, un viņu studentiem stipendijas tiek maksātas no procentiem. Tur ir latvieši no Amerikas, no Anglijas, no Austrālijas, no Vācijas, gandrīz vai no visas pasaules, bet arvien vairāk un vairāk stipendiju piesaka no Latvijas. Tie ir uzņēmumi, tie ir individuāli ziedotāji, un tie ir vairāk nekā simts no bijušiem studentiem – bijušiem stipendiātiem.

Ekrānā mūsu gaismas ceļā ik pa brīdīm mainās ceļa zīme, te tā rāda, ka ceļš iet kalnā, te rāda likumu, te krustceles, te, ka apstāties aizliegts, un tad ceļā redzam bedri, bet beigās zīme rāda taisni uz priekšu un neierobežotā ātrumā. Mēs, savējie, – šī skaistā notikuma liecinieki – klusībā ceram, ka tas ir Vītolu fonda ceļš, taisni uz priekšu un neierobežotā ātrumā, un šis ceļš būs bez grumbuļiem, bez likumiem un citiem kavēkļiem. Kad ceļā esam nonākuši vietā, kur ziedotājiem pateicības ir izteiktas, Vita pateicas arī visiem tiem, kas viņai palīdz ikdienā un sevišķi darbos, it īpaši laikrakstu *Laiks* un *Brīvā Latvija* redaktorei Ligitai Kovtunai un savām meitenēm Lindai un Innai. Pēdējais paldies tiek Vitai pašai no Viļa Vītola, jo viņa ir Fonda sirds un dvēsele.

Bet nu jau uz skatuves ir sakāpuši vairāki desmiti jaunu cilvēku, kuŗos es saskatu bijušos studentus, viņi pagājušā gada

sarīkojumā jau bija starp Fonda ziedotājiem. Šoreiz tur ir arī mūsu zvaigzne Mečislavs Maculevičs. Zinu, ka viņš ir pirmais Vītolu fonda stipendiāts un tagad lielās firmas *Procter&Gamble* personāla daļas vadītājs. Žurnālā *Ir* viņam veltītas četras lappuses. Mečislavs pirmais no jauniešiem šai vakarā izsaka pateicību Vītolu fondam. Stipendija ir bijis atspēriens, un universitātes diploms nav finišs attiecībā ar fondu, jo finiša nav, ir tikai starts. Visu pārējo stipendiātu vārdā fondam pateicas Līga, arī viena no mūsu zvaigznītēm: *Mēs visi izjūtam pateicību, jo saņemam no tiem, kas mums neko nav parādā. Tas ir došanās prieks, kas neko neprasa pretī. Lai nekad mums nepietrūkst laipnības, mīlestības un došanās prieka. Paldies jums visiem.*

Un atkal uz skatuves ir koris, lai šo skaisto brīdi paildzinātu ar mums visiem tik mīlo dziesmu „Gaismas pils”, un mani atkal ir atradušas skudriņas. Pa to laiku uz galda nemanot parādās liela torte ar desmit degošām brīnum-svecītēm, un mēs zinām, ka šodien svinam jubileju. Kā jau svētkos, mums ir torte un glāze vīna, un šķirties negribas. Bet jāšķiras ir. Mājās ejot, es domāju, ka dzīves nogalē man tiešām ir ļoti, ļoti veicies. Es dzīvoju savā tēvzemē un varu mazliet, mazliet piedalīties tās labākas nākotnes veidošanā. Viena šāda pēcpusdienu man noteikti atsveķ vakarus, ko pavadu pie TV vai sava uzticamā drauga – datora. Bet šodien es gandrīz atkal varu pati sevi apskaust, un, liekas, apskaust sevi var ikviens, kas pievienojies Vītolu fonda SAVĒJIEM.

Astrida

Korim priekšā stāv (no labās) Kārlis, Gunita, Marta un Vilis Vītoli, Vita Diķe un Inna Mogutova

Fonds, kas lauž sociālistisko mentālītāti

Vītolu fonds svin desmit gadu jubileju

Apsveicot Vītolu fondu desmit gadu jubilejā, vēlos dažos vārdos izteikt, kāpēc pats savu atbalstu šim pasākumam uzskatu par vērtīgu, kaut mazu, ārtavu Latvijas valsts atdzimšanai.

Šķiet pašsaprotami, ka mecenātisms – palīdzēšana citiem sasniegt savām intelektuālām spējām atbilstošus mērķus – ir pozitīva vērtība. To apzinās katrs, un fakts, ka Vītolu fonds ir palīdzējis daudziem labas gribas cilvēkiem veikt uzdevumu, ko katram atsevišķi būtu bijis grūti īstenot, ir primārais fonda nopelns.

Bet aiz tā slēpjas daudz vairāk. Mūsu valstij pievērsties libe-

rālajai Rietumu pasaules saimniecības un politikas sistēmai, vissvarīgākais ir attīstīt privāto iniciatīvu dažādu svarīgu uzdevumu veikšanai.

Manuprāt, mēs joprojām sliktam atkarībā no “valsts” (būtībā pārējo pilsoņu maksājumiem nodokļiem) jebkuŗas vajadzības atrisināšanā.

Tā, piemēram, nesen klausījās TV raidījumā, ka grūti audzināmo bērnu agresivitāte esot izskaidrojama ar spriedzi sabiedrībā (vai varbūt ar daudzajām šķirtajām laulībām?) un iestāžu (protams, “valsts”) sadarbības trūkumu. Protams, vecākiem par šīm problēmām it kā neesot

nekādas atbildības. Pirmdien, 13. augustā, lasu avīzē *Diena*, ka “...visiem, kas vecāki par 60 gadiem, vajadzētu samaksāt iespēju sportot...”. Domājams, ka samaksātājam būtu jābūt “valstij”. Tātad “valsts” no šūpuļa līdz kapam.

Loģiski seko, ka studijas arī jāsamaksā “valstij” – tas arī ir pašsaprotami, un par to nevienam nav jājūtas kādam citam parādā. Labs veids, kā veicināt bezatbildīgu attieksmi pret citiem cilvēkiem un “valsti” kopumā.

Vērtīgākais, ko Vītolu fonds panācis, ir lauzt šo sociālistisko mentālītāti, pierādot, ka svārī-

gākie sabiedrības dzīvē ir individuālais palīdzētājs un katrs palīdzības saņēmējs.

Un fonda vislielākais sasniegums ir tas, ka ļoti daudzi no kādreizējiem stipendiju saņēmējiem ir kļuvuši par stipendiju sniedzējiem. Brīnišķīgas ir arī personiskās attiecības, kas veidojušas starp daudziem stipendiju sniedzējiem un saņēmējiem, radot veselīgas savstarpējas pienākuma un pateicības attiecības.

Protams, par veiksmi jāpateicas arī fonda vadībai, kas ir rūpējusies, lai stipendijas nonāktu pie tiem jauniešiem, kuŗiem palīdzība patiesi ir vajadzīga un

kuŗi ir pierādījuši spējas tās sekmīgi izmantot. Katrs tiek ļoti personiski apzināts, un līdz ar to nostiprinās stipendiāta apziņa par atbildību pret saviem pienākumiem.

Savā pirmajā darbības gadā Vītolu fonds piešķīra 75 stipendijas kopā par 75 000 latu, bet šogad jau 605 stipendijas par 700 000 latu. Un fonds joprojām aug un plaukst.

Pēteris Bolšaitis,

Latvijas Zinātņu akadēmijas ārzemju biedrs un studentu korporācijas *Fraternitas Lettica filistrs*

Raksts pārpublicēts no žurnāla *IR* mājaslapas www.ir.lv

Lauku labumi – Rīgas viducī

Ar Vidzemes tirgus direktori Baibu Lavičeviču tikās Armīda Priedīte

Rīdzinieki jau sen novērtējuši priekšrocību pēc lauku labumiem doties uz Vidzemes tirgu. Pats pilsētas centrs – Brīvības un Matīsa ielas krustojums. Laikam gan tāpēc to nereti dēvē par Matīsa tirgu. Cik gan privilēģēti var justies tuvējo daudzstāvu namu iemītnieki! Aizmirsies nopirkt dilles? Tīrais sīkums! Pāri sliekšnim – un tirgū iekšā. Tā, lūk! Taču uz Vidzemes tirgu iepirkties ļoti daudzi brauc arī no pilsētas attālākajiem rajoniem. Protams, ir arī tādi, kas konsekventi dod priekšroku Centrālā tirgum. Plašums! Lielāka izvēle! Un prece esot krietni lētāka. Galu galā – katrs dara, kā vēlas.

Droši vien reti kuņš zina, ka Vidzemes tirgus pirmsākums bijis laukumā pie Ģertrūdes baznīcas, kur kopš 1876. gada atradies Lielā pumpja tirgus. Vēlāk tas nodēvēts par Aleksandra tirgu. Un tikai 1903. gadā, kad lietošanā tika nodoti abi paviljoni, teritorijā Brīvības un Matīsa ielu krustojumā sākās Vidzemes tirgus biografija.

Pirms gada 1. septembrī par Vidzemes tirgus direktori kļuva Baiba Lavičeviča. Pirms tam vairākus gadus bijusi saistīta ar Rīgas pašvaldības akciju sabiedrību *Rīgas Centrāltirgus*, kuŗa valdes priekšsēdis pašlaik ir Anatolijs Abramovs. Lai gan tikai nepilnu gadu saimniekojusi Vidzemes tirgū, viņa, šķiet, jūtas kā cilvēks savā vietā un īstena saimniece. Un, kā dzirdēts no daudziem tirgotājiem, Baiba Lavičeviča šo Centrāltirgus struktūrvienību vada ar patiesu ieinteresētību. Cenšas izprast tirgotāju (protams, arī pircēju) vajadzības.

Jebkuŗa tirgus specifika ir

sezonālitate. Maijā sākās lielā tirdzniecība, kad siltumnīcās un dārzos ienākas jaunā raža. Oktobra beigās un novembra sākums nāk ar tādu kā pieklusumu tirdzniecībā, ar augļiem un dārzeņiem. Toties tirgus apsaimniekotājiem sākās lielle izdevumi. Maksa par apkuri, sniega tīršana... Vasarā tirgum parasti mēdz būt lielāki ienākumi, jo ir vairāk tirgotāju, kas piegādā sezonas precis. Ziemu nākas pavadīt uz vasaras lauriem.

Tirgu mēdz dēvēt par pilsētas spoguļi. Baiba Lavičeviča izteiku papildina: "Ne tikai pilsētas. Manuprāt, arī valsts un sabiedrības spoguļis." Tirgus dzīvo un elpo savā īpašā ritmā. Gaida savus pircējus, kuŗi zina, ko šeit var iegādāties. Katram pastāvīgajam pircējam ir kāds „savs” pārdevējs, pie kuŗa pirkt gaļu vai piena produktus. Pie viena pārdevēja viņš nopērk kartupeļus, pie cita savukārt izvēlas tomātus vai gurķus. Un labi zina, kuŗam mēdz būt garšīgāki skābētie kāposti.

Direktore stāsta, ka no tirgotājiem viņa vadītājas amatā esot daudz ko mācījusies. Tirgotāji ļoti pārzinot situāciju, zinot, ko pircēji vēlas. Tirgū jau strādājot pārdevēju dinastijas, bērni iet vecāku pēdās.

Pēdējos gados ne reizi vien ir klīdušas valodas par Vidzemes tirgus slēgšanu. Baumām allaž ir veiklas kājas! Tās vēl pastiprināja 2007. gada ugunsgrēks gaļas paviljonā, kas pašlaik ir iekonservēts. Taču esot strādāts projekts tā atjaunošanai, un varbūt pat tikšot piesaistīta Eiropas fondu nauda. Centrāltirgus valde intensīvi strādājot šai virzienā. Jau ir bijuši konsultanti, kas dos

savu slēdzienu. Un, pat ja nebūs iespējams saņemt naudu no Eiropas Savienības fondiem, tad paviljons tik un tā tiks rekonstruēts par Rīgas pašvaldības līdzekļiem. Vidzemes tirgus ir bijis ilgtermiņa nomā, kas radījusi nenokārtotas finansiālas saistības. 2008. gadā Vidzemes tirgu savā apsaimniekošanā atkal pārņēma Centrāltirgus. Un kopš tā brīža nevienam neesot bijusi doma, ka šā tirgus varētu nebūt. Pašreizējā a/s *Rīgas Centrāltirgus*

Tirgus direktore Baiba Lavičeviča

valde darot ļoti daudz, lai Vidzemes tirgus pastāvētu un attīstītos, saka Baiba Lavičeviča.

Šovasar Vidzemes tirgū notikušas pārmaiņas. Nojauktas gandrīz visas vecās koka būdas, kuŗās atradās tirdzniecības vietas. Jo tās bija savu laiku nokalpojušas un teju vai pussabrukušas, tāpēc neatbilda tirdzniecības prasībām. Taču nekas netiek likvidēts un neviena tirdzniecības vieta netiek pārcelta citviet.

Tirgus laukumā pie izejas uz

Brīvības ielu zem asfalta ir bruģis. "Un ļoti labs bruģis," saka direktore. "Lai atkal to celtu gaismā, speciālisti noņems asfalta segumu." Daļēji tas jau ir izdarīts.

Pie pārkārtojumiem pierod. Un neviens pārdevējs tāpēc projām nav aizgājis. Vasarā pat lūgtas papildu tirdzniecības vietas. Kad direktorei vaicāju par brīvajām tirdzniecības vietām piena paviljonā, viņa atteic, ka tas ir laika jautājums. Nākot zie-

mai, kad tirdzniecība no āra pārcelsies uz paviljoniem, tās tiks aizņemtas. Uz šīm vietām tirgotāji jau pieteikušies. Galu galā – tāda ir dzīve. Viss mainās, un viss turpinās.

Direktore ne mirkli nešaubās, ka Vidzemes tirgus tiks saposts. (Tas jau notiek ar Centrāltirgu.) Kā līdz šim, tiks organizēti arī tematiski tradīciju tirdziņi – uz Miķeļiem, Meteņiem, Lieldienām un Ligo svētkiem... Tad tiek uzaicināti amatnieki ar saviem izstrādājumiem. Un gaļas pār-

strādātāji ar kūpinājumiem. Pircēji šos tirgotājus gaida un labprāt pērk viņu preces.

Kad pavaicāju, vai ir tirgotāji, ar kuŗiem Baiba Lavičeviča īpaši lepojas, viņa saka: "Tad man jānosauc gandrīz visi. Negribu nevienu aizvainot. Es ļoti cienu visus savus tirgotājus. Un apbrīnoju par izturību! Nav viegli sākt darbu pulksten septiņos rītā. Šeit, tirgū, aizrit lielākā daļa viņu dzīves. Te ir iesaistītas arī ģimenes."

Vidzemes tirgū var iegādāties lauku labumus. Var, kā teic direktore, kvalitatīvi paēst kafējnīcās. Te ir aptieka, uz kuŗu labprāt nāk ne viens vien rīdzinieks. Te nopērkams apģērbs un apavi, ir pircēju iecienīti zoopreču veikali. Labo, kvalitatīvo SIA *Skānis* kulināriju augsti novērtējuši ne tikai tirgotāji, bet arī klienti, kas iepērkas šeit rēgulāri. Daudzi pamatoti priecājas, ka piena paviljonā var sastapt divus meistarus ar zelta rokām, kuŗi izcili un par ļoti demokrātiskām cenām salabos pulksteni, lietussargu un vēl daudz ko citu. Bet tirgus teritorijā no Tērbatas ielas puses savā darbnīcā strādā kurpnieks, par kuŗu direktore saka: "Man šķiet, tas ir labākais kurpnieks, kādu man nācies sastapt." Jā, tirgū var iegādāties arī lietotas drēbes. Sākotnēji direktorei tas neesot patīcis, taču tad viņa sapratusi, ka cilvēkiem arī šīs preces ir ļoti vajadzīgas. Jo ne visi var atļauties pirkt jaunus, dārgus drēbes.

Vidzemes tirgus nākotnē direktorei ir savs redzējums. Viņai patīk Rīgas pašvaldības a/s *Rīgas Centrāltirgus* valdes koncepcija. Ieceres ir labas. Un pamazām tās, cerams, īstenosies. Tad jau redzēsīm.

Foto: Karīna Miezāja

Dzelzs priekšvara abās pusēs

Latvijas un trimdas latviešu cīņa pret kristiešu vajāšanām padomju laikā

Sandra Gintere

Astoņdesmito gadu beigās PSRS augstu vilni sīta glasnostj un perestroika, un ne vienam vien likās, ka varbūt tiešām Padomju Savienībā kaut kas būtiski ir mainījies. Savukārt tie, kuŗus bija skāruši 1983. gada aresti un citas represijas, kuŗu tuvinieki un domubiedri vēl bija komunistu cietumos, izturējās skeptiski.

Ar pretošanās kustību saistītie kristieši mēdza sacīt, ka noticēt režīma maiņai varēs tad, ja uz Latviju atļaus atbraukt diviem ļoti redzamiem komunistu pretiniekiem – *Brīvās Eiropas* žurnālistam Pāvilam Brūveram un ASV mācītājam Mārim Ķirsonam. Viņi abi reprezentēja neatlaidīgos trimdas latviešu centienus vērst pasaules sabiedrības uzmanību uz Latvijas okupāciju un cilvēktiesību pārkāpumiem. Ja līdz viņiem nonāca informācija, tad padomju varai bija jāreķinās, ka būs jāatbild starptautiskā limenī. Tādējādi, būdami Rietumos, viņi sniedza neatsveramu atbalstu un palīdzību latviešiem, kuŗi vēlējās būt brīvi savā zemē un apliecināt savu kristīgo identitāti arī savā ikdienā.

Brežņeva laikā uz Latviju kā tūristi sāka braukt trimdas latvieši, savukārt Latvijā lēni, bet arvien vairāk cilvēku izrādīja pretošanās pastāvībai iekārtai. Kopš politiskās trimdas izveidošanās sākumiem latvieši, protams, darīja visu, lai pasaules sabiedrībai un vadošajiem politiķiem nepārtraukti atgādinātu Latvijas traģisko stāvokli PSRS sastāvā. Aktīva loma šajā cīņā bija trimdas latviešu luterāņu Baznīcai un viņu rīkotajām protesta akcijām, kuŗas pievērsa pasaules uzmanību Latvijai. Vienas no visskaļākajām akcijām bija mācītāja Māra Ķirsona vadītā Padomju Savienības karoga sadedzināšana pie PSRS vēstniecības Amerikā un savu asiņu tēcināšana uz PSRS karoga Madrides konferences laikā. Lielu rezonanci starptautiskajā sabiedrībā kristiešu aizstāvībai Latvijā izdevās izraisīt Paulim Kļaviņam un *Gaismas akcijai*. Brūveru un Šmitu ģimeņu izlaidšana no Latvijas uz Rietumiem 1976. gadā bija starptautiski novērtēts fainomens.

Par Rietumu atbalsta nozīmību var liecināt ikviens padomju Latvijas sirdsapziņas cietum-

nieks. Ja trimdā protesta akcijas nebija tik lielas, disidenti saņēma bargus sodus. Piemēram, Žanis Skudra, kuŗa fotogrāfijas un apraksti par dzīvi padomju Latvijā ar pseudonīmu Jānis Dzintars trimdā tika publicēti grāmatā "Okupētās Latvijas dienasgrāmata", 1978. gadā tika notiesāts uz divpadsmit gadiem par "spiegošanu".

Skudra bija apbraukājis un safotografējis visas sagrautās, nopostītās, piegānītās Latvijas baznīcas, pie katras noskaitījis Tēvreizi un ar skolasbiedru Zviedrijas pilsoni Laimoni Niedri nosūtījis uz Rietumiem.

Savukārt, ja protesta akcijas Rietumos bija plašas, kā tas bija Brūveru ģimenes gadījumā, rezultāti varēja būt arī pārsteidzoši "maīgi" – Pāvilam Brūveram viens gads nosacīti un brālīm Olafam – seši mēneši ieslodzījumā. Izņēmums bija notikumi 1983. gada sākumā, kad kādā rītā kratīšana notika apmēram piecdesmit dzīvokļos un tika apcietināti ievērojamākie sirdsapziņas cietumnieki Jānis Rožkalns, Gunārs Astra, Lidija Lasmane-Doroņina u. c. Pāvila sievas Ritas tēvs Alfreds Levalds,

ar kuŗu Brūveri uzturēja rēgulārus pagrīdes kontaktus, apcietināšanas brīdī nomira. Tas bija neilgais Jurija Andropova valdīšanas laiks, ko iezīmēja arī asa cīņa pret disidentiem. Lai cik plašas bija protesta akcijas pasaulē, PSRS tas tobrīd ietekmēt nespēja, un arestētie izciet cietumsodu ļoti smagos apstākļos. Viņus atbrīvoja tikai 1987. gadā pēc M. Gorbačova un R. Reigana tikšanās 1986. gadā Islandē, jo ASV puse sirdsapziņas cietumnieku atbrīvošanu izvirzīja par priekšnoteikumu Reigana vizītei PSRS. Šīs vizītes laikā uz personisku tikšanos ar Reiganu no Latvijas bija aicināti Modris Plāte un Īnts Čālītis.

Līdz ar trimdas latviešu rasto iespēju braukt uz Latviju tika izveidoti nelegāli sakaru tīkli starp Latviju un Rietumiem. No 1969. līdz 1975. gadam darbojās Latviešu Nacionālā fonda atbalstītais ceļš no Latvijas uz Zviedriju, kā arī Pauļa Kļaviņa izveidotais ceļš caur Tallinu uz Somiju un citi.

Pēc Rīgas apmeklējuma 1969. gadā Paulis Kļaviņš sāka darbu Ričarda Vurmblanda dibinātajā organizācijā "Palīdzības akcija

martiru Baznīcai" (*Hilfsaktion Märtyrerkirche*) un sešus gadus vadīja šīs organizācijas radio nozari. Viņš nodibināja arī *Gaismas akciju* – kristīgu cilvēktiesību aizstāvēšanas organizāciju, kas izveidoja slepenu sakaru sistēmu starp latviešiem okupētajā dzimtenē un Rietumu valstīs. Kļaviņš aicināja pieteikties latviešus, kuŗi brauc uz Latviju tūristu gaitās un grib kaut ko darīt Latvijas labā. Katram tika vaicāts, ko viņš ir ar mieru darīt, kādu informāciju nogādāt vai varbūt tikai kādu pasveicināt. Tā uz Latviju plūda informācija, valūta, tehniskā palīdzība, savukārt atpakaļ uz brīvo pasauli – informācija. Mācītājs Māris Ķirsons atceras: "Mēs vācām naudu, lai varētu veikt baznīcu remontus un citus nepieciešamus darbus un devām līdzī latviešu tūristiem, kuŗi bija pietiekami drošsirdīgi to vest. Viņi nodeva naudu uzticamām personām Rīgā.

Lielā loma te bija archibiskapam Mesteram, kas nopietni bija iesaistījies baznīcu remontēšanā. Viņš zināja, kur var dabūt skārdu un citus celtniecības materiālus.

(Turpinājums sekos)

Latvijas bērni bauda saulainas dienas Francijā

Mūsu pilsētiņas peldbaseinā (autore dzīvo *Lamonzie Saint Martin* pagastā Francijas dienvidrietumos. – red.) šovasar satiku bērnus no Latvijas (astoņas meitenes un vienu zēnu), kuŗi šeit pavada vasaras brīvlaiku franču ģimenēs, dažās jau septīto vasaru. Pārsteigums gan bija ļoti liels, kad mans dēls un vedekla pastāstīja, ka tuvīnā pilsētiņā redzējuši paziņojumu, kur runa bijusi par organizētām

vakariņām par labu bērniem no Latvijas. Sazinājos ar Franču asociācijas *Solidarite Lettonie* PECO mūsu un blakus departamentu (novadu) (*Dordogne* un *Gironde*) kasieri *Planques* kundzi, kas līdz ar divām latviešu meitenēm un vienu zēnu apkopj trīs franču vecmāmiņas un kopā ar savu vīru aktīvi piedalās drēbju vākšanā maziem un lieliem un piemērota iekārtojuma (gultas

u. c.) sagādāšanā veco laužu mītnēm. Asociācija to visu aizved uz Latviju. Asociācijas nolūks ir humānā palīdzība trūcīgām ģimenēm un veco laužu mītnēm Latvijā. Tās sadarbojas ar pagastu vecākiem un sociāliem darbiniekiem Latvijā un katru vasaru atved uz Franciju bērnus no bāreņu namiem (piem., Grašiem) un no trūcīgām ģimenēm un izvieto franču ģimenēs vairākos

departamentos. Bērni šeit pavada vasaras brīvlaiku no jūnija līdz augusta vidum.

Bieži ģimenēs, kas pieņem bērnus, ir pašu atvases, un jābrīnās par to cilvēku uzņēmību, kuŗiem jau pašiem ir divi vai trīs bērni, un kuŗi vel uzņem vienu vai divus klāt. Kāds jauns pāris ar trim pašu bērniem un ceturto mazo latvieti Ēriku, nožēlo, ka automašīnā nepietiek vietas, lai varētu pieņemt vēl piekto bērnu no Latvijas. Daudzi arī baidās par to, ka bērnu, kuŗam nav vecāku, varēs Latvijā adoptēt un varbūt nākamo vasaru vairs nebūs izdevības viņu atkal uz šejieni atvest.

Bērni, protams, ar šejienes ģimenēm visi sarunājas franciski, un tie, kas te pavadījuši jau vairākas vasaras, franču valodu prot pat ļoti labi. Vecākās meitenes nožēlo, ka

Latvijas lauku skoliņās nav iespēju franču valodu mācīties tālāk. Par franču ģimenēm, kuŗas mēs satikām, jāteic – tās nāk nevis no pārticīgām aprindām, bet gan no ļoti vidēja līmeņa ļaudīm. Ģimenes uztur saikni savā starpā, un, ja rodas kāda problēma, bērni vienmēr tiek pasargāti, jo var jau gadīties, ka laba griba uzņemt ģimenē svešu bērnu veselus divus mēnešus kādreiz tomēr izvērsās pārāk atbildīgā pasākumā, taču tādu gadījumu līdz šim esot bijis ļoti maz.

Tagad šīs vasaras bērni lidos atkal atpakaļ uz Latviju, un, kā sacīja mūsu jaunie draugi, šovakar birs daudz asaru.... Paliek cerība, ka rudens un ziema paies ātri un nākamvasar viņi atkal varēs baudīt Francijas saulainas dienas.

Ilga Herman

ZIŅAS ĪSUMĀ

Latviju apmeklēja Eiropas Parlamenta (EP) ietekmīgākais Lauksaimniecības komitejas deputāts Alberts Dess. Viesis kopā ar zemkopības ministri Laimdotu Straujumu un EP deputāti Sandru Kalnieti apmeklēja Babītes novada saimniecību SIA „Ozoli Eko”. Ganāmpulkā ir 260 liellopu, pienu piegādā lielākajiem pārtikas ražotājiem. Ir 70 sporta zirgi, tāpēc tiek rīkotas jāšanas sporta sacensības, arī starptautiskās *Baltic Cup*, kuŗās piedalās daudz ārvalstu jātnieku.

Siguldā augusta beigās atklāti divi privātie bērnudārzi. Valdorfā bērnudārzu iesvētīja Siguldas ev. lut. baznīcas mācītājs Andris Grots. To apmeklēs 30 mazuļi no pusotra līdz 6 gadu vecumā. Otrā bērnudārzā „Tulpīte” būs tikpat audzēkņu. Bērnudārzu atvēršana ir atbalsts strādājošiem vecākiem, un tiek radītas 15 jaunas darbavietas.

Eiropas Kustība Latvijā līdz novembrim īsteno ES Sabiedrības integrācijas fonda atbalstītu projektu „Jaunieši, esi aktīvs pilsonis Eiropā!”, kuŗā piedalīsies vidusskolēni no Ventspils, Liepājas, Grobiņas, Daugavpils, Rēzeknes, Jēkabpils un Līvāniem. Projekts veltīts Eiropas Pilsoņu gadam, kas būs 2013.gadā, un citām Latvijai un Eiropas Savienībai aktuālām temām.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija (VARAM) par 9972 latiem slēgs līgumu ar SIA *SS Films*, kas veidos dokumentālu filmu un videoklipus par Latgali, liecina Iepirkumu uzraudzības biroja informācija. Tādējādi iecerēts popularizēt reģiona aktualitātes, akcentējot tā potenciālu, izcelt Latgales reģiona rīcības cilvēkus, kuŗi, pārvarot grūtības, spēj darbā gūt izcilus sasniegumus. Viena no VARAM prioritātēm ir Latgales reģiona attīstība. To paredz arī valdībā apstiprinātais Latgales rīcības plāns „Iespēju Latgale”.

No Ādažu poligona dravas Latvijas Bīskopības biedrības (LBB) bitenieki uzdāvināja 100 kg medus Latvijas kaŗavīriem starptautiskajā misijā Afganistānā. LBB valdes priekšsēdis A. Krauze uzsvēra: „Ādažu poligons ir īpaša vieta, kur var iegūt ekskluzīvo viršu medu.” Aizsardzības ministrs Artis Pabriks izteica pateicību LBB par veiksmīgo sadarbību – kā kaŗavīri, tā arī bitenieki var darboties poligona teritorijā, vieni otru netraucējot un atbalstot.

Jelgavā 30.augustā reģistrēta SIA „Škola Latgoļu volūdā” ar domu dibināt skolu latgaliešu valodā. Daudzas ģimenes no Latgales dodas dzīvot uz lielākajām Latvijas pilsētām, kur vieglāk atrast darbu.

Bārbeles pagasta Ausekļu dzirnavās 8. septembrī notiks Pļaujas svētki. Amatniecības tirdziņā meistari demonstrēs dažādas prasmes un saimnieces ierādīs maizes un pīrāgu cepšanas māku. Šeit notiks arī Latvijas mazpulku Zemgales reģionālā projekta „Visu daru es ar prieku” nobeigums.

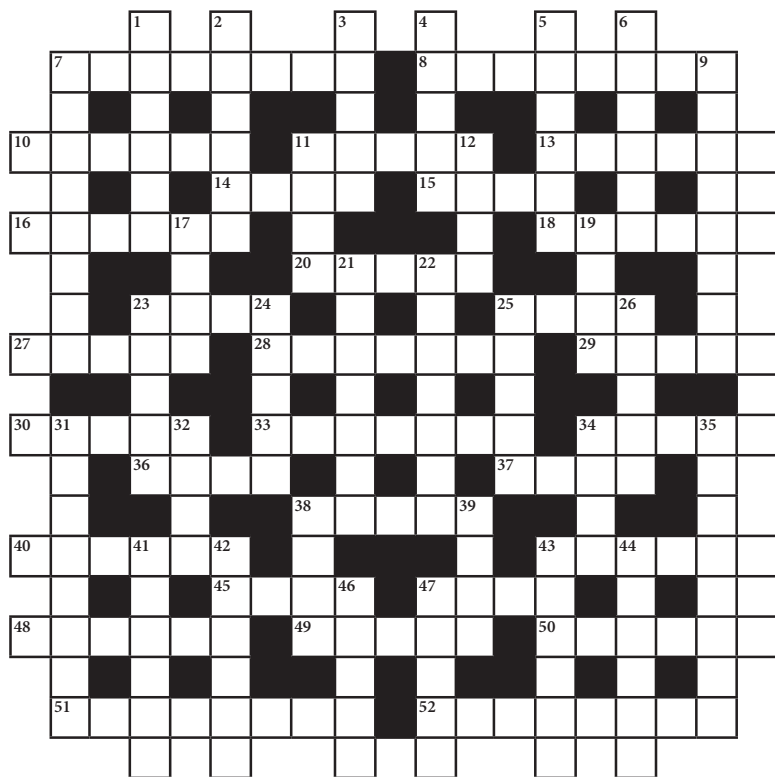
Daugavpilī 1.klasē mācības uzsāka 808 skolēni – par 24 vairāk nekā 2011.gadā. Pilsētas 13 vidusskolās un piecās pamatskolās mācās 8640 skolēni.

Amatas novadā uzzieta reti sastopamā un 2012. gada sēnes godā ieceltā vēdekļa sārtaine (*Rhodotus palmatus*), ko atradis Latvijas Mikologu biedrības pārstāvis Ainārs Valdovskis. Pērn Latvijā šī sēne tika atrasta vairāk nekā pēc desmit gadu pārtraukuma.

Īsziņas sagatavojusi Valija Berkina

Krustvārdu mīkla

Sastādījis Kārlis Pētersons

Dienvidāzijā. 7. Valdnieka ār-laulības dēls viduslaiku Rietumeiropā. 9. Sporta būvju kompleksi. 11. Lietuvas naudas vienība. 12. Augsti divriči Vidusāzijā. 17. Indiāņu ciltis Peru. 19. Pilsēta Japānā, Honsju salā. 21. Upe Igaunijā. 22. Pilsēta Kurzemē. 23. Apūdeņošanas kanālis Vidusāzijā. 24. Pilskalns netālu no Jēkabpils. 25. Lielbritanijas administratīvi politiskā sastāvdaļa. 26. Zemes īpašumtiesības feodālismā. 31. Ēdama sēne. 32. Itāliešu režisors, aktieris (1901-1974). 34. Krāsotāja darbarīki. 35. Pilsēta Japānā, Kjusju salā. 38. Dzirdes organs. 39. Mājdzīvnieks. 41. Mācību telpa skolā. 42. Sporta sacikšu sākuma moments. 43. Recekļveidīga masa, kas rodas, sabiezējot šķidrūmam, kuŗā vārīta gaļa, zivis. 44. Nelieli krustziežu dzimtas augi. 46. Dokumentu kopums par kādu juridisku jautājumu. 47. Tēls E. Zālītes romānā „Agrā Rūsa”.

Krustvārdu mīklas (BL Nr. 34) atrisinājums

Līmeniski. 5. Leukoplasts. 6. Katete. 7. Kopija. 10. Kārts. 11. Astma. 13. Nelaipe. 16. Jautra. 17. Avenes. 18. Pārbraukt. 19. Vidaga. 21. Limits. 25. Perināt. 26. Skaņa. 28. Smaga. 29. Imanta. 30. Atziņa. 31. Lielpanēlis.

Stateniski. 1. Lentis. 2. Skoteles. 3. Panorāma. 4. Atmiņa. 6. Kārtot. 8. Astore. 9. Skaidroties. 10. Karalisks. 12. Amnestija. 14. Lapas. 15. Katls. 20. Ainaži. 22. Madara. 23. Nemetāli. 24. Lādēties. 27. Akacis. 28. Stiķis.

Līmeniski. 7. Vēsturisks novads Vācijā. 8. Cienijamas precētas sievietes senajiem romiešiem. 10. Šķidrie audi. 11. Strinkškināmais mūzikas instruments. 13. Liepu mizas. 14. Senas gaŗuma mērvienības Latvijā. 15. Lokveida pārsegums. 16. Suņu šķirne. 18. Latviešu aktieris (dz. 1951) 20. Valsts galvaspilsēta Austrumāzijā. 23. Valsts galvaspilsēta Rietumāfrikā. 25. Stabs zvejas tīklu žāvēšanai. 27. Jūrmalas pilsētas daļa. 28. Sporta sacensību veids. 29. Virieša vārds (okt.). 30. Veikls paņēmiens. 33. Medicīnas

instruments. 34. Augstākais dievs seno skandinavu mītoļoļijā. 36. Trauks dzīvnieku barošanai. 37. Zema sievietes balss. 38. Šauri, stāvi zemes padziļinājumi kalnos. 40. Nepatīkamas smaržas. 43. Acs dobuma dziedzeŗu sekrēts. 45. Donavas pieteka. 47. Virieša vārds (jūl.). 48. Lielupes pieteka. 49. Aina. 50. Pārtika, ēdiens (*disk. – žarg.*). 51. Kūrortpilsēta Stavropoles novadā, Krievijā. 52. Lieli, nozīmīgi laika posmi.

Stateniski. 1. Iepriekšējs maksājums. 2. Drebuļi. 3. Aizjūga piederums. 4. Gaujas pieteka. 5. Viriešu svinību svārkī. 6. Valsts

Kur Berga mantinieki glabā panākumu atslēgu?

Ar juristu un uzņēmēju Justu Karlsonu sarunājās Ligita Kovtuna

Berga bazārs ar slaveno viesnīcu Bergs atjaunotās Latvijas valsts vēsturē acīmredzot būs iegājis kā pirmais un veiksmīgākais atgūtais latviešu īpašums, kas joprojām ne tikai darbojas, bet arī attīstās.

1992. gadā īpašumu oficiāli pārņēma ASV tautieši, Bergu pēcnācēji, brālis un māsa Justs Karlsons un Ieva Laukers. Ieva diemžēl šopavas ar aizgāja mūžībā, taču viņas atstātais lolojums – Latvijas Nacionālās operas fonds joprojām darbojas, dodot jauku LNO – Latvijas lepnumam un vizītkartei. Pirms trim gadiem Bergu īpašumu vadībā ienācis Justa vecākais dēls – 36 gadus vecais Aleksis, kas atstāja advokāta praksi Ņujorkā un nu ir, jāteic, vadošais cilvēks Bergu plašajā saimniecībā. „Līdz ar to man nav jābrauc uz Latviju ik mēnesi – ar līgumiem, investīcijām un stratēģiju saistītās lietas nokārto Aleksis,” stāsta Justs Karlsons, kuŗu nu Rīgā vai Rūmenē pie Kandavas var sastapt reizi 2-3 mēnešos. Jo pašam jāvada savs advokātu birojs Sanfrancisko ar filiālēm Eiropā un Āzijā, visvairāk – Vācijā.

Justs Karlsons arī bija viens no pirmajiem, kas atjaunotās neatkarības rītausmā sāka sadarboties ar saviem amata brāļiem Latvijā – ar Latvijas Juristu biedrību un Advokātu kolleģiju. Viņš arī bija starp tiem, kas rīkoja Pirmo latviešu juristu kongresu 1991. gadā.

J. Karlsons. Viss bija jāsāk no nulles – jāatjauno Civillikums, jāsakārto likumi, tiesiskuma pamati. Tolaik ne juristi, ne tiesneši īsti neizprata civil-likuma pamatus un ar to saistītos jautājumus. Jaunā valsts sāka darboties bez naudas. Pirmās Latvijas valdības vizītes ASV taču samaksājām mēs, grupa Rietumu latviešu. Gluži tāpat kā citur pasaulē, arī attīstītājās Rietumu valstīs, iedzīvotāji sagaidīja, lai valsts izpilda savas saistības pret viņiem, taču bieži nedomāja par saviem pienākumiem pret valsti. Grāb, ko vari, un ja vēl vari izsprukt cauri bez nodokļu maksāšanas... Tāda bija daudziem tā filozofija.

Atminos pirmo tikšanos ar Bazāra māju iemītniekiem. Tā notika krievu valodā. Iedzīvotāji protestēja pret jauno kārtību, proti, ka mājas pārvaldis to īpašnieki. Tur uzturējās arī Krievijas armijas daļa ar savu ģenerāli, un mēs bijām spiesti arī ar viņu tikt galā... Visās mājās bija jāpārlicina satrauktie iedzīvotāji, ka esam iera- dušies, lai uzlabotu apstākļus, nevis viņus izlikt uz ielas, un ļoti lūdzam neko nedemolēt. Ap simt cilvēkiem nācās sagādāt jaunus dzīvokļus, lai atbrīvotu mājas kapitālam remontam, ieskaitot kādas 30 ģimenes no mājām, kuŗas vēlāk uzbūvējām viesnīcu Bergs. Vairākiem cilvēkiem samaksājām, lai viņi varētu pārcelties uz Krieviju. Un vēl tālāka Latvijas „biznesa vide” – mēs zinām gan, kas ir

rekets, izrēķināšanās draudi. Nācās izveidot pašiem savu apsardzes firmu.

Kā ir bijis vairāk – gandarījuma vai vilšanās?

Pirmo reizi kopā ar māsu un mammu Rīgā ieradāmies 1974. gadā uz piecām dienām. Diemžēl, kad tikām pie atjaunošanas, vecāki jau bija mūžībā... Skatos vecās fotografijas no 1991. gada un, saprotams, izjūtu gandarījumu. Un ne jau tikai par saimnieciskajiem panākumiem (viesnīca Bergs ir pasaulē atzīta pieczvaigžņu viesnīca – L. K.), bet arī par to, ka ir saglabāta kultūrvēsturiskā vide. Nu, piemēram, šī koka māja Elizabetes ielā, ko mans vecvectēvs gribēja nojaukt jau pag. gs. 20. gados! Tagad tā ir restaurēta, ir koka arhitektūras piemineklis. Un par to jāpateicas divām dāmām – manai mātai un arhitektei Zaigai Gailei. Pēc viņu iniciatīvas izveidots fonds, kas sadarībā ar *Europa Nostra* veicinājis arī koka apbūves atjaunošanu Kalnciema kvartālā. Eiropā nav daudz pilsētu, kur centrā saglabātas 19. gadsimta un pat agrāku laiku koka mājas.

Un tomēr – arī par vilšanos! Cik nav dzirdēti trimdas tautiešu stāsti par neveiksmīgu sadarbību ar Latvijas radiem, valdību, darbiniekiem...

Šo vilšanos izskaidroju ar to, ka tautieši ieradās Latvijā pārmēru emocionāli, ar daudzām cerībām. Ka mūs uzņems kā milzīgus ekspertus un gudriniekus. Nebija vai nu pacietības, vai saprašanas, ka te, Latvijā, jau arī ir sava „gudriba”. Es nejūtos vilies, nē, nepavisam! Jo šejienes dzīvi un vidi uztvēru kā realitāti. Tāpēc esmu pozitīvi noskaņots, jo redzu, ka viss iet uz priekšu. Jā, bieži ir grūti cīnīties ar birokratiju. Mūs ne vienmēr saprata, kad nemaksājām kukuļus, toties citīgi maksājām nodokļus. Pat dažs labs advokāts nesaprata. Te atkal atgriezāties pie jautājuma par pienākumu pret valsti, un ne jau Latvijā vien ar to ir problēmas. Amerikas Konstitūcijā taču arī ir formulētas valsts saistības, bet iedzīvotāju pienākumi pret valsti nav fiksēti. Un šie pienākumi ietver ne tikai došanos balsot vēlēšanās, bet arī aktīvu iesaistīšanos valsts funkcionēšanā. Latvijā tas nozīmētu, piemēram, cīnīties pret kukuļņemšanu, nevis mīļā miera labad samaksāt to *pieciti* ceļu policistam. Būtu vairāk progresā, ja cīnītos... un ne jau aizbraucot uz Īriju.

Valstij savukārt jāsaprot, ka nevar bezgalīgi izspiest nodokļus no tiem, kas ir ar mieru tos maksāt. Jau neatkarības sākuma gados es ieteicu samazināt nodokļus, jo tas veicinātu ne tikai saimniecisko attīstību,

Ieva Laukers un Justs Karlsons

Justs karlsons:

“Es nejūtos vilies, nē, nepavisam! Jo šejienes dzīvi un vidi uztvēru kā realitāti. Tāpēc esmu pozitīvi noskaņots, jo redzu, ka viss iet uz priekšu. Jā, bieži ir grūti cīnīties ar birokratiju. Mūs ne vienmēr saprata, kad nemaksājām kukuļus, toties citīgi maksājām nodokļus. Pat dažs labs advokāts nesaprata.”

bet arī tiesiskas valsts izaugsmi. Nodokļu iekasēšanas sistēma nav pilnīgi iedarbināta vēl līdz šim, un vēl arvienu ir jācinās ar neatbildību pret valsti.

Par mūsu darbiniekiem varu teikt, ka man acīmredzot ir laimējies, – mājas apsaimniekotājs un būvbrigāde joprojām ir tie paši, kas strādāja 1992. gadā. Arī daudzi viesnīcas darbinieki strādā kopš pirmās dienas. Lojālitate pret savu komandu – lūk, tas ir viens no svarīgākajiem priekšnoteikumiem, ja vēlas uzticamus darbiniekus.

Droši vien jūs vēlētos, lai Berga bazārā būtu aktīvāka saimnieciskā vide?

Visam savs laiks. Varējām jau uzcelt vienu lielu *šoppinga* centru, tad tā būtu aktīvāka. Bet arī Alekša ieskatā ir vērts saglabāt mazas, intīmas ieliņas ar maziem, mājīgiem veikaliņiem. Cenšamies saglabāt gan šo kultūrvēsturisko vidi, gan savu konceptu: pirmajā stāvā – veikali, otrā – biroji, trešajā un augstāk – dzīvokļi.

Un pa vidu – ekskluzīvā viesnīca Bergs... Starp citu – ar kāpostgalvu simbolā!

Pirmkārt, kad vecvectēvs sāka celt Berga bazāru, te pletās kāpostu lauki. Otrkārt, mēs taču neesam „zilasiņu” dzimta, nākam no laukiem un no tiem esam tikuši uz augšu.

Jūs runājat ļoti labā latviešu valodā.

Vienmēr var labāk! Ģimenē mēs runājam latviski. Jā, arī vāciski. Tēvs mēģināja ieviest arī runāšanu krievu valodā, bet nesanāca. Viņš bija mācījies Pēterpili ģimnazijā un ar krievu kultūru iepazīstināja arī mani – kopā lasījām Turgeņevu, Dostojevski, Tolstoju. Tā ir lieliska kultūra, un tai nav nekāda sakara ar šodienas krievu šovinismu. Manā ieskatā „urrā nacionālisms” ir pretīgs no visām pusēm! Nemūžam neatbalstīšu Putina Krievijas centienus ietekmēt procesus Latvijā, taču domāju, ka kaimiņu kultūra ir jāiepazīst. Un neva- jag ignorēt realitāti. Krievi te ir bijuši un būs, un nav ko saasināt attiecības.

Bet tie, kas saasina, nelasa Turgeņevu!

Mums jābūt gudrākiem un jāpārlicina, ka krievu kultūra

Latvijā netiek apspiesta. Un ka latviešu valoda ir jāiemācās visiem, kas mūsu valstī dzīvo. Joprojām atceros, kā savulaik, atbraucis uz Latviju, nevarēju bez krievu valodas aizbraukt uz Jūrmalu..., jo nevarēju nopirkt biļeti, neprasot to krieviski. Latviešu valodai ir jāpārņem Latvija, mēs nevaram atļauties, lai te iekultivētu krievu valodu. Tas nenozīmē, ka krieviem būtu jāpamet sava valoda, vai nederētu arī latviešiem uzturēt krievu valodas zināšanas. Starp citu, Aleksis ir studējis Maskavā un runā krieviski, kā arī vāciski. Mazās valstīs sevišķi svarīgi ir spēt prast vairākas pasaules valodas. Savukārt, darbojoties mūsu lauku īpašumā – Rūmenes muižā, atjaunojam daļu no baltvācu kultūras. Arī tā mūsu ģimenē nav sveša – tēvs savulaik mācījies baltvācu ģimnazijā Cēsīs. Es savulaik aizrautīgi lasīju Kaizerlinga romānus par Kurzemi. Starp citu, mana tēvamāsa strādāja par guvernanti Kaizerlingu ģimenē. Man ļoti žēl, ka 90. gados Latvijas valdības politikas dēļ baltvācieši tika lielā mērā atgrūsti no Latvijas un mēs zaudējām viņu investīcijas mūsu valstī. Taču šie cilvēki joprojām jūtas Latvijai piederīgi un izjūt pienākumu pret mūsu zemi.

Vai pats nekad neesat vēlēties iesaistīties Latvijas politikā?

Nē, neesmu bijis nevienā partijā. Atbalstījis esmu, bet iesaistījies ne. Jo manā ieskatā „rietumnieki” nevar efektīvi darboties Latvijas politikā. Cita mentalitāte. Mēs visi gan runājam latviski un tomēr – katrs savā valodā. Vaira Viķe-Freiberga paveica lielu darbu, taču – „uz ārpusi”. Bet par dažu labu man ir kauns. Un kauns arī klausīties par grezniem dzīvokļiem un dārgiem mercedesiem ar visu šoferi uz valsts rēķina.

Mums, „rietumniekiem”, politikā vajadzēja pierādīt, ka esam te nākuši strādāt valstij, un atteikties no tādām arišķībām, lai arī tās paredz Latvijas likumi, un naudu labāk atdot, piemēram, skolotājiem.

Tad jau jums ļoti tikams ir mūsu Valsts prezidenta Bērziņa paraugs?

Jā, mans onkulis – prezidents Alberts Kviesis – arī uz darbu gāja kājām.

Un vēl – par jūsu jaunāko projektu – Rūmenes muižu?

Šī projekta iniciātorē ir mana dzīvesbiedre Dana Beldiman-Karlsons. Viņa ir juriste un intelektuālo tiesību profesore (lasījusi lekcijas arī Rīgas Juriskajā augstskolā – L. K.).

Starp citu, Dana ir rumāņu – vācu izcelsmes, un viņa saskata paralēles starp bijušo vācu kultūru Rumānijā un izzudušo baltvācu kultūru šeit, Latvijā. Šai ziņā Rūmenes projekts Danai ir īpaši tuvs.

(Turpināts 11. lpp.)

Alvis Hermanis triumfē Zalcburgas festivālā

Kā spēja vētras brāzma Latvijas plašsaziņas līdzekļu telpu pāršalca vēstis no slavenā Zalcburgas festivāla – Bernda Aloiza Cimmermana (1918-1970) operas „Zaldāti” (*Die Soldaten*) iestudējumā triumfējis latviešu režisors Alvis Hermanis.

Ziņa par to, ka Jaunā Rīgas teātra režisors Alvis Hermanis, kuŗa vārds nav svešs daudzu Eiropas zemju, arī Amerikas un Kanadas teātra ļaudīm, šovasar veido operas iestudējumu Zalcburgā, bija pietiekami intriģējoša, lai uz šo Austrijas pilsētu dotos krietns pulks teātra un mūzikas speciālistu un Hermaņa cienītāju. Līdz ar to jau tūlīt pēc pirmizrādes, kas notika 20. augusta vakarā vietējā Izjādes skolas (*Felsenreitschule*) zālē, arī mēs, mājās palikušie, saņēmām pavisam karstas ziņas no notikuma vietas.

„Pasaulē *Sazburger Festspiele* ir sava veida pasaules operas olimpiskās spēles, kuŗās pat piedalīties ir liels gods. Kritiķi

Alvis Hermanis

Alvja Hermaņa iestudēto operu *Die Soldaten* laimīgi dēvē par Zalcburgas 2012. Notikumu Nr.1”- laikrakstā *Diena* vēsti Normunds Naumanis.

Pirmizrādes vakara liecinieki stāsta par neparasti dedzīgo skatītāju reakciju, kas liecinājusi par to, ka izvēlīgā un prasīgā publika šo darbu ne tikai pieņem, bet arī pauž tam augstu atzinību. Kritiķe Edīte Tišheizere žurnālā *Ir* (Nr. 34) apliecina: „Publika

lielajā Izjādes skolas zālē aplaudē kā traka, rībina kājas un sauc bravo, bet uz skatuves pašā vidū stāv Hermanis, un ir tā-ā-āds sajūtu mikslis – lepnums, aizkustinājums, apbrīna. Par ko? Par vērienu un bezbailību.” Arī citi liecina par aplausiem, kas pēc desmit minūtēm pārauguši grandiozās stāvovācijās.

Operas izrādes raksturojumu sniedz Normunds Naumanis: „Manuprāt, notika teātris šad tad vērojamais laimīgais paradokss – tieši uzvedums, kopums, izrādes mūzikālā meistarība un grandiozais vēriens lielākajai auditorijas daļai izsauca sajūsmu par mūziku/operu, kuŗa kā atsevišķa „mūzikāla vienība” šai publikai varētu pat aktīvi nepatikt. (...) Cimmermaņa opuss, kas robežojas ar apokaliptisku teju četru simfonisko orķestru kopradītu mūzikālu ārprātu, (...) ko režisors ietēpis vizuāli jaučīgos tēlos, izmantojot gan *Felsenreitschule* akustiski lieliskā amfiteātra un 40 metrus platās

skatuves klintī kalto arku vidi, kopā ar mūzikālo izrādes vadītāju Ingo Meczacheru izvietojot mūziķus orķestŗa bedrē, abos skatuves sānos, bēniņos, - tas viss rada satriecošu stereoskopisku, pat kvadroskopisku efektu, par kādu, starp citu, bija sapņojis komponists sešdesmitajos gados, kad opera tapa.” (*Diena*, 28. aug.)

Operas sižeta pamatā komponists izmantojis 18. gadsimta drāmatika Jakoba Lenca lugu, kuŗas stāsts ir pavisam vienkāršs. „Siktirgotāja meitai Marijai, kas saderināta ar savas kārtas jaunekli Štolcu, uzmanību un jūtas piedāvā augstdzimis franču virsnieks, paved viņu un, kad meitene apnikusi, ļauj priecāties arī biedriem, tā nu viņa kļūst par zaldātu draudzeni un beigās arī ubadzī, ko nepazīst i pašas tēvs. Bet Štolcs, uzticīgs kā ēna, ir iestājies armijā, pietecies par dienestnieku pie pavedēja un, atriebjot ligavu, ar saindētu zupu nogalina gan ļaundari, gan pats sevi.

No šī gana taisnprātīgā stāsta Cimmermana mūzika jau ir radījusi šerminošu un draudīgu

pasaules ainu. (...) Balss nedzied šā vārda vispārpieņemtajā nozīmē, tā ir instruments kopējā orķestrī. (...) Alvis Hermanis šo neiedomājami sarežģīto skanisko konstrukciju ir pārvērtis par kaut ko līdzvērtīgi neprātīgi skaistu.” (E. Tišheizere)

Operas darbību pārceļot uz Pirmā pasaules kara laikposmu, panākts skaudri tēlainis skanējums mūsdienu kontekstā. „Brīnišķīgs pienesums operai ir Hermaņa drāmatiskā režisora spēja iestudējumam piešķirt dziļumu, attiecību skaidrību un izstrādātas detaļas, kas rada kopējo iespaidīgo inscenējumu.” (S. Elerte, *Diena*, 22. aug.)

Visās atsauksmēs ar apbrīnu un sajūsmu raksturots izcilās amerikāņu soprānistes Loras Aikinas veikums Marijas lomā.

Jāpiebilst, ka Latvijas Televīzijas 1. programmā operas „Zaldāti” videoierakstu varēs noskatīties novembrī, kad, sagaidot Valsts svētkus, tiks rādīti raidījumi, kas ataino latviešu mākslinieku starptautiskos panākumus.

G.S.

Piebilde par Jakobu Lencu

Nesen Zalcburgas festivālā Austrijā Latvijas režisora Alvja Hermaņa grandiozā inscenējumā tika iestudēta vācu komponista Bernda Cimmermaņa (*Bernad Alois Zimmermann*, 1918-1970) opera „*Die Soldaten*” ar Cesvainē dzimušā autora Jakoba Lenca (*Jakob Michael Reinhold Lenz*, 1751-1792) tekstu. B. Cimmermani uzskata par vienu no nozīmīgākajiem vācu avangardistu komponistiem, kas savā mūzikā, arī šai operā, izmantoja gan 12 tonu kompozīcijas un seriālisma elementus, gan dzeza un viduslaiku mūzikas fragmentus un vēl daudz ko citu. Daudzajās ļoti atzinīgajās atsauksmēs par šo A. Hermaņa inscenējumu pieminēja vērienu un velcīgu operas teksta autoram. Jakoba Lenca lugas/

komēdijas tekstā, kas operai pamatā, visai brutāli aprakstīts, kā franču virsnieks aristokrāts degradē kādu sievieti Flandrijā. Tekstā ir arī diskusijas par teoloģiju, politiku un tā laika sabiedriskiem uzskatiem. Šo B. Cimmermaņa operu 2008. gadā iestudēja Ņujorkā, bet arī toreiz laikrakstu atsauksmēs teksta autors J. Lencs neizpelnījās nekādu ievēribu. Apcerē par šo Ņujorkas uzvedumu es par J. Lencu uzrakstīju dažas piezīmes, kas ievietotas „*Jaunās Gaitas*” 2008. gada decembra numurā. Tajās starp citu minēju:

Andrejs Johansons savā izcilajā monografijā „*Latvijas kultūras vēsture, 1710-1800*” (Stokholma, 1975) raksta: „Bez J. M. Lenca līdz šim nav cita Latvijā dzimušā rakstnieka, kas

būtu iekarojis stabilu vietu pasaules literatūras vēsturē.”

Jakobs Lencs pēc studijām Tērbatā un Karalaučos devās uz Vāciju, biedrojās ar Johannu Volfgangu Gēti un daudziem citiem rakstniekiem un kultūras darbiniekiem. Ar saviem tolaik gan formas, gan satura ziņā visai revolucionāriem literāriem sacerējumiem J. Lencs kļuva pazīstams kā *Sturm und Drang* (Vētras un dziņu) literārās kustības galvenais autors. Dzīvodams visai vētrai un klaidonīgu dzīvi, viņš pēc vājprāta lēkmēm atgriezās dzimtenē, bet drīz devās uz Pēterburgu un Maskavu, kur brīžiem strādāja par privātsēkretāru un skolotāju, piediedrojās bohēmiešu aprindām, daudz žūpoja un nomira ar trieku Maskavā uz ielas.

Par sava dēla dzīves beigu posmu skumis Jakoba tēvs Krišjānis Dāvids Lencs (*Christian David Lenz*, 1720-1798), mācītājs Drustos, Dzērbenē, Cesvainē un Tērbatā un kopš 1779. gada arī Lielvidzemes luterāņu ģenerālsuperintendants Rīgā. Dzīvojot Tērbatā, Krišjānis Lencs Rīgā 1764. gadā publicēja līdz tam laikam apjomīgāko sacerējumu latviešu valodā: „*Spreidīku Grāmata pār tiem Svēdienu un Svētku Evangeliumiem tām Latviešu kristītām Draudzēm*” (1858 lpp.). Nez vai vecais Lencs savam dēlam teicis līdzīgus vārdus, ko viņš šai grāmatā vēltījis latviešu grēciniekiem: „Jūs, neganti plītnieki un plītnieces, kas jūs krogos un ciemos kā piedzēruši lopi brēcat, rūcat un straiPALĀJAT, dažkārt apakš beņķes jeb

galda, jeb pašā ceļā piedzēruši gulat, dažkārt ratos jeb ragavās un pārkārdamas galvas gulēdami un aizmīguši ne zinot, vai jūs zemes virsū, vaj apakšā esat...”, kas jūs tik piedzēruši rikšos pār kokiem un akmiņiem tā braucat, ka jūs ik acumirkli varat kaklu un kaulus nolauzīt un tā pie Vella ellē nobraukt! Esat jūs kristīti cilvēki?” (1632. lpp.). Un, ja arī būtu teicis, dēls droši vien tā kā tā nebūtu klausījis.

Tēva mūža darbu, lielo spreidīku grāmatu, arī valodnieciski ļoti interesanto sacerējumu mūsdienās neviens diemžēl nelasa, bet viņa dēla lugas „*Die Soldaten*” operisko versiju grandiozā, ciniskā uzvedumā varēja noskatīties 2008. gadā Ņujorkā un šogad augustā Zalcburgā Austrijā.

Jānis Krēsliņš, vecākais

Kur Berga mantinieki glabā panākumu atslēgu?

(Turpināts no 10. lpp.)

Kāpēc nolēmām iegādāties lauku īpašumu?

Lai baudītu klusumu! Tikai Dana „nebija pamanījusi”, ka muižas tiešā tuvumā ir kokzāģētava un ferma ar divdesmit govīm! Tās nācās pārcelt citur. Un 2005. gadā Zaigas Gailēs vadībā sākās rekonstrukcijas darbi. Par to veiksmīgumu liecina Latvijas Arhitektu savienības balva „Labākā pārbūve 2008”.

Pēc vērienīgās rekonstrukcijas piecu gadu garumā Rūmene ir atguvusi kādreizējo skaistumu un eleganci. Savukārt Kandavas novads un Kandavas pilsēta četru kilometru attālumā tiek populārizēta par tūristu ceļamērķi un soli pa solim iegūst labāk sakoptu apkārtni un infrastruktūru. Drīzumā plānots uzlabot muižas apkārtnes autoceļus, kā arī izbūvēt vairākus jaunus, tostarp velceļa maršrutus.

Rūmenei, tās zemēm un muižai ir ļoti sena, tomēr maz pētīta vēsture vairāk nekā 600 gadu garumā. Klajā nākusi arī grāmata

par Rūmeni ar Intas Dišleres muižas vēstures pārskatu. Vēsturnieces sastādītais Rūmenes muižas īpašnieku saraksts kopš 1437. gada ir unikāls vēstures dokuments. Ar cieņu un bijību vēsturespriekšā muižas tagadējie īpašnieki savās rokās ir turējuši muižas pirkšanas-pārdošanas līgumu ar zīmogiem no 1681. gada 21. marta. Vēstures izpētē apzināti Latvijas Valsts vēstures archīva (LVVA) dokumenti par Rūmeni no 15. līdz 20. gadsimtam. Pētīti LVVA Muižnieku dzimtu dokumentu fondi par Rūmenes muižas kādreizējo īpašnieku dzimtām, Herdera institūta (Marburgā) datu bāze „Kurzemes muižu dokumenti”, Kandavas evaņģēliski luteriskās baznīcas draudzes grāmatas, literatūra par muižnieku dzimtām u.c.

Neogotiskā Rūmenes muižas kungu māja celta 1876. gadā pēc Teodora Zeilera projekta. Kopējā muižas ansambla platība ar tam pieguļošām 10 saimniecības ēkām aptver vairāk nekā 100 ha plašu teritoriju. Rekonstrukcijas

Rūmenes muiža

projekta mērķis ir pakāpeniski atjaunot Rūmenes muižas ansambli tā sākotnējā dizēnumā, iekļaujot gan visu atsevišķo ēku atjaunošanu, gan ainavas un parka un diķa renovāciju. Rūmenes muižas ainavu parks ar

364 reto koku dārzu ir 7,8 ha liels, un to plānojis ainavu arhitekts Georgs Kufalts, kas savulaik Rīgā veidojis Arkādijas parku.

Muižas koncepts atbilst starptautiski pazīstamiem apzīmējumiem *resort* un *executive ret-*

reat, piedāvājot atpūtas un augstākā līmeņa vadības tikšanās iespējas ar pilna servisa apkalpošanu atbilstīgi darījumu cilvēku un lauku elegances vērtību cienītāju prasībām pēc ekskluzīvas muižas noslēgtības.

Uz Okupācijas mūzeju – pēc jaunas pieredzes

Laiks jau vēstīja, ka trīs jaunieši ar ALAs stipendiju pavadīja vairākas šisvasaras nedēļas, strādājot Okupācijas mūzejā Rīgā.

Vaira Ziedare no Austrālijas savus iespaidus jau uzrakstīja agrāk, un tie publicēti mūsu laikraksta 27. numurā. Šoreiz ievietojam Andas Simmons un Pēterā Celma (abi no ASV) iespaidus.

No kreisās: Vaira Ziedare, Pēteris Celms, Anda Simmons

Kļuvu pieredzes bagātāka

For most visitors to the occupation museum of Latvia, it is a moving, emotional, and learning experience. Walking through each corridor, you can feel the magnitude of the years of oppression and devastation. While having the great opportunity to work at the occupation museum of Latvia, I was able to truly understand the hardships the people of my heritage went through. My goal in coming to Latvia was to learn more about the language and culture, and what more perfect way to do so then landing an internship with the prestigious occupation museum of Latvia. During my time, I was given the opportunity to meet and interact with guests from a multitude of nations and listening to their various insights. Many were genuinely horrified by what our little nation had survived, but could relate. I was able to hear other traumatic and fascinating tales from travelers passing through which gave me the best learning experience of all. Spending my summer in Latvia, I now take away a better understanding of my heritage, a development in my language, and an immense appreciation for my home country.

Anda Simmons

Pieredze, ar ko lepojās

Kad es uzzināju, ka esmu saņēmis ALAs stipendiju, lai strādātu Okupācijas mūzejā, biju sajūsmā! Pēdējo reizi

Latvijā biju jau pirms sešiem gadiem „Sveika, Latvija!” ceļojumā, un nu varēju piedzīvot visu to, ko tad gribēju, bet nevarēju. Bija prieks arī satikties ar veciem draugiem un ģimenes locekļiem, kā arī iepazīties ar jauniem paziņām un, protams, pastrādāt un paplašināt savas zināšanas par Latvijas vēsturi.

Kad pirmo reizi ieradās mūzejā, tiešām nezināju, ko sagaidīt. Neviens man nebija stāstījis, kot ieši darišu, tāpēc sākumā nedaudz nervozēju par savu jauno lomu. Protams, tās sajūtas ātri pagāja, kad iepazīnos ar jaukiem un izpalīdzīgiem mūzeja darbiniekiem. Galvenokārt palīdzēju mūzeja gīdiem: sasveicinājos ar viesiem, atbildēju uz viņu jautājumiem par ekspozīciju un pašu mūzeju un pat vadīju dažas ekskursijas. Lai to darītu, bija jāpavada vairākas stundas mūzeja zēlē, pārļasot plašo ekspozīcijas informāciju. Tas viss bija vērtīgi, jo, pārzinot šo informāciju pietiekami labi, varēju arī cietiem kaut ko pastāstīt, un tas sagādāja man lielu prieku. Man arī bija prieks redzēt, ka tik daudz ārzemnieku apmeklēja Okupācijas mūzeju un ka daudiem ir tiešām patiesa interese par mūsu smago 20. gadsimta vēsturi. Visspilgtāk atmiņā no darba mūzejā būs mana iespēja vadīt latviešu draugu ekskursiju, jo viņi vēl vairāk izprata un izjuta tās sāpes. Es tajā brīdī kļuvu emocionāls.

Kad mūzejā nepildīju gīda pienākumus, devos palīgā pie citiem darbiem. Visbiežāk palīdzēju vēsturniekiem un citiem mūzeja darbiniekiem ar tulkošanu no latviešu uz angļu valodu. Man arī bija iespēja

„Gāzēzers runā, pasaule klausās”

2012. gads Gāzēzera vasaras vidusskolas skolēnu un audzinātāju atmiņās paliks ar kādu īpašu notikumu, proti, viens no nozīmīgākajiem un svarīgākajiem 2012. gada GVV audzēkņu un darbinieku panākumiem bija iniciatīvas uzsākšana saistībā ar Londonas Olimpiskajām spēlēm. Pateicoties ģeogrāfijas skolotāja Arta Inkas ierosinājumam un piesaistot latviešu valodas skolotāju Zandu Vēveri, kopā ar GVV Skolēnu padomi tika uzsākta akcija “Pārraidiet Baltijas valstis Londonas olimpiskajās spēlēs”.

GVV skolēni un darbinieki nosūtīja NBC vadībai atklātu vēstuli, ko parakstīja 168 atbalstītāji, lai mudinātu „National Broadcasting Company” (NBC) mainīt tās ilggadējo praksi, ignorējot Baltijas valstis olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas tiesraidē. Audzēkņi un

NBC ierasto praksi, kad olimpisko spēļu atklāšanas parādes laikā Baltijas valstu komandu iesoļošana netika atspoguļota, tās vietā rādot reklāmas. Daudzi Amerikas baltieši atceras, kā 1992. gadā, tikai vienu gadu pēc neatkarības atjaunošanas, saviļņoti skatījušies Barcelonas Olimpisko spēļu atklāšanu. Taču nacionālo komandu parādi bieži pārtrauca reklāmas, un Latvijas un Lietuvas komandu iesoļošana olimpiskajā stadionā netika pārraidīta. Diemžēl arī nākamajos gados pārējo Olimpisko spēļu atklāšanas ceremoniju tiesraides izraisīja līdzīgu sarūgtinājumu.

GVV akcijai nekavējoties pievienojās un to atbalstīja daudz līdzjutēju gan ASV un Latvijā, gan Vācijā, Igaunijā, Anglijā un citviet pasaulē. Liels panākums iniciatīvai bija Latvijas Olimpiskās komitejas (LOK) atbalsts,

apvienība (PBLA), Amerikas latviešu asociācija (ALA), Amerikas baltiešu brīvības līga (BAFL), Latviešu fonds un, protams, Latviešu centra Gāzēzers administrācija.

Ar sajūsmu un aplausiem Gāzēzera vasaras vidusskola saņēma vēsti no NBC, kad tā dienu pirms Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas izplatīja preses relīzi, apstiprinot, ka NBC tiešraide „ietvers katru (NBC pasvītrots) valsts delegācijas iesoļošanu atklāšanas ceremonijā”. GVV audzēkņi un darbinieki jutās patiesi gandarīti un puda pārliecību, ka ir spējuši šo procesu ietekmēt. Par to liecināja NBC strupā atbilde vienai no GVV skolotājam: „Mēs paziņojām vakar, ka visas 204 nācijas būs redzamas NBC. Lūdzu pasakiet to saviem draugiem!” Šāda reakcija apliecināja, ka GVV uzsāktā akcija patiešām bijusi veiksmīga un spējusi panākt šķietami nepaveicamo!

Ar nepacietību un saviļņojumu Gāzēzerā tika sagaidīta NBC Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas pārraide. NBC turēja solījumu un pārraidīja visas valstis, taču GVV cerības viņi attaisnoja tikai daļēji. Latvijas iesoļošana tika parādīta nepilnīgi un ļoti īsu laika sprīdi. Tomēr, akcijas organizētāji bija gandarīti par paveikto un lepnī, ka pēc ilgiem gadiem bija iespējams redzēt Latvijas komandas iesoļošanu olimpiskajā stadionā. Latvijas komandas parādīšanās TV ekrānā tika uzņemta ar patiesu saviļņojumu, skaļiem aplausiem un gavilēm!

Vislielākais prieks un gandarījums Gāzēzera vasaras vidusskolas audzēkņiem un skolotājiem bija par to, ka viņi – skaitliski maza grupa – ir spējuši ietekmēt tik ievērojamu notikumu. Ar šo iniciatīvu GVV ir nesuši ne tikai skolas vārdu pasaulē, bet arī pievērsuši pasaules uzmanību mazajai Latvijai un kārtējo reizi apliecinājuši, cik svarīgi ir latviešu kopienai būt vienotai. Turklāt, uzsākot Olimpiādes akciju, 2012. gada audzēkņi un skolotāji ir turējušies pie GVV mērķa un moto: „Gāzēzers – Dievam un Latvijai!”

Vairāk informācijas: www.gazezers.org (e-pasts: olympics@gazezers.org)

<http://www.facebook.com/BroadcastTheBalticStates>
<http://www.draugiem.lv/gazezers-olimpiade/>

Zanda Vēvere

Bērni liksmo

skolotāji lūdza nodrošināt Londonas Olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas pārraidē dažādību, vienādu attieksmi un pilnīgu nacionālo komandu parādes atspoguļošanu.

Turklāt GVV uzsāka akciju sociālajos tīklos, aicinot visus Baltijas valstis dzīvojošos un viņu draugus ASV, Kanadā un citviet pasaulē sazināties ar televīzijas translācijas nodrošinātājiem NBC un pieprasīt pilnu Londonas olimpisko spēļu atklāšanas ceremonijas pārraidi nacionālo komandu parādes laikā. Akcijas ietvaros tautieši tika aicināti nosūtīt vēstuli NBC vadībai, kā arī pievienoties GVV izveidotajām mājas lapām draugiem.lv un facebook.com, kā arī sekot brīvprātīgās atbalstītājas Katriānas Zommers ierakstiem Twitter.

Akcijas uzsākšanas iemesls bija daudzu Amerikas latviešu vilšanās un neapmierinātība ar

izplatot preses relīzi, kurā Ilze Āķe-Viksne (LOK speciāliste sabiedrisko attiecību jautājumos), norādīja, ka „Latvijas Olimpiskā komiteja atbalsta ārzemju latviešu uzsāktu iniciatīvu, jo iestājas pret jebkādu Olimpisko komandu diskrimināciju vai ignorēšanu atklāšanas ceremonijas un Olimpisko spēļu laikā, kā arī uzskata, ka šajā gadījumā nekādas reklāmas devēju un komercintereses nevar stāvēt pāri Olimpiskajām interesēm”. Pateicoties LOK atbalstam, GVV Olimpiādes akcija piesaistīja preses uzmanību Latvijā un citviet. Par šo iniciatīvu vēstīja gan LTV, TV3, Radio 1, gan interneta mediji kā tvet.lv, delf.lv, apollo.lv, kasjauns.lv, bns.lv, leta.lv, reit-ingi.lv u.c. Turklāt atbalstu sniedza un GVV akciju medijos populārizēja arī citas iestādes un organizācijas kā *Latvijas Institūts, Pasaules brīvo latviešu*

palīdzēt pārvākšanās darbos – kamēr mūzejā notiks piebūves celtniecība un remontdarbi, notiks pārvēlšanās uz pagaidu telpām. Palīdzēju sakārtot grāmatas kastēs un tās katalogizēt. Vienu vādu sakot, veicu vairākus darbus un ieguvu labu pieredzi, par ko varēju lepoties.

Tomēr visu vasaru es nepavadīju tikai mūzeja telpās,

sanāca arī priecāties un kārtīgi izbaudīt Latvijas skaisto vasaru. Dzīvojot kopā ar 23 gadus veco brālēnu, varēju iepazīties un draudzēties ar daudziem Latvijas jauniešiem un redzēt, kā viņi pavada brīvo laiku. Tāpēc nav liels pārsteigums, ka brīvajā laikā visbiežāk atrados Jūrmalas plūdmalē, nodarbojoties ar sportu un sauļojoties. Vai Vecrīgas ielās nedēļas nogalēs,

vakaros meklējot kādu jautrāku ballīti. Man arī bija iespēja nedaudz apceļot Latviju, braucot uz *Summer Sound* mūzikas festivālu Liepājā un *Positivus* festivālu Salacgrīvā.

Šīs vasaras piedzīvojumi vienmēr paliks manā atmiņā, un tiešām ir vēlēšanās un cerības drīz atgriezties uz vēl ilgāku laiku.

Pēteris Celms

Uz Sibīriju – sastapties ar skarbo pagātņi. Un tagadni arī

Sibīrijas bērnu kārtējais brauciens. Šoreiz maršruts Rīga – Maskava – Blagoveščenska – Vozžajevka – Kanska – Ilanska – Rešoti – Tasejeva – Imbeža – Suhanoja – Krasnojarska – Maskava – Rīga.

Dalībnieku skaits – 28. Ekspedīcijas vadītāja – režisore Dzintra Geka.

Režisore Dzintra Geka

Dz. Geka. Jau sesto gadu organizējot un vadot šos Sibīrijas bērnu braucienus, esmu pamanījusi, ka pieaug sabiedrības interese par represēto likteņiem, īpaši par to, kas palikuši tur, tālajā Sibīrijā.

Cilvēki aicina rādīt mūsu filmas, pērk grāmatas. Turklāt interese pavērusies arī Krievijā. Piemēram, kad Maskavā izrādīja filmu „Stacija latvieši 1937”, bija sanākuši ap 30 tur mītošie latvieši. Krasnojarskas Kinonamā pilnā zālē noritēja filmas „Piemini Sibīriju” izrāde. To sarīkoja ilgga-dējais apvienības *Memoriāls* Krasnojarskas nodaļas vadītājs Aleksajs Babijis – veiksmīgs un pašai-zaudzīgs uzņēmējs, kas ziedo naudu represiju vēstures izpētei. Jāpiebilst, ka šīs filmas demonstrēšanu samaksāja ASV mītošais Kārlis Zols, kas jau pieteicies nākamgad pie-

vienoties Sibīrijas bērnu braucienam. Maskavā mums lielu atbalstu sniedz režisors Grigorijs Amnuels, ar viņa laipnu roku notiek filmu skates, 25. septembrī rādīja „Piemini Sibīriju”. Savukārt Jekaterinburgas festivālā „Krievija ārzemnieku skatījumā” „Sibīrijas bilance” tika nominēta par labāko filmu.

Mēs vienmēr izjūtam, ka tur, Sibīrijas pilsētās un sādžās, esam mīļi gaidīti. Tikšanās brīži ir aizkustinoši. Tās ir patiesas emocijas, kas valda kā mūsu brauciena dalībnieku vidū, tā saskarsmē ar tur mītošajiem, un tas ir galvenais motīvs, lai brauktu un nonāktu dzīvā,

ne ar ko nesalīdzināmā saskarsmē ar vēsturi. Daudzi cilvēki braucienos dodas vairākkārt. Aivars Jerumanis no ASV pošas jau piekto reizi.

Nākamgad ceļš vedīs arī uz Magadanu, kur šovasar 24. jūlijā pie pieminekļa „Sēru maska” tika uzstādīta piemiņas plāksne represētajiem latviešiem. Mēs vedīsim piemiņas plāksnes bērniem. Brauciens notiks nākamā gada jūlijā, tūlīt pēc Dziesmu svētkiem, bet jau līdz š. g. novembra beigām aicinām pieteikties tos, kas vēlas un jūtas motivēti doties uz Sibīriju.

Braucienu un filmas tapšanu

esat aicināti arī atbalstīt finansiāli.

Mūsu rekvizīti:

Ja nolemjat ziedot:

Nodibinājums

„Fonds Sibīrijas bērni”

Rīgā, Graudu ielā 41a, LV 1058

Reģ. Nr. 40008057169

SEB banka, kods: UNLALV2X

Konta Nr.

LV47UNLA0002058469357

Ziedojumu čekus ASV var sūtīt Aivaram Jerumanim – 1600 EL. Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA. Koordinācijas tālrunis – Dzintra Geka – +371 29273016

Par šā – 2012. gada vasaras braucienā top filma „Kur palika tēvi?”. Brauciena dalībniekus ceļā uz Rešotu nometni Taišetā piemeklēja ķibeles – dubļos iestīga autobuss, ko pašu spēkiem nācās dabūt laukā. Ceļu te nav joprojām, jo arī šodien te ir ieslodzījumu vieta, un nekādi ceļinieki, saprotams, nav vēlami... 1941. gadā te tika noņemti daļa latviešu vīru. Sava tēva mācītāja Edgara Rumbas piemiņai uz šejieni plāksni atveda meita Marija Krūmiņa, kuŗa kopā ar vecākiem tika izvesta deviņu mēnešu vecumā. Priekšplānā – Astrīda Ruško

Pie Blagoveščenskas cietuma. Pa kreisi – Aivars Jerumanis, blakus – Kaspars Pūce (aktieris un Latvijā pazīstamākais Ziemsvētku vecītis!), kas Amūras apgabala Belogorskā pavadījis bērības gadus. Blagoveščenskas cietumam blakus atrodas psihiatriskā slimnīca, kuŗa pag. 80. gados bija iemītināti arī mūsu disidenti Aleksandrs Rīga un Ģederts Melngailis. Viņi, starp citu, teikuši, ka izturēšanās pret „sirdzējiem” te bijusi labāka nekā pašmāju Tvaika ielā...

Advokāts Andrejs Strautiņš (pa labi) un komponists Pēteris Vasks. Andreja vecčaki bijuši izsūtīti uz Krasnojarskas apgabalu, un tas ir motīvs, kāpēc Andrejs jau kuŗo gadu brauc kopā ar Sibīrijas bērniem. Komponista Pēteris Vaska mūzika skan visās Sibīrijas bērnu filmās. Viņš ir bijis kopā ar dzīvesbiedri Dzintru Geku visos braucienos

Jānis Dūnis (pa kreisi), Kaspars Pūce un Māra Grāvele (dzimusi Sibīrijā) Blagoveščenskas muzejā noliek piemiņas plāksni Latvijas bērniem, kas izvesti 1941. un 1949. gadā

Uz tikšanos ar Sibīrijas bērniem vietējās administrācijas pārstāvja padarbībā dodas māsas Hincenbergas – Elza un Mirdza. Viņas izvestas no Mazsalacas uz Vozžajevku. Vietējā administrācija visai negribīgi izkārtēja šo tikšanos ar latviešiem... Emocionālajā tikšanās reizē Mirdza ļoti gribēja dzirdēt dziesmu „Balta roze nozied dārza malā” – reti dziedātu, tāpēc nesanaica atbērties. Varbūt citreiz, varbūt Latvijā?

(Turpināts 14. lpp.)

(Turpināts no 13. lpp.)

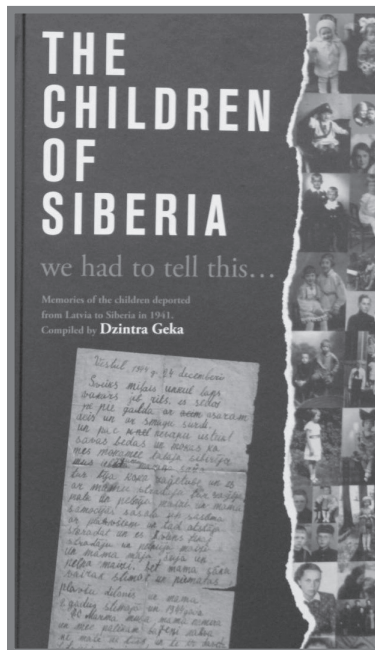
Brauciena dalībnieki Tasejevā. No kr.: Zviedrijas latvietis Pēteris Inīņbergs, rakstniece Gundega Repše un Latvijas Radio žurnāliste Ruta Rikše. Rutas veidotajos raidījumos radioklausītāji var dzirdēt Sibīrijas brauciena iespaidus, bet Gundega Repše savējos publicēs „2012. gada dienasgrāmātā”, kas nāks klajā nākamvasar apgādā „Dienas grāmata”. Gundegas māte tika izvesta 1941. gadā uz Tomskas apgabalu un bija spiesta pavadīt tur 14 savas dzīves gadus

Suchanojā dzīvo latvieti Valija Markuza (Ruduša), un viņa ceļniekiem nodziedāja senu dziesmu no 19./20.gs. mijas – par trīs rozēm. Attēlā Valiju uz deju uzlūdzis Pēteris Vasks

Juris Vidiņš pie mājas Tasejevā, kuŗā savulaik dzīvojis. Būdams deviņus gadus vecs, viņš trīs mēnešu laikā kājām veica ceļu caur Ukrainu uz dzimteni

Ar Latviešu fonda atbalstu izdota grāmata – “Sibīrijas bērni” 1.sējums angļu valodā (340 intervijas ar 1941. gadā uz Sibīriju aizvestajiem bērniem). Drīzumā nāks klajā otrais sējums.

“The Children of Siberia” var pasūtīt, sūtot čeku pēc adreses: A.Jerumanis 1600 El. Rito Ave, Glendale, CA 91208, USA. Grāmata kopā ar sūtīšanu maksā 70 USD.

Latvietis Jānis Lielausis. Joprojām dzīvo Imbežā. 1937. gadā nošauto latviešu atvase. Savulaik par labu darbu kolchozā apbalvots ar diviem ordeniem, tostarp ar Ļeņina ordeni, ko saņēma par ļoti izcilu darbu. Imbežā šobrīd dzīvo ap 15 latviešu. Elgas Jankovskas dēls Juris ir sādžas vecākais

Kā ik gadu, Maskavā Sibīrijas bērnu brauciena dalībnieki iegriežas Latvijas vēstniecībā Krievijas Federācijā. Kopā ar vēstnieku Edgaru Skuju (centrā)

Jaunumi redakcijas grāmatu plauktā

Zane Kilbloka.

Uzkodas. Pipars & oga.

Apgāds „Zvaigzne”, 2012.

Jaunā latviešu Marta Stjuarte (Martha Stewart) – tā var nosaukt Zani Kilbloku, šīs grāmatas autori. Viņa savā pirmajā grāmatā sakopojusi mazu, smalku *finger food* gatavošanas pieredzi. Smalko uzkodu klāstā vieta atrodas arī visvienkāršākās silķes gabaliņam un citiem latviskiem gardumiem.

Gundega Sēja.

Latviešu virtuve.

Kā ēd, svin un priecājas latvieši (latviešu un angļu valodā)

Apgāds „Zvaigzne”, 2012.

Tā nav pavārgrāmata. „Latviešu virtuve” ir stāsts par saimniekošanas tradīcijām, svētku un ikdienas paražām, savdabīgiem rakstiem un krāsām brunču un villaiņu audumos, īpatnējo dialektu un nacionālo virtuvi četros Latvijas novados – Kurzemē, Zemgalē, Latgalē un Vidzemē.

Leons Briedis.

Naktsmājas bezmiegam.

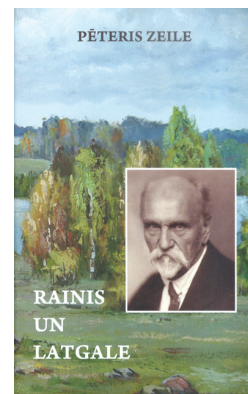
Dzeja. Apgāds „Zvaigzne”, 2012.

Dzejnieka, tulkotāja un izdevēja (žurnāls *Kentaurs*, izdevniecība „Minerva”) jaunākais dzejoļu krājums, kuŗā sakopoti dzejoļi, kas tapuši pēdējā desmitgadē.

Pēteris Zeile.
Rainis un Latgale.

Latgales Kultūras centra izdevums.

Autors, prof. Pēteris Zeile šai darbā plašāk atklāj Raini kā cilvēku, dzejnieku, plaša mēroga darbinieku. Taču noteiktās saiknēs ar galveno tēmu – Latgali, tās radītajiem iespaidiem, kas nozīmīgi Raiņa dzīvē.

LATVIEŠI AMERIKĀ

Pasaules vienotības dienas svinības Klīvlāndē

Klīvlāndes Kultūras dārzu federācija 26. augustā vērienīgi svinēja 65. Pasaules vienotības dienu. Svinības plānoja trīs personu komiteja, latviešus tajā pārstāvēja Anda Kuka (*Anda Cook*), viena no federācijas viceprezidentēm.

Sarīkojumā Rokefellera parkā ieradās gandrīz 400 dalībnieku. Svi-

ASV pavalstniecības piešķiršanas ceremonija. Programmas brošūrā divās fotogrāfijās bija redzami izcili latvieši, kuri piedalījās iepriekšējo gadu parādēs. Ar pateicību tika pieminēta Alena Ilmāra Reņķa meita Laura Sempļa un Silvija Rūtenberga par viņas viziju un neatlaidību latviešu Kultūras dārza radīšanā

Foto: Ilze Resne

Latvijas karoga godasardze ar pavadoņiem tautību parādē Klīvlāndes Kultūras dārzā. No kreisās: Ināra Zariņa, Larisa Leikala, Francis Bauers, Juliana Leikala, Silvija Resne, Vilmārs Kukainis, Dzintra Kukaine

nības ievadīja tradicionālā smilšu pievienošanu kopējai urnai, šoreiz no jaunajiem albāņu un chorvatu Kultūras dārzēm. Taču galvenais notikums bija visu Kultūras dārzā pārstāvēto tautu karogu parāde. Latvijas karogu nesa Francis Bauers, viņu pavādīja četri Rešņu, divi Kukaiņi ģimenes pārstāvji un Ināra Zariņa. Parādi noskatījās vairāki latvieši, un tā beidzās īru Kultūras dārzā, kur notika svētku akts. Galvenais runas teicējs bija Klīvlāndes pilsētas galva Frenks Džeksons (Frank Jackson). Dejoja īru dejtāji, dziedāja Havkenas (Hawken) skolas koris, tika lasīti īru dzejoļi. Akta nobeigumā notika svinīga

un izveidošana.

Mūsu Kultūras dārzs ir uzņemts un pievilcīgs. Pie tā bija novietoti pieci lieli puķu podi. Pie Latvijas karoga apstājās vairāki autobusi un trolejbusi, aizsprostojot ceļu, tomēr neviens neuztraucās un neaturēja. Vairāki apmeklētāji fotografējās pie Nameja gredzena ieraksta un daži, arī melnādaini ceļa strādnieki, lūdza pastāstīt par citām no Latvijas atvestajām skulptūrām. Talcinieki sprieda, ka Nameja gredzena skulptūrā ierakstīto tekstu varētu izlasīt labāk, ja to neiekrāsotu ar zelta krāsu, bet burtus un Latvijas karti ieskrāpētu dziļāk.

Vilmārs Kukainis

Rudenim tuvojoties, Indianapolisas Daugavas Vanagu apvienības vadītāji sāk plānot gadskārtējo pikniku „Cūku bēres”. Šogad tās notika 25. augustā Indianapolisas latviešu sabiedriskā centra īpašumā.

Sarīkojuma dienā laiks bija ārkārtīgi sutīgs un karsts. Rīkotāji galdus novietoja gan centra laukumā, gan Rīgas zālē, bet jau pašā piknika sākumā pie āra galdiem sēdēja tikai daži apmeklētāji. Gandrīz visi piknika dalībnieki meklēja patvērumu patīkami vēsinātajās centra telpās.

Saimnieki Māris Kārklīns un Varis Grāpis cūciņu sāka cepināt jau rīta agrumā, bet cepeti lietpratīgi sagrieza un sadalīja Elmārs Bērziņš, Andris Bērziņš un Mārtiņš Pūtelis. Pārējo aizdam vajadzīgo sagādāja un ēdienu pasniegšanai sagatavoja Ruta Kārklīņa ar čaklām palīdzēm Noru Ceriņu, Rasmu Kanci, Irēni Kreili, talkā aicinot jaunietes – Silviju Kreili, Astrīdu Kreili, Tiju Pūteļi un Intu Eilandi. Pēc pusdienām jaunās daiļas meitenes pasniedza saldo ēdienu.

Tāpat kā citus gadus netrūka „neiztukšojamās” alus un vīna glāzes, kas vairoja omulību. Notika arī tradicionālā izloze ar trim naudas laimestiem. Šis izlozes allaž gaidīto pēdējo laimestu – cepto cūkas šņukurīti – ieguva Maija Dabara. Laimestu, kā jau pienākas, viņa ziedoja vīram Jānim.

Tradicionālais pikniks Indianapolisā vēsti par rudens tuvošanos un pēc klusākiem vasaras mēnešiem sarīkojumu sezonas sākumu. Sarīkojumā apmeklētāju bija krietns pulks un

Kā gan bez cūku bērēm!

Foto: Zigurds Kārklīns

Svarīgs brīdis – cūkas šņukura izloze; Gunārs Kancs (pa labi) un Māris Kārklīns

Foto: Zigurds Kārklīns

Jānis Dabars apbrīno laimestu

viens otrs esot ciemojies līdz pavēlai vakara stundai. Ieradās ciemiņi no vairākām Indianas

pilsētām un pat no citām tuvākajām pavalstīm.

EVK

PAR ATBALSTU SIBIRIJAS LATVIEŠIEM

Vairākas LELBA draudzes savas šī gada Aizvesto piemiņas dienas dievkalpojuma kolektīvu ziedoja palīdzības darbam Sibīrijas latviešiem. Par to šīm draudzēm un draudžu darbiniekiem sirsnīgs paldies! Ne-raugoties uz Sibīrijas neapņemamo plašumu un to, ka droši vien nemaz nav iespējams apzināt visas tās vietas, kurās ir atrodama latviešu piemiņa, kā arī zīmes par latviešu ciešanām Sibīrijā, tomēr šis darbs nepārtraukti turpinās.

Katru gadu uz Sibīriju dodas kinorežisores Dzintras Gekas vadīta grupa, kas tur meklē un atrod vietas, kur ir dzīvojuši, cietuši, gājuši bojā vai vēl arvien dzīvo mūsu tautai piederīgie. Šīs grupas dalībnieki arī iepazīstina sibīriešus ar vēstures patiesībām par izsūtīšanām un staļinisma represijām. Tas tiek darīts, runājot ar vietējiem cilvēkiem un tiem rādot Dzintras Gekas filmēšanas grupas uzņemtas filmas, kurās ir bijusi iespēja redzēt

arī latviešiem ASV un Kanadā.

Šāds brauciens ir plānots arī uz nākamvasar. Daļa no Aizvesto Piemiņas dienas dievkalpojumu un citos sarīkojumos saziņotās naudas tiks izlietota šī brauciena un Dzintras Gekas vadītās grupas darba atbalstam. Bet ne tikai tam. Ar Sibīriju saistās arī citi mērķi. Piemēram, ar LELBA atbalstu Sibīrijā, Magadanā dzīvos un darbosies mācītājs Juris Simakins. Tāpat arī LELBA ir finansiāli palīdzējusi Lienei Salmiņai no Latvijas, kurā ilgāku laiku Krasnojarskā mācījusi latviešu valodu, izkārtot Krasnojarskas vietējiem iedzīvotājiem tikšanos ar Dzintru Geku un parādīt viņas filmu. Tas viss ir neatsverams atbalsts darbā, kas tiek veikts, lai saglabātu un godātu izsūtīto piemiņu ne tikai Sibīrijā, bet arī pašā Latvijā un latviešu kopienās plašajā pasaulē.

Prāv. Kārlis Žols, LELBA Atbalsta darba Sibīrijā nozares vadītājs

PAR LATVIEŠIEM KRASNOJARSKĀ

Kaut arī Krasnojarskas apgabalā latvieši jau pirms gadu simta sāka domāt par savas kultūras, valodas saglabāšanu, dažādu vēstures notikumu rezultātā šie pūliņi tika traucēti vai pilnībā pārtraukti. Tad nāca represiju vilnis, kas Sibīrijas plašumos aiznesa krietnu pulku latviešu, no kuriem daudzi tomēr palika uz dzīvi Krievijas plašumos arī pēc Padomju Savienības sabrukšanas vai vismaz līdz tai. Pirmajos Latvijas republikas neatkarības atgūšanas gados bija pēdējais repatriācijas vilnis, bet palicēji Aleksandra Lielā vadībā izveidoja Krasnojarskas latviešu biedrību ar mērķi saglabāt kultūru, tradīcijas, valodas prasmes, rezultātā pēc vairāku gadu pūliņiem, komunikācija ar Latvijas pārstāvjiem tika izveidota tik laba, ka ar skolotājiem no Latvijas tika piešķirtas īpašas stipendijas, lai tie dotos pie tautiešiem Sibīrijā mācīt latviešu valodu.

Ar laiku mainījās financētāji, programmas, kas nodrošināja

skolotāja ierašanos un uzturēšanos Krasnojarskā, Lejas Bulānā (latviešu ciemats uz dienvidiem no Krasnojarskas), ar laiku Lejas Bulānas iedzīvotāju skaits saruka, līdz pārtrauca skolotāju turp sūtīt. Šodien Krasnojarskas apgabalā mācību gada laikā Krasnojarskā uzturas viens skolotājs, par kuršu Latvijā rūpējas Latviešu Valodas aģentūra, Krievijas pusē Krasnojarskas latviešu biedrībai „Dzintars”, nodrošinot istabiņu kādā no latviešu izcelsmes ģimenēm, kā arī parūpējoties par vīzas kārtotāšanu. Blakus Krasnojarskai, Ačinskā pulcējas latgaļi, savu kultūru un valodu saglabādami arī tuvējo rajonu latgaļu ciemos.

Es, Liene Salmiņa, skolotājas gaitās uz Krasnojarsku devos tāpēc, pirms četriem gadiem līdzīgi pavadīju vienu gadu Omskas apgabala latviešu ciemā Kurzemes Ozolainē, kur iemilēju šīs zemes plašumus, iemilēju savu darbu tieši Krievijā raksturīgajā formā: radošas

izpaušmes, neiedomājami risinājumi un rezultāti, ļoti interesanti cilvēki, vēstures un sevī izziņāšana parāllēli tiešajam darba procesam. Lai arī mana dzimtene ir Latvija, dzīves izziņāšanas kāre periodiski mani aizved tālāk no tās, tajā pašā laikā, saglabājot manu darbu, latviešu valodas skolotājas amatu. Atmiņas no pirmā gada Krievijā bija tik spilgtas, ka vēlējos iepazīt vidi un latviešus Krievijā tālāk, tikai šoreiz pilsētā, vienlaicīgi apvienojot arī vēlmi pabūt apvidū, kur kādreiz izsūtījumā savu laiku pavadīja daži manas ģimenes pārstāvji, tāpēc izmantoju Latviešu valodas aģentūras piedāvāto programmu darbam Krasnojarskā latviešu nacionālajā biedrībā „Dzintars”.

Skolotāja plūss, strādājot Krasnojarskas apgabalā, ir ciešā saikne ar Latviju. Pateicoties interneta pieejamībai gandrīz visur un vienmēr arī Krievijā, skolotājs viegli var kontaktēties,

(Turpināts 17. lpp.)

(Turpināts no 16. lpp.)

PAR LATVIEŠIEM KRASNOJARSKĀ

uzzināt par aktuāliem jauniešiem Latvijā, rezultātā arī biedrības dzīve kļūst raibāka. Tā bez pamatnodarbibām, kurās ietilpst gan valodas apguve divos līmeņos, gan dziesmu, danču un tradicionālo rokdarbu nodarbibas, 2011./2012. mācību gadā paguvām piedalīties LNT rīkotajā 18. novembra akcijā, nofilmējot nelielu grupu, kas dzied Valsts himnu Krasnojarskā (iesūtītos video raidīja 11. novembra krastmalā svētku vakarā). Vairākkārt dodoties izbraukumos uz latviešu vai latgaļu ciemiem Krasnojarskas apgabalā, ierakstītas dažādas intervijas, sarunas, kuŗas tālāk nosūtītas profesorei Lidijai Leikumai filoloģijas jautājumu pētīšanai, savākti informatīvi materiāli mūzejam „Latvieši Pasaulē”, ar režisora Rolanda Kalniņa piekrišanu nacionālā kino nedēļā Krasnojarskā parādīta filma „Četri balti krekli”, biedrības bibliotēkā krietni bagātināti krājumi ar

latviešu filmām gan no Kino centra, gan ar Vairas Strautnieces gādību no Juŗa Podnieka studijas, ar LELBA palīdzību veiksmīgi organizēta tikšanās ar Dzintru Geku un pārējo Sibīrijas bērnu grupu, tikšanās reizē pagūstot gan uzdāvināt piemiņas plāksni Krasnojarskas vēstures mūzejam, gan noskatīties filmu „Piemini Sibīriju” kinoteātrī, attīstot kopīgas sadarbības idejas par iespējām nākamā gada braucienam.

Izsaku lielu pateicību un sirsnīgu paldies par finansiālo atbalstu. Šķiet, ka jau šī viena reize izveidoja pozitīvu, dialogu rosināšu vidi tālākai sadarbībai! Manuprāt, tas ir lieliski, šķiet, ka tas ir labākais rezultāts, ko tautieši Sibīrijā varēja saņemt: ne tikai filmas parādīšana, informācijas nodošana caur to, bet kopīgas nākotnes ieceres... paldies! Cieņā, ar sveicieniem no Latvijas, bet ar Sibīriju sirdī **Liene Salmiņa**

Liene Salmiņa ar Krasnojarskas latviešiem

Mēs gribam, lai Latvijā dzimtu vairāk bērnu!

Ventspils novadā Ancē 30. augustā svinīgi un sirsnīgi tika atklāta vides reklāma dzimstības veicināšanai. Atklāšanā piedalījās Ances pagasta vecākā Aira Kaijaka, Ventspils novada domes priekšsēdis Aivars Mucenieks, ev. lut. draudzes mācītājs Valters Ozoliņš, kuplā pulkā ancenieki un ciemiņi. Vides reklāmas plakāts novietots Ancē uz Ances Blāzmas ceļa blakus pagasta mājai un ambulancei. Plakāta vienā pusē ir vidējās paaudzes deju kopas „Ance” fotografija ar uzrakstu: „Mēs gribam, lai Ancē dzimtu vairāk bērnu!”. Plakāta otrā pusē redzams desmit gadu vecās Esteres Raikstiņas zīmējums. Uz tā ir uzraksts „Mēs gribam, lai Latvijā dzimtu vairāk bērnu!”

Garāmbraucēji piebremzēja savus auto, lai apskatītu plakātu.

Estere Raikstiņa atklāšanas ceremonijā emocionāli deklamēja Jāņa Petera dzejoli „Dzimtene”:

*Vai tu zini, kas ir Latvija?
Tā ir zeme, mana dzimtene.
Vai tu zini, kas ir dzimtene?
Tā ir zeme, kur es piedzimu.*

Vai tu zini, kā es piedzimu?

Tā kā puķuzirnis uzziedēju māmiņai,

Tā kā puķuzirnis apvijos ap tētiņu.

Aivars Mucenieks dalījās atmiņās par Ventspils novadā veikto SKDS dzimstības veicināšanas pētījumu un priecīgi ziņoja, ka jaundzimušo skaits šī gada pirmajos astoņos mēnešos palielinājies par vairāk nekā 50%, salīdzinot ar tādu pašu laikposmu 2011. gadā. Mācītājs Valters Ozoliņš kopā ar visiem sarīkojuma dalībniekiem aizlūdza par Latviju, kā arī lūdza Dievu atvērt acis Latvijas valsts vadītājiem un politiķiem, lai viņi darītu visu nepieciešamos ģimeņu atbalstam un dzimstības veicināšanai. Dr. Rauls Vēliņš sevišķi pateicās Ances un Jūrkalnes aptaujas dalībniecēm, teica, ka būtu gatavas laist pasaulē vēl vienu bērnu tikai latvisku, patriotisku jūtu vadītas.

Paldies Andrim Norītim par glītajiem plakātiem un Mairai Čakstiņai par fotografijām, vislielākā pateicība Ances sirdsbal-sij Airai Kajakai.

Rauls Vēliņš

Foto: Maira Čakstiņa

AR IELĪKSMOTU SIRDĪ UN CERĪBU NĀKOTNĒ

Draudžu, ģimeņu un bērnu svētki Piesaulē

Bostonas Trimdas draudzes lauku īpašums bija pirmais, ko nopirka latviešu iebraucēji Amerikā pēc Otrā pasaules kara. Pēc kopplatības (360 – 380 akri) tas vēl arvien ir lielākais.

Ģimeņu un bērnu svētki Piesaulē jau kļuvuši par tradīciju. Pagājušā gada viesuļvētra piespieda svētkus atsaukt, citādi šis jau būtu trešais gads. Svētku apmeklētāju kodols ir ģimenes ar mazajiem bērniem. To visbiežāk simbolizēja mazais Daniels, kuŗš ēdienu reizēs citīgi rāpoja pa ēdamzāli, mēģinā-dams tikt citiem līdz.

Plašā svētku norise sākās jau piektdienas vakarā ar reģistrēšanos, vakariņām un jautro vakaru. Sestdien pēc brokastīm svētkus atklāja mācītāja Jogita Mazura ar Trimdas draudzes priekšnieci Sarmu Puriņu. Bijušais draudzes priekšnieks Ivars Galiņš vadīja pārrunas par tematu „Pastaiga pa Piesaulē pagātnes pēdām”.

Pirms turpat 60 gadiem, Piesaulē inkorporācijas dokumentu parakstījuši māc. Alberts Galiņš, Aleksandrs Lūļa, Bernhards Skulte, Jānis Galiņš, Aleksandrs Cirulis, Arvīds Lukstiņš, Arvīds Kļaviņš un Žanis Feldmanis. Četras šo ģimeņu atvases piedalījās svētkos, ieskaitot Piesaulē baznīcas projektētāju un cēlāju atvaļināto ASV gaisa spēku pulkvedi Dzintaru Lauri.

Pārrunu gaitā tika pieminētas personas un ģimenes, kas bijušas nozīmīgas Piesaulē vēsturē. Celtnieks Edgars Eglītis, arhitekts Arvīds Lukstiņš, kuŗš izplānoja kabīņu atrašanās vietas. Inženieris Viktors Sils, Piesaulē ūdens sistēmas plānotājs.

Pēršanās Sila pirti ir gadu gaitā bijusi viena no Piesaulē atrakcijām ar kailskrējienu uz ezeru... Piesaulē baznīcas cēlāji Dzintars Lauris ar brāli Daini Lauri, arhitekti Vitolds Vītols, Kārlis Grinbergs, Arvīds Lukstiņš. Tēlnieks Roberts Maurs, baznīcas solu autors Reinis Birzgalis, dažādu darbu veicēji Žanis Feldmanis, Jūlijs Lauris, Jānis Krastiņš, Alberts Eglītis, Aina Kusiņa, no daudzajiem minot tikai dažus.

Piesaulē notikuši arī globālie sarīkojumi, piemēram, 2x2 nometne 1983. gadā. Divi Baltiešu jaunatnes kongresi, pirmais 1987. gadā, baznīcas apgabala konferences, Daugavas Vanagu salidojumi, skautu un gaidu nometnes.

Mēģināja sastādīt Jāņu sarakstu, kas bijuši Piesaulē. Te tika pieminēti aktieris un lugu autors Jānis Lejiņš, komponists, ērģelnieks Jānis Spalviņš, rakstnieks Jānis Klīdzējs, kuŗš, no Kalifornijas atbraucis, Bostonas apskates vietā vēlējās redzēt Piesauli, Latvijas valstskomandas vārtsargs Jānis Bebris, olimpiskais un pasaules čempions, šķēpraidis Jānis Lūsis. Nacionālā teātra aktieris Jānis Skanis, trīs paaudžu Jāni Galiņi. Saraksts palika nenobeigts.

Mācītāja bija sagatavojusi atjautīgu un izglītojošu Bībeles mīklu minēšanu ar zīmētiem plakātiem. Lia Dilba vadīja vairākas norises bērniem, kā lāternu darināšanu ugunskuram un baznīcas izdaiļošanu.

Īpaša atrakcija bija demonstrējums, kā senos laikos notikusi mežu ciršana, kur baļķus ārā no meža vilkuši vērsi (*Oxen logging*). Vērsu „viesošanas”

bija izkārtojis Aivars Galiņš. Viņš isumā informēja par gaidāmiem Piesaulē uzlabojuma projektiem, piemēram, ezera padziļināšanu. Bet tas ir cits stāsts. Tagad vērsu un zirgu izmantošana atkal kļuvusi populāra vietās, kur ekoloģiski nav vēlama traktoru klātbūtne. Šis process gan ir divtik dārgs.

Par alus brūvēšanu stāstīja Pēteris Auģis (*Blue Hills Brewery* līdzīpašnieks) un mācītāja Jogita Mazura par alus nozīmi tautas medicīnā un kosmētikā. Dalībniekiem bija iespēja nogaršot vairākas alus šķirnes. Bija arī tāds, kas nekādu starpību nespēja izgaršot.

Latvisko cimdu adīšanu demonstrēja *Marylyn Matthewman*, amerikāniete, kuŗas senči iebraukuši Amerikā Pirmā pasaules kara laikā. Viņa latvisko cimdu paraugus atradusi kādā etnogrāfijas grāmatā un nolēmusi nopietni nodoties šim darbam.

Vēl bija peldēšanas un sporta nodarbibas, gatavošanās ugunskuram. Tad sekoja pats ugunskurs.

Svētdienas ritā bija paredzēta vingrošana Gītas Līgures vadībā, „Dziesma par Piesauli” un dievkalpojums. Dievkalpojumam mācītāja bija sagatavotas dziesmu lapiņas ar dziesmām un tekstiem, kas piemēroti bērniem.

Pēc pusdienām sākās atvadīšanās no saules apmirdzētajām dienām, kas aizvadītas latviskā vidē un Piesaulē dabas krāšņumā. Cerēsim jaunās ģimenes ar bērniem redzēt Piesaulē nākamgad. Tad mazais Daniels varēs citiem skriet pa priekšu.

Ivars Galiņš

SARĪKOJUMI/DIEVKALPOJUMI

SARĪKOJUMI

BOSTONA (MA)

• 11. septembrī plkst. 7.00 Trimdas draudzes zālē (58 Irving Street, Brookline) Latvijas Dailes teātra aktiešu izrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili”, režisors Kārlis Auškāps. Ieeja \$20, skolēniem brīva. Informācija, zvanot Maijai Priedei, tālr.: 781-329-7491. Rīko Mākslas draugi Bostonā.

• 15. septembrī plkst. 9.30 mācību sākums Bostonas latviešu skolā (58 Irving Street, Brookline, MA) Trimdas draudzes telpās. Jaunas ģimenes lūgtas pieteikt audzēkņus iepriekš, rakstot vai zvanot skolas pārzinei Krisītei Skarei, e-pasts: krissysskare@gmail.com, tālr.: 978-590-5540 vai 617-524-1204). BLS meklē 1. klases audzinātāju, lūgums sazināties ar pārzini. Informācija: www.blskola.org

CIEMS LATVIJA (MI)

• 22. septembrī plkst. 4.00 ciema Latvija 45. gada svētki un koņa „Ciema balis” 25. gada svētki. Būs programma un cienasts.

ČIKĀGA (IL)

• 20. septembrī plkst. 11.00 Miķeļa tirgus latviešu namā (4146 N. Elston Ave). Ieeja brīva, pusdienas \$10.00. Plkst. 3.00 filmas „Mazie laupītāji” izrāde par vismaz 7 dolaru ziedojumu; bērniem ieeja brīva.

DETROITA (MI)

• 9. septembrī pēc dievkalpojuma vanadžu Rudens sarīkojums, piedalīsies Detroitas sv. Pāvila draudzes ansamblis „Birze” (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI). Būs siltas pusdienas, vīns, kafija un izloze. Dalības maksa: \$15.00.

FILADELFIJA (PA)

• 7. septembrī plkst. 7.00; 8. septembrī no plkst. 2.00; 9. septembrī no plkst. 2.00 līdz 5.00 latviešu un amerikāņu jauno mākslinieku darbu izstāde „30 zem 30/30 under 30” Brīvo latvju biedrības telpās (531 North 7th Street); saviesīgs vakars, latviešu audumu, izšuvumu, rotu izstāde.

• 15. septembrī *German Society of PA* rīko *Oktoberfest 2012*. Svinības sāksies plkst. 2.00, būs vacu ēdieni, mūzika, saviesīga dzīve. Filadelfijas Brīvo latvju biedrība no plkst. 12.00 līdz 5.00 stūrā dārzā piedalīsies lietoto mantu tirdziņā. Lūgums ziedot mantas tirgošanai un pieteikt, zvanot Jolantai, tālr.: 917-544-2033. <http://www.germansociety.org/oktoberfest.html>

• 22. septembrī plkst. 6.30 vakarā Filadelfijas Daugavas Vanagu apvienības Rudens balle Brīvo latvju biedrības telpās. Aukstā galda vakariņas, *Billy Aust* deju mūzika; dalības maksa (vakariņas un balle) \$30. Vēlams iepriekš pieteikties, zvanot apvienības priekšniekam. tālr.: 484-842-1498.

Ziņas un jaunumi par BLB jubilejas gada notikumiem: www.latviansociety.com Informācija par jau notikušajiem sarīkojumiem 120 gadu jubilejā: www.fblb120.blogspot.com

KLĪVLANDE (OH)

• 9. septembrī mācību sākums latviešu skolā.

• 13. septembrī koņa koncerts *Miami University* (222 Presser Hall 501 South Patterson Ave, Oxford, OH 45056).

• 15. septembrī plkst. 6.00

vanadžu gadskārtējais bazārs Apvienotās draudzes lielajā zālē (1385 Andrews Ave. Lakewood, OH). Būs bufete, priekšnesumi, rudens iepirkumu galds un loterija; sarīkojuma atlikums aprūpes darbam. Dalības maksa (ar vakariņām) \$15.00. Informācija, zvanot vanadžu priekšniecei Vītai Reinekai, tālr.: 440-268-8357. Auto varēs novietot Mazonu laukumā.

• 15. septembrī vanadžu bazārs.
• 19. septembrī pensionāru sanāksme.

LANSINGA (MI)

• 15. septembrī Lansingas latviešu vienības golfa spēles *Timber Ridge Golf Club* (16339 Park Lane Rd., East Lansing, MI, tālr.: 517-339-8000, timekļa adrese: www.golftimberidge.com). Reģistrācija plkst. 10.00 no rīta, sacensības sāksies plkst. 11.00. Dalības maksa \$60 personai (ieskaitīti golfa ratiņi ar GPS sistēmu un maltīte pēc spēlēm). Golfa sacensību atbalstītāji un labvēļi laipni lūgti vakariņās kopā ar sportistiem plkst. 4.00; dalības maksa \$20 personai. Jāpiesakās līdz 5. septembrim, zvanot vai rakstot Ligītai Ķepītei, tālr.: 517-930-9131, epasts: ligita@voyager.net; Jurim Morusam, tālr.: 517-755-9485, e-pasts: georgemoruss@gmail.com; Valdim Vitolam, tālr.: 517-331-2546, e-pasts: valdis44@gmail.com vai Girtam Austrīņam, tālr.: 517-349-5624, e-pasts: gigauss@comcast.net

LOSANDŽELOSA (CA)

• 22. septembrī plkst. 1.00 nama talka (1955 Riverside Dr. Los Angeles CA 90039-3704).

MILVOKA (WI)

• 6. septembrī plkst. 11.00 pensionāru biedrības saiets un pusdienas.

• 9. septembrī mācību sākums Plkv. Oskara Kalpaka latviešu skolā.

• 23. septembrī plkst. 12.00 draudzes Rudens sarīkojums latviešu namā (8845 W. Lynx Ave. Milwaukee, WI 53225).

• 15. septembrī plkst. 7.00 Latviešu organizāciju apvienības Minesotā (LOAM) 10 gadu jubilejas svinības latviešu draudzes nama lielajā zālē (3152 – 17th Ave. S., Mineapolē, tālr. 612-722-4622). Koncertā soliste Sandra Ķuze dziedās patriotiskas un mīlestības dziesmas, kā arī tautasdziesmas kokles un klavieru pavadījumā; pianiste – Helēna Gintere. Būs kafijas galds. Dalības maksa: \$20, studentiem \$5, skolēniem ieeja brīva.

ŅUJORKA (NY)

• 15. septembrī plkst. 4.00 Dailes teātra aktiešu izrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili” Ņujorkas Latviešu draudzes baznīcas telpās Jonkeros (254 Valentine Lane). Ieeja \$25. Informācija, zvanot vai rakstot Baibai Pinnei, tālr.: 917-270-4786 e-pasts: pininis@banet.com www.nylatvian.org

• 22. septembrī plkst. 2.00 Ņujorkas Daugavas Vanagu apvienība atklās 2012./2013. gada sezonu (115 W. 183 Str., Bronx), izrādot producentes Antras Cilinskas dokumentār filmu „Par mani, draudziņ, nebēdā!” (Juŗa Podnieka studija) par „Čikāgas piecišiem”. Filmai pievienots „Čikāgas piecišu” 50 gadu jubilejas 30 minūšu koncerts Nacionālā teātrī Rīgā. Saimnieces Terēzes Apsītes gatavotas pusdienas; virtuvē varēs iegādāties dažādus

mājās gatavotus gardumus. Dalības maksa \$15.00.

PRIEDAINE (NJ)

• 8. septembrī plkst. 10.30 volejbola sacensības „Kursas kauss”. Aicināti ierasties arī individuāli dalībnieki; vienības sāks veidot plkst. 9.00. Vakarā balle, nākamā dienā peldēšanās *The Jersey Shore* plūdmalē. Informāciju iespējams iegūt, zvanot Jānim Ģigam, tālr.: 908-272-4580, kabatas tālr.: 908-931-1228 vai Aivaram Bāram, tālr.: 862-812-1067; e-pasts: info@njkursas.com

• 16. septembrī plkst. 2.00 Latvijas Dailes teātra aktiešu viesizrāde – Raimonda Staprāna luga „Gūsteknis pili”.

SAGINAVA (MI)

• 8. septembrī plkst. 3.00 Saginavas latviešu kluba gadskārtējais „Ruksīša mielasts” J. Skābarža lauku īpašumā (3630 E. Curtis Road, Birch Run, MI); būs ruksīša cepetis ar piedevām, dzērieni jāņem līdzi. Dalības maksa \$20.00 personai, vidusskolas bērniem par brīvu. Pieteikties līdz 4. septembrim, zvanot: J. Skābardim, tālr.: 989-777-1607 vai R. Martinsonei, tālr.: 989-792-9716. Čekus izrakstīt ar norādi *Latvian Club of Saginaw*.

SIETLA (WA)

• 8. septembrī Sietlas latviešu 11. golfa sacensības. Informācija: Rolands Abermanis, tālr.: 425-398-9145; e-pasts: letinsh.rol@frontier.com Informācija: www.seattlelatviancenter.com

VASINGTONA (DC)

• 9. septembrī plkst. 9.15 mācību gada sākums Vasingtonas draudzes latviešu pamatskolā; plkst. 12.00 skolotāju un vecāku sapulce. Skolā tiek gaidītas visas ģimenes, kuŗas vēlas audzināt bērnus kristīgā garā, latviskā vidē un sadraudzībā. Mācības notiek katru svētdienu no plkst. 9.15 līdz 1.00 pēcpusdienā. Skolā pieņem bērnus no četri gadu vecuma; bērniem līdz 4 gadiem notiek „zaķišu nodarbības”. Skolas pārzine: Aija Celma-Evana; pārzines vietnieks: Mārtiņš Zvaners, administratore: Kristīne Allena. Informāciju var iegūt, rakstot: dclatviesuskola@gmail.com

• 14. septembrī plkst. 8.00 Dailes teātra viesizrāde Raimonda Staprāna „Gūsteknis pili” Vašingtonas latviešu ev. lut. draudzes namā (400 Hurley Avenue, Rockville, Maryland 20850); Ieeja \$25.00; skolēniem līdz 16 gadiem brīva. Kontaktpersona A. Juberte, tālr.: 301-814-1080.

• 23. septembrī pēc dievkalpojuma *Oktoberfest* laukumā aiz latviešu nama. Būs cienasts, atspirdzinājumi, mūzika. Līdz ar šo sarīkojumu sāksies līdzekļu vākšana. Padome un Līdzekļu vākšanas komiteja aicina draudzes locekļus un labvēļus atbalstīt draudzes Piebūves fondu ar solījumu piedalīties „\$15 mēnesi” akcijā. Ieejas ziedojums, kas tiks veltīts draudzes nama Piebūves fondam, ir \$25 pieaugušajiem. Bērniem ieeja brīva. Tie, kuŗi pieteiksies 2012.-13. gada akcijai un iemaksās vismaz \$30 (divu mēnešu maksu) vai samaksās \$180 vai vairāk sarīkojumā ieeja brīva. Latviešu organizācijas Vašingtona, DC (LOV) laipni aicina apmeklēt šo sarīkojumu.

DIEVKALPOJUMI

• **Bostonas latv. ev. lut. Trim-**

das dr. (58 Irving St., Brookline, MA 02445): dievk. **9. sept.** ar dievg., **16. sept., 23. sept., 30. sept.** Dievk. sākas plkst 11.00. Māc. J. Mazura.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Kvēkertaunā** (424 Juniper St., Quakertown, PA 18951): **9. sept.** plkst. 2.00 dievk., pēc dievk. kafija. **23. sept.** plkst. 2.00 dievk., pēc dievk. kafija. **7. okt.** plkst. 2.00 Pļaujas svētku dievk., pēc dievk. kafija. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Bukskauntijas un apk. latv. ev. lut. dr. Lankasterā Mt. Calvary Lutheran Church** (308 East Petersburg Rd., Lititz, PA 17601): **16. sept.** plkst. 3.00 Pļaujas svētku dievk. Māc. Dr. R. Ziedone un emer. māc. Dr. A. Ziedonis.

• **Detroitas Sv. Pāvila latv. ev. lut. dr.** (30623 W. Twelve Mile Road, Farmington Hills, MI): **9. sept.** dievk. ar dievg., pēc dievk. vanadžu Rudens sarīkojums. **16. sept.** dievk. **23. sept.** dievk. ar dievg., pēc dievk. draudzības stunda. **30. sept.** dievk., Latvijas Universitātes atcere. Dievk. sākas plkst. 10.00 no rīta.

• **Dienvidkalifornijas latv. ev. lut. dr.** (1927 Riverside Dr. Los Angeles, CA 90039-3704): **16. sept.** plkst. 11.00 dievk., māc. A. Ozoliņš.

• **Filadelfijas latv. ev. lut. Sv. Jāņa dr.** (301 N. Newtown Street Road, Newtown Square, PA 19073, tālr.: 610-353-2227): **9. sept.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. Pēterā Rabanes referāts. **16. sept.** plkst. 11.00 dievk., māc. D. Kaņeps. **23. sept.** plkst. 11.00 dievk. Vilmingtonā (1530 Foulk Rd. – Rt. 261) dievk. ar dievg. plkst. 3.00; pēc dievk. kafijas galds.

• **Grandrapidu latv. ev. lut. dr.** (1780 Knapp Street NE, Grand Rapids, MI 49505; tālr.: 616-361-6003): **9. sept.** plkst. 10.00 dievk.; pēc dievk. kafija un sadraudzība. **23. sept.** plkst. 10.00 dievk.

• **Kalamazū latv. apv. ev. lut. dr.** (122 Cherry Hill St., Kalamazoo, MI 49996). Māc. B. Puiķe.

• **Klivlandes latv. ev. lut. Apvienotās dr.:** **9. sept.** plkst. 11.00 dievk. Baptistu dr. dievk. notiek svētdienās plkst. 2.30.

• **Lansingas latv. ev. lut. dr.:** **9. sept.** plkst. 2.00 dievk. *University Lutheran Church* (1020 S. Harrison Road, East Lansing, MI), māc. A. Greiema (Graham); pēc dievk. kafijas galds.

• **Mančesteras latv. ev. lut. dr.** (21 Garden St., Manchester, CT 06040): **23. sept.** plkst. 12.15 dievk., prāv. Dāvis Kaņeps. Dr. priekšn. A. Grase, tālr. 860-649-1362.

• **Milvoku latv. ev. lut. Sv. Trīsvienības dr.** (1853 N. 75th Street, Milwaukee, WI 53213, tālr.: 414-258-8070): **9. sept.** dievk. ar uzrunu bērniem. Mācību sākums Plkv. Oskara Kalpaka latviešu skolā. **11. sept.** plkst. 7.00 draudzes padomes sēde. **16. sept.** dievk. angļu val. ar dievg. un uzrunu bērniem. Bībeles stunda angļu val. **23. sept.** dievk., pēc dievk. plkst. 12.00 draudzes Rudens sarīkojums latviešu namā. **26. sept.** plkst. 7.00 vakarā sanāksme pie kamīna.

• **Mineapolis un St. Paulas latv. ev. lut. dr.** (3152 17th Ave S, Minneapolis, MN 55407, tālr.: 612-722-4622): no 9. līdz 16. septembrim draudzē viesosies māc. Ojārs Freimanis. **9. sept.**

plkst. 10.00 dievk., māc. O. Freimanis; lekcija. 10. sept. plkst. 6.00 vakariņas ar māc. meklēšanas kom. locekļiem. 11. sept. plkst. 7.00 māc. tikšanās ar draudzes padomi. 12. sept. no plkst. 11.00 līdz 2.00 māc. runas stundas baznīcā. 13. sept. no plkst. 10.30 līdz 12.00 māc. O. Freimanis vadīs Bībeles stundu. 15. sept. plkst. 9.00 māc. O. Freimanis tiksies ar skolas saimi. **16. sept.** plkst. 10.00 dievk., māc. O. Freimanis, dziedās Sandra Ķuze; pēc dievk. sadraudzība. No 23. līdz 30. sept. draudzē viesosies māc. Raitis Jākobsons. **23. sept.** plkst. 10.00 dievk., māc. R. Jēkabsons; lekcija. 24. sept. plkst. 6.00 vakariņas ar māc. meklēšanas kom. locekļiem. 25. sept. plkst. 7.00 māc. R. Jākobsona tikšanās ar draudzes padomi. 26. sept. no plkst. 11.00 līdz 2.00 māc. runas stundas baznīcā. 27. sept. no plkst. 10.30 līdz 12.00 māc. R. Jākobsona vadīta Bībeles stunda. 29. sept. plkst. 9.00 māc. R. Jākobsons tiksies ar skolas saimi.

• **Ņubransvikas un Leikvudas latv. ev. lut. dr.:** **9. sept.** plkst. 1.30 dievk. ar dievg. draudzes baznīcā *Īstbransvikā* (12 Gates Ave, East Brunswick).

• **Ņujorkas latv. ev. lut. dr.:** **9. sept.** plkst. 10.30 dievk. Ņujorkas draudzes *Salas baznīcā* (4 Riga Lane, Melville NY); pēc dievk. visi laipni ielūgti uz pikniku.

• **Saginavas latv. ev. lut. dr.** (128 N. Elm Street). Dr. sekretāre Vija Āriņa, e-pasts: vijaarins@yahoo.com

• **Safrancisko latv. ev. lut. dr.** (425 Hoffman Ave): **9. sept.** plkst. 1.00 draudzes Dārza svētki (12635 Indio Ct, Saratoga). **16. sept.** plkst. 11.00 dievk. **23. sept.** plkst. 11.00 dievk.; pēc dievk. kafijas galds. Prāv. K. Zols. Inf: www.lvnc.org

• **Sentluisas latv. ev. lut. dr.:** katra mēneša trešā svētdienā plkst. 2.00 dievk. *Christ Lutheran* bazn. (#1 Selma Avenue, Webster Groves, MO 63119), māc. A. Kalniņa; pēc dievk. saiets ar groziņiem. Draudzes priekšn. I. Kalniņa, tālr.: 314-457-1830, e-pasts: kalninsis@charter.net

• **Sietlas latv. ev. lut. dr.** (11710 - 3rd Ave. N. E. Seattle, WA 98125): **9. sept.** plkst. 10.30 dievk. ar dievg. **16. sept.** plkst. 10.30 dievk. Māc. D. Cilne, tālr.: 206-674-9600; e-pasts: cilnis@earthlink.net Informācija timeklī: www.seattlelatvianchurch.org

• **Vašingtonas (DC) latv. ev. lut. dr.** (400 Hurley Avenue, Rockville MD 20850-3121, tālr. bazn.: 301-251-4151): **9. sept.** plkst. 11.00 ģimeņu dievk., pēc dievk. kafijas un grāmatu galds. 16. sept. plkst. 11.00 dievk., pēc dievk. kafijas galds. 23. sept. plkst. 11.00 dievk. 30. sept. plkst. 11.00 dievk. ar dievg.; pēc dievk. kafijas galds un jubilāru sveikšana. Māc. A. Vārsberga Pāža, tālr.: 301-293-2052; e-pasts: macavp@yahoo.com Informācija: <http://www.dcdraudze.org>

• **Vilimantikas latv. ev. lut. dr.:** **21. sept.** plkst. 11.00 dievk. ar dievg., māc. D. Salnīte; pēc dievk. kafijas galds lejas zālē.

Ziemeļkalifornijas latviešu ev. lut. draudze piešķirs

ARTURA JULLAS stipendijas

kopsummā līdz \$ 10 000 kā finansiālu atbalstu centīgiem universitātes, kolledžas vai kādas citas valsts atzītas augstākās mācībiestādes studentiem.

Stipendija domāta studentiem, kuŗi parādījuši ne tik vien labas akadēmiskas sekmes, bet arī interesi un spējas uzturēt un veicināt latviešu valodu, kultūru un sabiedriskās vērtības. Priekšroka Ziemeļkalifornijas un Amerikas rietumkrastā dzīvojošiem studentiem. Pieprasītājiem jāiesniedz savas dzīves apraksts ar sasniegumiem, aktivitātēm un nākotnes iecerēm. Pieprasījums un vismaz divu skolotāju vai sabiedrisku darbinieku atsaksmes iesūtāmas līdz š. g. **20. oktobrim** draudzes priekšniekam

Gvido Bergmanim
678 Daffodil Drive, Bencia, CA. 94510-3824
Tālr.: 707-748-0138, fakss: 707-748-0971
e-pasts: gbergsf1@aol.com

Vēlos iegādāties kokli.

Zvanīt Jolantai 917-544-2033

Zvaniet arī, ja paši gribat iemācīties spēlēt kokli. Iespējams izveidot koklēšanas pulciņu pie Filadelfijas Brīvo latvju biedrības.

Pārdodu īpašumu

Talsu novadā, skaistā vietā – māja, saimniecības ēkas, zeme un mežs 78,5 ha.
T. 371 26359770

VESELĪBAS APDROŠINĀŠANA

uz īsu vai ilgāku laiku
LATVIJAS CIEMIEM
CEĻOTĀJIEM UZ ĀRZEMĒM
Zvaniet:
RESNICK & ASSOCIATES
800-324-6520

**Pārdod labiekārtotu
3 istabu dzīvokli (88.7m²),
tuvu centram, Pārdaugavā
1. stāvā, apsargātā mājā
un pagalmā. Zvanīt:**

**Rīgā 371 28895541 – E. Lismanis
ASV 305 7316226 – A. Muižnieks**

Sieviete no Latvijas vēlas apkopt vecākus cilvēkus, palīdzēt mājās darbos (uzkopt telpas un apkārtējo teritoriju un citus darbus). Zvaniet uz norādīto numuru, lai vienotos par tikšanos
NY# 518-253-4764

Lasiet tīmeklī!

www.laiks.us

MATĪSS KUKAINIS

ADVOKĀTS AR TIESĪBĀM ASV UN LATVIJĀ.

- Mantošana.
- Īpašuma pirkšana un pārdošana.
- Meža apsaimniekošana un pārdošana.

Valņu iela 3, Rīga, LV-1050
matiss@sk-legal.com
+371 28390346

ADVOKĀTS

PĒTERIS JURJĀNS

Kārtoju nekustamo īpašumu atgūšanas, pārdošanas un dāvinājuma jautājumus Latvijā, kā arī mantojuma jautājumus.

ASV

38021 Euclid Avenue
Willoughby, OH 44094
Tel.: (440) 951-6665
Fakss: (440) 951-4797
jurjans@prodigy.net

LATVIJĀ

„Jaunvēji”, Salas pagasts,
Rīgas rajons LV-2105
Mob. tel.: (371) 29496870
Fakss: (371) 67502251
jurjans@apollo.lv

Lūdzu ievērot, ka mantiniekiem Latvijā ir jāpiesakās viena gada laikā.

**Meklējam pārvaldnieku Salas baznīcai,
Melville, NY. Brīvs dzīvoklis un atalgojums.
Zvaniet 631-253-3943 vai
sūtiet e-pastu: kanceleja@nydraudze.org.**

The NY Latvian Ev. Luth.
Long Island Church in Melville, NY
seeks a caretaker for the church.

Free apartment and salary.
Call 631-253-3943, or e-mail: kanceleja@nydraudze.org.

*Svinēsim ALJA Kongress Ņujorkā,
kur ALJA dibināta pirms 60. gadiem!*

Apmeklējiet mūsu tīmekļa lapu, kur jau tagad varat
**reģistrēties Kongresam un rezervēt hotelu istabas
New York Helmsley Hotelī:**

nyckongress12.virb.com

**PRIECĪGU DZIMŠANAS DIENU,
OMAMMA (MAMMA, DR. RASMA VITRUNGA)!**

MĒS TEVI MĪLAM!

*Daina, Silvija, Ingrīda,
Jana, Aiva, Kārlīts, Laila, Lāra, Gunārs*

**ALAs simtgades testamentāro novēlējumu fonds
ALA century bequest fund**

Novēlot kaut mazu daļu savā testamentā šim fondam, mēs liksim stipru un paliekošu pamatu latvietības uzturēšanai ASV, mēs celsim un sargāsim latvju tautu, valsti un kultūru. ALA dara daudz un mums visiem jāgādā, lai tā savu darbu turpinātu vēl ilgus gadus nākotnē.

Informācijas brošūra par šo fondu ir pieprasāma ALAs birojā,
400 Hurley Ave., Rockville, MD 20850. Tālr.: 301-340-1014, e-pasts: alainfo@alaua.org

**AMERIĀS
LATVIEŠU
PALĪDZĪBAS
FOND S**

**LATVIAN
RELIEF
FUND OF
AMERICA**

**IZDEVĪGI
APDROŠINĀJUMI**

JUMS

UN

JŪSU

ĢIMENEI

KOPŠ

1952. GADA

215.635.4137
info@LRFA.org
www.LRFA.org

SPORTS

Londonas Paraolimpiskajās spēlēs – zelts un augstā ceturta vieta

Londonā krāšņā un iedvesmojošā ceremonijā 29. augustā atklāja līdz šim vērienīgākās Paraolimpiskās spēles. Paraolimpiskās spēlēs 4280 sportistu no 166 valstīm sacenšas 20 sporta veidos tajās pašās sporta bazēs, kur notika Londonas Olimpiskās spēles 2012.

Atklāšanas sarīkojums Londonas olimpiskajā stadionā sākās ar atainotu Lielo sprādzienu, ko uzskata par Visuma sākotni, un fiziķa teorētiķa Stīvena Hokinga aicinājumu cilvēkam skatīties uz zvaigznēm, nevis zem kājām. Organizatori 70 gadu veco Hokingu nosauca par pasaulē vis-slaavenāko personību ar invaliditāti. Arsti Hokingam 1963. gadā prognozēja, ka viņam retas slimības dēļ atlicis dzīvot divus gadus. Tomēr zinātnieks arvien turpina strādāt, lai gan dzīves lielāko daļu ir paralizēts. Paraolimpisko spēļu atklāšanā Hokinga runāja ar balss sintezatora palīdzību.

Spēles oficiāli atklāja Anglijas karaliene Elizabete II, aicinot svīnēt gara iedvesmas svētkus, kas paraolimpiskās spēles izceļ citu sarīkojumu vidū. Olimpiskajā stadionā 80 000 skatītāju vidū bija karalienes mazdēls princis Viljams ar sievu Katrīnu, Lielbritānijas premjērs Deivids Kamērsons un Londonas mērs Boriss Džonsons.

Starptautiskās Paraolimpiskās komitejas prezidents Filips Kreivens uzsvēra, ka spēles sniedz iedvesmu, kas spēj izmainīt ikkatru cilvēku. Spēļu uguns iedegšanu uzticēja Lielbritānijas pirmajai Paraolimpisko spēļu čempionei Margarētai Moganai, kas zelta medaļu ieguva pirmajās Paraolimpiskajās spēlēs 1960. gadā. Spēļu uguni iededza no vairāk nekā 200 metalla ziedlapām veidotā lāpā. Atklāšanas sarīkojumā priekšnesumos iesaistījās vairāk nekā 3000 izpildītāju, kuŗu vidū daudzi bija ar invaliditāti.

Aigars Apinis – trīskārtējs paraolimpiskais čempions!

Latviju pārstāv Aigars Apinis (disks, lode), Liene Gruzīte (lode, tāllēkšana), Taiga Kantāne (lode, disks), Edgars Kļaviņš (tāllēkšana, skriešana 200 m), Dmitrijs Silovs (tāllēkšana), Andis Ozolnieks (lode), Richards Snikus (jāšanas sports), Jānis Plotnieks (peldēšana).

Latvijas sportistu lielākā cerība Aigars Apinis izcīnīja zelta medaļu lodes grūšanā, kļūstot par trīskārtēju olimpisko spēļu čempionu. Startējot apvienotajā "F52/F53" medicīnas grupā Apinis otrā mēģinājumā lodī aizgrūda 10,23 m tālu. Tas ir jauns pasaules rekords. Arī līdz šim pasaules rekords F52 grupā piederēja Apinim. Viņa rezultāts pagājušā gada

pasaules meistarsacīkstēs bija 10,03 m.

Par sasniegto rezultātu Apinis tika pie 1039 punktiem. Lai noteiktu, cik punktu ieguvis katrs sportists, viņu rezultāti tiek reizināti ar koeficientu, kas ir zinātniski izstrā-

Aigars Apinis

dāts un tiek pielāgots katras medicīniskās grupas fiziskajām iespējām. Otro vietu ar 8,68 m (977 punkti izcīnīja 55 gadus vecais meksikānis Mauro Maksimo de Hesus (F53 grupa), bronzas medaļu ieguva F53 medicīnas grupu pārstāvošais amerikānis Skots Seaverns – 8,26 m (884 p.).

Valsts prezidents Andris Bērziņš apsveica Aigaru Apini par izcīnīto zelta medaļu Londonas Paraolimpiskajās spēlēs. Telefonsarunā ar Apini prezidents puda prieku par sportista sasniegumu, uzsvērot, ka Apīņa trešā visaugstākā kaluma medaļa Paraolimpiskajās spēlēs ir apliecinājums viņa

neatlaidībai, cīņasspāram un spējai sasniegt arvien jaunus mērķus. Apīņa uzvara ir paraugs ikvienam, ka gribasspēks un pacietīgs darbs ļauj savas ieceres.

"Paldies jums par aizraujošajiem mirkļiem un pozitīvajām emocijām, ko jūsu uzvara ir raisījusi ikvienam sportā līdzjutējam Latvijā," sarunas nobēgumā teica Valsts prezidents.

Tāllēkšanā Liene Gruzīte ierindojās 12. vietā. Labākajā mēģinājumā viņa F37/38 medicīniskajā grupā sasniegta rezultātu 3,40 m. Vēl viņai tika ieskaitīts 3,35 m tāls lēcieni. Uzvarētāja Margarita Gunčarova no Krievijas spēja aizlēkt 4,84 m.

F13 medicīnas grupā Edgars Kļaviņš tāllēkšanā ar rezultātu 5,57 m ieņēma 13. vietu. Uzvaru izcīnīja Kubas sportists Luis Felipe Gutjeress, sasniegto jaunu paraolimpisko spēļu rekordu – 7,54 m.

Richardam Snikum – augsta ceturta vieta

Jātnieku sportā Richards Snikus ieņēma augsto ceturto vietu iejādes sacensībās 1a medicīnas

grupā. Tajā startē sportisti ar vis-smagākajām veselības problēmām. 13 dalībnieku konkurencē Snikus tika pie 70,400 punktiem. Līdz goda pjedestālam Snikus pie-trūka 3,250 punkti.

Pēc sacensībām Snikus trenere Olga Šellere stāstīja, ka Richards ļoti labi veicis savu shēmu. Bijusi jūtama sportista iedvesma un izcili labs kontakts ar zirgu. Snikus ļoti atbalstījuši skatītāji, – ovācijas izskanējušas gan ieejot laukumā, gan pēc starta.

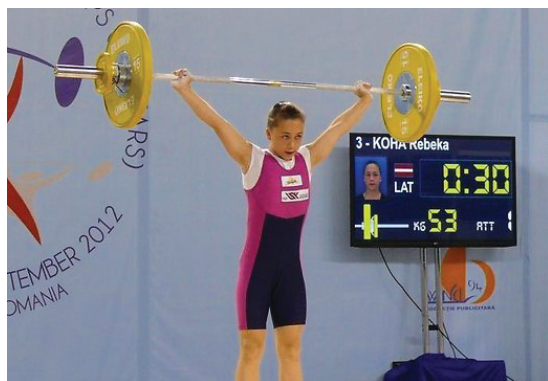
Latvijas Jātnieku federācijas Paraolimpiskās sekcijas vadītāja Darja Tichomirova atzina, ka Richards izjājis ļoti labi. Skatoties tiesnešu vērtējumu pa atsevišķiem posmiem, viņam tika dotas pat pirmās un otrās vietas. Kopējais rezultāts – ceturta vieta mūsu sportistam ir izcili augsts rezultāts. "Mūs apsveica Lielbritānijas un Francijas komandu pārstāvji, kuŗi nebija iedomājušies, ka mēs kā iesācēji šajā jomā varam tikt tik augstu," sacīja Tichomirova.

Richards Snikus ar uzticamo draugu

Stipra jaunieta

Latvijas svarcēlāja Rebeka Kocha Bukarestē izcīnīja bronzas medaļu Eiropas jaunatnes meistarsacīkstēs. Svara kategorijā līdz 44 kg viņa raušanā pacēla 57, – grūšanā – 71 kg. Summā ar 128 kilogramiem Kocha ierindojās trešajā vietā un saņēma bronzas medaļu. Par Eiropas čempioni kļuva spāniete Olga Fernandez, kuŗas rezultāts summā bija 137 kg (59+78).

Rebekas Kochas kilogrami

Jauniešiem svara kategorijā līdz 50 kg 13 gadus vecais Richards Sucharevs ierindojās ceturtajā vietā. Viņš raušanā tika galā ar 85 kg, grūšanā pacēla 100 kg, summā sasniegto rezultātu 185 kilogrami. Zelta medaļu ieguva 14 gadus vecais Azerbaidžānas pārstāvis Valehs Bahšalizade – 204 kg (88+116).

Svara kategorijā līdz 62 kg astoto vietu izcīnīja Richards

Nejs. Raušanā viņš pacēla 106 kg, grūšanā tika galā ar 127 kg, kas summā deva 233 kg.

Spēkavīru cīņas

Ogrē risinājās starptautisks spēkavīru vienību turnīrs, kuŗā piedalījās atlēti no Latvijas, Igaunijas, Somijas un Lietuvas. Latvijas komanda – Agris Kazelņiks, Dainis Zāģeris un Artis Plivda izcīnīja pirmo vietu.

Vingrinājumā 900 kg smagas ķerras stumšanā un 200 kg smaguma pārvietošanā vislabāk veicās Latvijas spēkavīriem. Tālākajās vietās ierindojās Lietuvas un Somijas spēkavīri.

Vingrinājumā, kuŗā divu minūšu laikā bija jāceļ balķis (135 kg), dzelzs stienis ar palielinātu diametru (135 kg) un jāpievar 88 kg smaga hantele, nepārspēti palika Maniks, Meli Peils un Juha-Matti Jarvi no Somijas. Viņi visus šos smagus pacēla 22 reizes, Latvijas komanda 15 reizes, lietuvieši palika trešajā vietā ar 14 reizēm.

Basketbols

Svarīgu uzvaru Eiropas basketbola meistarsacīkšu kvalifikācijas turnīra spēlē savā laukumā izcīnīja Latvijas basketbo-

listi. Mūsu vienība ar rezultātu 80:64 (16:19, 26:11, 24:19, 14:15) pārspēja Bosnijas un Hercegovinas komandu, revanšējoties par zaudējumu izbraukumā. Teicamu sniegumu rādīja Dairis Bertāns, kas guva 25 punktus, izcīnīja deviņas atlekušās bumbas un sešas reizes rezultātīvi piespēlēja. Mārtiņš Meiers guva 16 punktus.

Teniss

Ernests Gulbis sesto reizi karjerā piedalījās ASV atklātajās tenisa meistarsacīkstēs. Pagājušajā gadā viņš piedzīvoja zaudējumu otrā kārtā, pirms tam 2009. un 2010. gadā nespēja pārvarēt pirmo kārtu. 2007. gadā Gulbis iekļuva ceturtajā kārtā jeb astotdaļfinālā, kas pagaidām ir viņa labākais sasniegums. Šogad Gulbis pirmajā kārtā trešo reizi karjerā spēja atspēlēt no divu setu deficita un ar 3:6, 4:6, 6:4, 7:5, 6:3 pieveica pieredzējušo vācieti Tomiju Hāsu, kuŗš bija izlikts ar 21. numuru.

Otrā kārtā Gulbis spēlēja ar ASV tenisistu Stīvu Džonsonu. Otrā kārtā Gulbis spēlēja ar ASV tenisistu Stīvu Džonsonu. Četros setos ar 7:6 (7:3), 6:7 (5:7), 3:6, 4:6 viņš piekāpās amerikānim.

Pasaules Šacha olimpiādā

Stambulā (Turcija) atklāta 40.

Šacha olimpiāde, kuŗā pārstāvētas 158 valstis ar 150 kungu un 128 dāmu vienībām. Latvijas vienība ir Aleksejs Širovs, Normunds Miezis, Artūrs Neikšāns, Vitalijs Samoliņš un Ilmārs Starostīts, Dana Reizniece-Ozola, Laura Rogule, Ilze Bērziņa, Katrīna Šķiņķe un Ingūna Erneste.

Pirmajā kārtā abas mūsu vienības guva uzvaras: vīri pārspēja Ūgandas vienību – 3:1, dāmas – Tadžikistānas – 4:0.

Otrā kārtā vīri uzvarēja somus – 3:1, dāmas – Dienvidāfrikas šachistes – 3,5:0,5. Aleksejam Širovam šī bija pirmā spēle Latvijas izlases sastāvā pēc 18 gadu pārtraukuma.

Trešajā kārtā kungi ar minimālu rezultātu starpību 1,5:2,5 piekāpās sacensību galvenajiem favorītiem – Krievijas šachistiem. Dāmas nospēlēja neizšķirti 2:2 ar Nīderlandes vienību. Nākamajās kārtās dāmas uzvarēja Baltkrievijas šachistes – 3:1, zaudēja slovakietēm – 1,5:2,5. Kungu kontā uzvara pret Gvatemalu – 3,5:0,5 un zaudējums ar 1,5:2,5 Maķedonijai.

Vienības brauciens

Vienības brauciens 2. septembrī, Siguldā pulcēja profesionālus sportistus, iesācējus, ģimenes, darba kopas un pašvaldību iedzīvotājus. Spītējot mainīgajiem laika pstākļiem, šogad kopējā velopiedzīvojumā vienotās vairāk nekā 4700 riteņbraucēji. Tika sasniegts jauns dalībnieku rekordskaitis.

Šosejas braucienā (98 km)

uzvaru guva Rietumu – Delfin vienības braucējs Indulis Bekmanis, kuŗš distanci veica 2 stundās, 15 minūtēs un 58 sekundēs, Dāmu konkurencē ātrākā bija Dana Rožlapa (2:23:39). Otrā vietā ierindojās Madara Fūrmane no DPA cycling team (2:25:12). Labāko sieviešu trijniekā vēl bija Lija Laizāne (2:35:50).

P. Karlsons

Latvijā un pasaulē

Valoda, motivācija un GVV nākotne

"Jauno Laiks" saruna ar Garezera vasaras vidusskolas pārzini Ēriku Kronīti

Tu esi beidzis Garezera vasaras vidusskolu un pazīsti daudzus vecākus, kas uz šejieni sūta savus bērnus. Vai viņu motivācija, salīdzinot ar tiem laikiem, kad mācījies pats, ir mainījusies?

Ir jūtams motivācijas trūkums. Vienmēr ir vieglāk cīnīties pret kaut ko, nekā cīnīties par kaut ko. Tolaik, kad sāku strādāt par GVV audzinātāju, Latvija vēl nebija brīva, un tad ar visu sirdi un dvēseli visi bija „iekšā tajā visā”. Tad bija viegli teikt audzēkņiem – runājiet latviski. Tad vēl nebija skaidrs, kas būs pēc trīs, četriem, pieciem gadiem. Tagad jaunieši te brauc pārsvarā draudzības pēc, vairākums vecāku ir manas paaudzes, un man šķiet, ka draudzība viņiem ir svarīga, bet latviskās vērtības ir otrā plānā. Es negribu izklausīties kritisks, bet tā ir realitāte.

Kāds ir latviešu valodas līmenis? Vai ir bērni, kam ir ļoti laba latviešu valoda, vai arī šogad Garezerā zināšanu līmenis ir līdzīgs iepriekšējiem gadiem?

Līmeņi ir dažādi, bet es domāju, ka skolēni ar labāku valodu līdzinās tiem, kas bija pirms divdesmit gadiem. Sliktākie ir daudz sliktāki nekā toreiz. Manuprāt, šogad viduvējs skolēns vairāk piepūlas, lai pateiktu kaut ko latviski.

Vai vasaras vidusskolā mācās bērni, kas dzimuši Latvijā?

Jā, bet tos var saskaitīt uz vienas rokas pirkstiem. Daži ir adoptēti no Latvijas, bet šogad nav neviens tieši no Latvijas.

GVV vadība katru gadu spriež, kā lietas uzlabot, ko mainīt. Kā jūs redzat, kas šobrīd trūkst, lai vidusskolu padarītu vēl interesantāku? Varbūt jāauzina no Latvijas kāds didžejs, kas ar jauniešiem kopā darbotos ar modernu mūziku, vai kāds latviešu datorspeciālists?

Mēs pirms pāris dienām atkal

apspriedām domu par nometni Latvijā. Latvija viņiem kļūs reāla, kad izveidosies draudzība tur. Citādāk skolēni neredz īsto jēgu, kāpēc jārunā latviski. Es atceros, man mamma 2. klasē teica, ka jārunā latviski, jo nevar zināt, kas ar Latviju un latviešiem notiks, ja rusifikācija gūs virsroku. Tagad ja gribi, tad brauc uz Latviju! Tā mūsu kultūra ir tur!

Reizēm sēžot šeit, „Saulgriežos”, rodas doma, kāpēc Gar-

cienā. Bērnu skaits nav rūkošs, kā arī joprojām sabiedrībā ir pozitīvas atsauksmes.

Vai pēc vēl divdesmit gadiem mēs joprojām būsime kultūras nometne? Mēs visi skolotāji, audzinātāji cināmies ar šo jautājumu.

Ja tuvākā laikā Latvijas latvieši, kas ir izceļojuši uz Ameriku, neiesaistīsies sabiedriskajā dzīvē, tad vecā paaudze vairs nevarēs uzturēt latviešu namus un centrus. Garezers

vasaras vidusskolu. Kāda šobrīd ir situācija?

Ir skolēni no Kanādas. Bija meiteņu priekšnesums, par to, ka meiteņu mitnēs aizsprostojās tualetes, un viņas priekšnesumā teica, ka Kanādā tā nenotiekot (*smejas*).

Vai jums šogad GVV bija kāds jauninājums atšķirībā no citiem gadiem?

Uzstājās „Ilgi”, un tas bija fantastisks skolas sākums, viņi cimojās šeit trīs dienas. Bērni

Man Garezers ir svēta vieta, kas man devis dzirksti, kas pārtapusi par latvisku uguni. Es to vēlos dot tālāk citiem. Jo vecāks es kļūstu, jo vairāk attālinos no jauniešiem, bet man ir cerība, ka es varu radīt viņos interesi par Latviju. Mūsu absolvente Imanta Nigale, kas tagad dzīvo Latvijā, dzied, mācās universitātē, un man ir tāda cerība, ka katru gadu šeit varētu rasties un izveidoties tāds cilvēks kā Imanta. Lai jauniešiem būtu interese aizbraukt uz Latviju vismaz padzīvot kādu laiciņu, un uzskatīt sevi vairāk par latvieti, nevis amerikāni. Mums bija nodarbības, kuras vadīja Aija Kīna, par to, kas ir latvietis, ko jūs uzskatāt par latvisko.

Vai tā ir taisnība, ka GVV ir ļoti stingri noteikumi, piemēram, skolēni nedrīkst lietot mobilos telefonus? Kādi ir jūsu iekšējie noteikumi?

Skolēni pa dienu nedrīkst lietot telefonu, vakarā viņi var piezvanīt saviem vecākiem. Noteikumi jau nav daudz mainījušies. Mēs nevēlamies, ka 104 jaunieši šeit staigā ar austiņām kā roboti. Viņi drīkst sagatavošanās laikā klausīties mūziku, daudzi jaunieši tā mācās. Mani vecākie kolēģi gan protestēja, ka jaunieši, gatavojot mājas darbus, klausās mūziku.

Cilvēki, kas atbrauc no Latvijas brīnās, kā var atbraukt un mācīties sešas nedēļas, kamēr amerikāņi pa to laiku atpūšas. Tas ir liels panākums gan no bērnu, gan vecāku puses.

Jā, tas ir liels panākums, un tāpēc skolēniem „svētas” ir sestdienu balles. Tās ir fantastiskas, viņi dejo un priecājas līdz pusnaktij. Būtu labi, ja šeit skanētu Latvijas radio, ja varētu skatīties televīzijas raidījumus, bet diemžēl pastāv problēma ar interneta jaudu, mēs tomēr esam meža vidū un ievilkta attiecīgos vadus izmaksā daudz. Tas prasīs ziedojumus, bet es ceru, ka kādreiz arī šo ieceri mēs varēsim īstenot.

GVV audzēkņi Kārlis Abuls un Ariāna Ūle izlaidumā

ezers pastāv? Vai tas tik tiešām pastāv Dievam un Latvijai, vai tas pastāv Dievam un ārzemēs dzīvojošiem latviešiem (*domā*), nē nu varbūt tas arī būtu labi. Es tomēr uzskatu, ka tas ir Dievam un Latvijai. Liels pluss, ko mēs darām, ir audzinātāju aicināšana no Latvijas, un es domāju, ka Amerikā piedzīvotais, viņiem dos jaunus ieskatus par dzīvi.

Bet Amerikas latviešu sabiedrībā Garezera vasaras vidusskola joprojām ir ļoti lielā

to tā vēl neizjūt, bet citi latviešu centri gan.

Jā, ASV ir tūkstošiem jaunu iebraucēju, taču, piemēram, Čikāgas latviešu bērnu dārzs „Stariņš” liecina par to, ka šie cilvēki arī tur svētu latviešu valodu un sūta turp savus bērnus. Bet noteikti ir jādara vairāk, lai iebraucējus iesaistītu latviešu sabiedrībā.

Kā ir ar Kanādas latviešiem? Tur joprojām ir liela latviešu kopiena, arī viņi savā laikā sūtīja bērnus uz Garezera

bija ļoti atsaucīgi, kad pārtrūka elektrība, jaunieši spontāni spēja deļot citas rotaļas. Un „Ilgi” tas ļoti aizkustināja. Bija tā, ka mēs viņiem devām enerģiju un viņi deva mums.

Šogad visa vidusskola aizbrauca uz Dziesmu svētkiem Milvokos....

Jā, un atsauksmes no jauniešiem pēc atgriešanās bija ļoti pozitīvas.

Kāpēc tu savā brīvajā laikā brauc no Latvijas strādāt uz GVV?

Amatieru hokeja komandas no visas pasaules atkal pulcēsies Rīgā

2011.gada jūnijā Rīgā notika pirmais amatieru hokeja komandu turnīrs *Riga Cup*, kas pulcēja 16 komandas no septiņām valstīm: Šveices, Somijas, Ukrainas, Slovākijas, Igaunijas, Krievijas un Latvijas. Otrajā vasaras turnīrā, kas norisinājās Rīgā šogad, komandu skaits sasniedza jau 24. Pārstāvētas bija deviņas valstis – iepriekš minētajām pievienojās arī Anglija, Čehija un Spānija.

Trešajā *Riga Cup* turnīrā gaidāmas 32 komandas no 10 valstīm, padarot to par turnīru ar lielāko dalībnieku skaitu starptautisko amatieru hokeju turnīru vidū Eiropā.

Riga Cup 2013 notiks 2013. gada 23.–25. maijā Rīgā un

Riga Cup organizators Miks Kovtuns kopā ar Prāgas hokeja komandas Berkut vadītāju Aleksandru Hrapaku

laipni aicina arī jūs pieņemt savu komandu. Īpaši gaidām dalībniekus no Amerikas un Kanādas. Ar nolikumu varat iepazīties mājaslapā.

www.rigacup.eu
Uz tikšanās Rīgā!

Miks Kovtuns,
Riga Cup organizators

Kausi gaida nākamās īpašniekus

Kultūra

Jauns projekts „Trimda dimd”

Daiņa Mjartāna saruna ar dokumentālo filmu režisori un operatori Māru Pelēci no Mineapoles.

Milvoku dziesmu svētkos varēja redzēt, kā tu intervē dzejnieku Juri Kronbergu, kā arī pazīstamus trimdas populārās mūzikas pārstāvjus. Vai vari pastāstīt par savu jaunāko projektu?

Es, Mārtiņš Šimaniš un Korijs Avots (*Cory McLeod*) taisām īsfilmas un video par trimdas mūzikas vēsturi un trimdas mūziķiem.

Kā radās šāda ideja? Sēžot un klausoties „Trīs no Pārdaugavas”?

Apmēram tā. Es jau 2004. gadā Latviešu fondam iesniedzu pilnmetrāžas filmai līdzīgu projektu, bet tas tika nolikts pie malas, jo atbalstu nepiešķīra. Nolēmu strādāt pie citiem projektiem, sevišķi „Souvenirs”. Šis projekts veiksmīgi gāja uz priekšu, jo bija atbalsts. Šogad Latviešu fondam, Latviešu organizāciju apvienībai Minesotā (LOAM), kā arī TILTAM iesniedzām trimdas mūzikas projektu. Un TILTS bija pirmais, kas atbalstīja, tad LOAM.

Man vienmēr ir bijusi mīļa trimdas populārā mūzika, interesē ne tikai diskogrāfija, bet man patīk aprunāties ar cilvēkiem, kā ir tapusi mūzika, gan kā rakstīt tekstus, kā mūziku sešdesmitajos un septiņdesmitajos gados ierakstīja – mājas studijās. Tā ir mūsu vēsture, tāpēc mani tas arī interesē, jo katram laikmetam ir sava mūzi-

“Vai tiešām mēs toreiz bijām tik traki?” Arnolda Kārkla stāstījums pārsteidz Gati Gaujenieku “Akacis”

ka, savi tehniskie risinājumi. Pagājušo vasaru, sēžot ar Mārtiņu Šimaniš te pat „Atbalsis” pie Garezera, sākām spriest par Ilmāra Dzeņa platēm, un to, ka viņš lietoja instrumentus, kas nebija raksturīga latviešiem. Tekstos viss ir latvisks, bet viņš paņēma kaut ko no tās vides, kur dzīvo, un izveido ko jaunu.

Jūs vēlaties radīt virkni īsfilmu, kas būs redzamas tīmeklī. Kas ir tās personības, kuras jūs intervējat?

Vispirms tie ir paši mūziķi, piemēram, intervējam Gati

Atmiņās dalās Vilnis Baumanis “Trīs no Pārdaugavas”

Gaujenieku un Arnoldu Kārkli (*Akacis*), arī tekstu autorus. Visiem, ar kuriem es satiekos, es saku, ka mēs cenšamies dziļāk iepazīties, jo bieži vien var parunāties stundu, bet otrajā, trešajā stundā var uzzināt vēl vairāk par sīkumiem, kas pašam radītājam nešķita būtiski. Mērķis ir radīt īsus sižetus no sešām līdz desmit minūtēm un tad salikt kopā filmā, lai redz arī tie, kas internetā varbūt nevar mūsu materiālu noskatīties.

Ar fotogrāfijām ir vienkāršāk, taču vislielākās grūtības būs iegūt filmētu materiālu, teiksim no *Akača*, *Frikadeļu zupas*, *Arvīds un Mūrsitēji*, *Trīs no Pārdaugavas koncertiem*. Varēti aicināt „Laika” lasītājus, ja viņiem ir ar video vai filmu kamerām uzņemti materiāli no sešdesmitajiem un astoņdesmitajiem gadiem, nodot tos tavā rīcībā?

Tieši tā. Un labi, ka šodien varam to pārrakstīt uz HD. Mēs to atlīdzinātu, bet, ja materiāls nav pārrakstīts digitāli, tad mēs varētu palīdzēt: teiksim, cilvēkam ir vecās filmiņas vai video, kas nav šodien vairs tik bieži sastopams, un ja tas projektā iederētos, tad varat mums atsū-

tīt ar apdrošinātu pastu un mēs oriģinālo materiālu atsūtīsim jums atpakaļ līdz ar DVD kopiju. Ja cilvēks negrib sūtīt oriģinālu, mēs varam viņa pilsētā

+++

Anglijas latviešu rokgrupa “Arvīds un Mūrsitēji” savulaik uzstājās arī Amerikas latviešu centros

“Akacis” bija ALJA's kongresu neatņemama sastāvdaļa

Kādus mūziķus tu gribētu intervēt, kas varbūt nav tik bieži sastopami latviešu sabiedrībā?

Dziesmu svētkos bija dzejnieks un dziesmu tekstu autors Juris Kronbergs, Vilnis Baumanis (*Trīs no Pārdaugavas*), arī Gatis Gaujenieks un Arnolds Kārklis. Ļoti vēlamies satikt arī Ilmāru Dzeni, kuram man vēl jāuzraksta. Baumaņa kungs atnāca uz interviju un viņam jau bija DVD ieraksts ar materiāliem, viņš man iedeva arī liela formāta fotogrāfijas, ko ieskenēt. Tātad mums jau ir, ar ko strādāt.

Pirmā trimdas rokgrupa bija „Saules brāļi”, kur spēlēja brāļi Graši. Tas bija ļoti, ļoti sen, un jāšaubās, vai saglabājušies filmu ieraksti...

Jā, un ir grupas, kuras neierakstīja savas dziesmas pat audio formātā. Tagad mēs varam viņu stāstīto ierakstīt video.

Ja skatāties nākotnē, šī nav tava vienīgā iecere. Filma „Souvenirs” ir pazīstamāka, bet tu strādā arī pie citiem projektiem.

„Souvenirs” būs šoruden redzams divos festivālos ASV, filma tātad turpina izplatīties. Nākamo vasaru, kad būšu Latvijā, atkal strādāšu pie projekta „Burts”, tā ir dokumentālā filma par burvestībām Latvijā. Dzīvojot Latvijā, nākas sastapties ar dažādiem ticējumiem, sakām-vārdiem, ticību pūšlotājiem, tāpēc man radās jautājums, kādā līmenī tie tiek lietoti un kādu lomu ieņem cilvēku ikdienā?

KAMĒR VECIE GU...

Austrālijas latviešu rokgrupas “Lembasts” 1986. gadā izdotās skaņu plātes vāks

uzzināt, kur to vislabāk var pārrakstīt, ja persona pati vēlas to aizvest, mēs šo pakalpojumu apmaksātu. Tikai jāraugās, lai materiāls būtu augstākajā kvalitātē (HD), jo bieži vien cilvēki ņem un ieraksta uzreiz DVD.

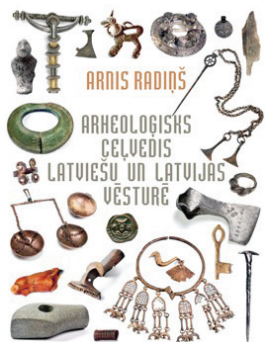
Sekot informācijai par „Trimda Dimd!” varat atrast informāciju Facebook „MaraPele Films”;

e-pasts: marapelefilms@gmail.com
un drīzumā www.trimdadimd.com

Kultūra

Jauno Laiks iesaka

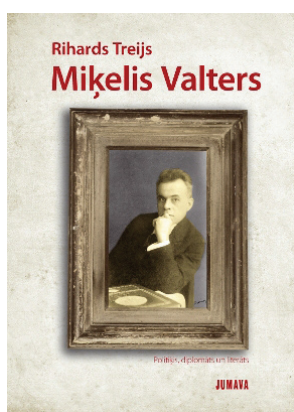
Arnis Rādiņš.
Arheoloģisks ceļvedis latviešu un Latvijas vēsturē
Nepутс

Arņa Rādiņa grāmata ir aizraujošs un bagātīgi ilustrēts stāsts par mūsu tautas saknēm vairāk nekā 400 lappušu apjomā. Astoņās nodaļās mūsdienīgi pievilcīgā formā un izteiksmē, plašai auditorijai saprotamā valodā parādīta Latvijas teritorijā savulaik dzīvojušo tautu – latgaļu, zemgaļu, sēļu, kuršu, libiešu un venedu – saplūšana vienā latviešu nācijā. Daļa grāmatas teksta jau agrāk tulkota un izdota angļu ("Treasures of Ancient Latvia"), gan vācu valodā ("Letlands Viele Völker"). Grāmata lieti noderēs latviešu sestdienas skolās un ģimenes vidū, jo tā palīdzēs apgūt Latvijas vēsturi.

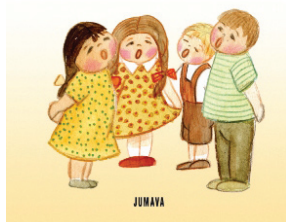
Arvīds Deģis.
Marijas ielas koķetes
Jumava
Grāmata stāsta par prieku

namu iemītnieču sadzīvi un darbu, par šarmanto atmosfēru un 1930. gadu Rīgas dzīvi. Romāns balstīts uz reāliem notikumiem, darbības vieta – Rīga. Stāsts ir par Latvijas zemākajiem sabiedrības slāņiem un to dzīvi, jaunu meiteņu centieniem „izsisties”. Romāns ir pilns tēlotā laikmeta kolorītu, izteicienu, saskatāma arī sasaušanās ar Rīgas dzejnieka Aleksandra Čaka dzejoļiem, kas vēstīja par Rīgas bruģi un mīlestību.

Rihards Treijs.
Miķelis Valters
Jumava
Tiem, kam interesē vēsture, šī grāmata būs interesanta lasāmviela. Miķelis Valters bija viena no spožākajām zvaigznēm starpkaru Latvijas politiskajā arēnā. Liepājas strādnieka dēls jau agrā jaunībā nostājās uz latviešu nācijas atbrīvošanas ceļa, kļūdam par jaunstrāvnieku un strādādams laikraksta *Dienas Lapa* redakcijā. Ieguvis spožu izglītību, Cīrihes, Bernes un Sorbonnas universitātēs apguvis svešvalodas, bijis arī viens no pirmajiem, kas virzīja un attīstīja domu par aiziešanu no Krievijas un par jaunas, neatkarīgas valsts izveidošanu. Miķelis Valters pēc II pasaules kara dzīvoja Šveicē, Beļģijā un Francijā, strādāja par juristu un

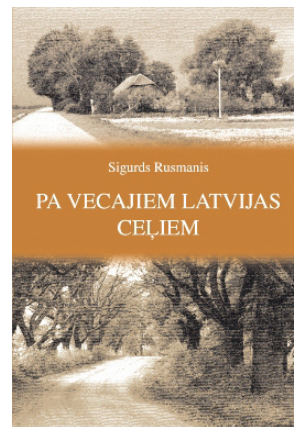
darbojās, lai veicinātu par neatkarīgas Latvijas valsts atjaunošanu. Mūžībā Valters aizgāja Nicā, kur vēl aizvien viņam ir pieminekļis.

Latviešu bērnu folklorā
Jumava

Folklorā turpina dzīvot. Tā vienkāršos, visiem saprotamos vārdos spēj kā pieaugušajiem, tā bērniem izstāstīt un izskaidrot mūžsenas gudrības. Grāmata lieliski papildinās mammas, vecvecāku, skolotājas un audzinātājas grāmatu plauktus. Lai padarītu vēl interesantāku kopīgi pavadīto laiku ģimenē, grāmata var atrast dažādažādas mīklas, rotaļas un spēles, kuras ar bērniem var izspēlēt brīvajos brīžos. Etnomuzikologs Valdis Muktupāvels: „Grāmata „Latviešu bērnu folklorā” apkopoti visdažādākie folkloras materiāli par bērniem un no bērnu mutes. Lielisks palīgs vecākiem, kas ne tikai runā par latvietību, bet grib latviešu pasaulē priedīgi ienākt ar saviem bērniem. Šī grāmata lietojama svētkos un ikdienā, no rīta, dienvidū un vakarā.”

Sigurds Rusmanis.
Pa vecajiem Latvijas ceļiem
Jumava
Sigurds Rusmanis aizved la-

sītāju savdabīgā ekskursijā pa galvenajiem Latvijas satiksmes ceļiem no vēstures līdz mūsdienām, apskatot nozīmīgākos pieturas punktus un pastāstot par galvenajiem vēsturiskajiem notikumiem, kas uz šiem ceļiem ir risinājušies. Tāpat tiek minētas arī galvenās vēsturiskās personas, kas dzīvojušas šo ceļu apkaimē. Stāstot par veco Bauskas ceļu, autors raksta: „Mazajā namiņā Bauskas ielā 101, atgriezies no izsūtījuma Sibīrijā, 1950. gados dzīvojis gaišrēģis Eižens Finks.”

Valija Nadziņa.
Jostas un prievītes
Zvaigzne ABC
„Latviešu tautas daudzveidīgās amatu prasmes – tas ir paaudžu paaudzēs kopts darba tikums un meistarība, skaistu-

ma izjūta, kas ļauj apvienot lietderīgo un skaisto,” uzskata Valija Nadziņa.

Grāmata autore iepazīstina ar aušanai nepieciešamajiem darbarīkiem un materiāliem, māca aprēķināt velku garumu, uztīt tos uz veltnīša un uzstiet nīti, kā arī aust ne tikai svītrainās, ziedainās un rakstainās audenes, bet arī aulejas un celaines.

Šis izdevums noderēs ikvienam, kas vēlas kopt un saglabāt senās amatu prasmes.

Valija Nadziņa.
Etnogrāfiskais ornamentals
Zvaigzne ABC

Gadsimtiem ilgi latviešus, tāpat kā citas tautas, ikdienas gaitās ir pavadījušas zīmes. Tagad var tikai minēt, kā tās radušās. Iespējams – novērotas dabā, bet pēc tam izteiktas līnijās. Senais latvietis tam, kas mūsdienās šķiet tikai dekoratīvs rotājums, piešķīra dziļāku, simbolisku jēgu – nereti viņš ornamentam piedēvēja pat sargājošu, svētījošu nozīmi. Droši vien tāpēc senās zīmes cilvēki iestrādāja sev apkārt esošajos priekšmetos. Jebkurš raksts, ornamentals simboliski atklāj mūsu tautas pasaules uzverti. Noderīga grāmata skolojot jaunatni sestdienās skolās un nometnēs.

Madonas mākslas skola teic PALDIES

Marika Zeimule
Madonas mākslas skolas direktore

Madonas mākslas skolas vārdā vēlos teikt paldies visiem grāmatu ziedotājiem, kas atsaukušies mūsu aicinājumam laikraksta *Laiks* lappusēs. Aivaram Sinkam Anglijā, ASV dzīvojošajiem latviešu māksliniekiem Leldei Kalmītei un Aivaram Zandbergam, Mīneapolis-St. Paulas evaņģēliski-luteriskajai draudzei un Adelaides latviešu draudžu palīdzības apvienībai Austrālijā.

Madonas mākslas skolu 1975. gadā dibināja mākslinieks un dzejnieks Jānis Simsons. Pašreiz mūsu skolā mācās 120 bērni, kas apgūst

mākslas vēsturi, zīmēšanu, gleznošanu, kompozīciju, veidošanu.

Šomēnes skolā sāka tika uzņemti 40 jauni skolēni, kas parāda, ka jauniešiem ir interese un vēlme paplašināt savu redzesloku māks-

tības dokumentu mākslā. Uz skolu ceļu mēro bērni no tuvākas un tālākas apkārtnes – Bērzaunes, Praulienas, Kusas, Barkavas, Lazdonas, Ļaudonas, Mārcienas. Lielākā daļa audzēkņu ir no pašas Madonas.

svētku logo ideju konkursā. Skolas audzēkņu uzņēmība un talants ir pamanīts, jo esam saņēmuši Ministru kabineta uzaicinājumu kopā ar ministriem izpušķot Ziemassvētku eglī. Šogad skolā viesojas

ASV māksliniece Ernsta Kārtere, viņa vadīja radošās darbnīcas, veidojot mākslas darbus no dažādiem otrreizējās pārstrādes materiāliem, piemēram, PET pudelēm, sulu pakām, konservu bundžām utt. Madonas mākslas skola ir atvērta jaunām idejām, brauciet pie mums ciemos!

slas jomā. Skolā ir jāmācās piecus gadus, pēc absolvēšanas audzēknis saņem profesionālās ievirzes izgli-

Mūsu audzēknes ideju skice tika atzīta par otru labāko XXV Vispārējo latviešu dziesmu un XV deju

Raksti un fotogrāfijas
adresējamas

Jauno Laiks

dmjartans@inbox.lv

Adrese: Ausekļa ielā 14-2, Rīga, LV-1010
Fakss: (+ 371) 67326784

Vasara bildēs

Paaudžu tikšanās Milvoku dziesmu svētkos

Bijušo ministriņu Anitas, Tijas, Artūra un Dainā atkalredzēšanās Milvoku dziesmu svētkos

Arī šogad "Latgaļu sātā" Varakļānu pusē notika bērnu etnogrāfiskā nometne

Laikraksts "Laiks" lieti noder Katskiļu bērnu nometnē

Pārsteiguma pilni skati mazajiem nometņotājiem Ģarezerā

Dziedone, ģitāriste un māksliniece no Našvilles, oriģināli no Milvokiem, latvieti ar skatuves vārdu Joni Bishop dziesmu svētku tirdziņā